

۲.۰

www.

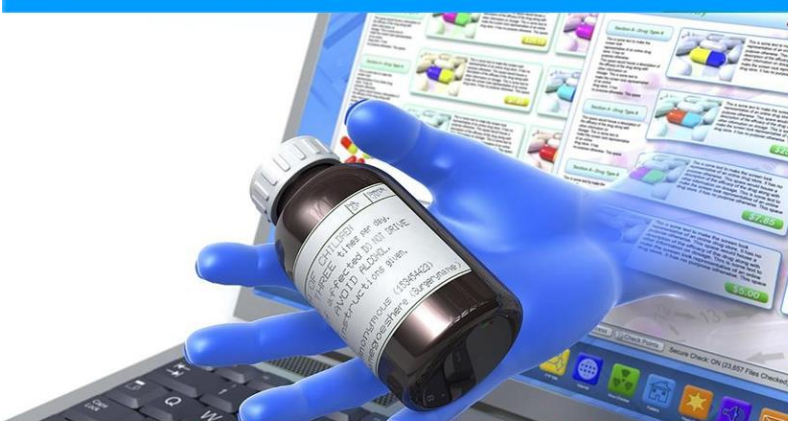
کتابدار

Lib2Mag.ir

Iranian Libraries &
Librarians 2.0 Magazine

شاپا: ۴۴۸۵-۲۴۷۶

دوره دوم ، شماره دوم ، تیرماه ۱۳۹۵

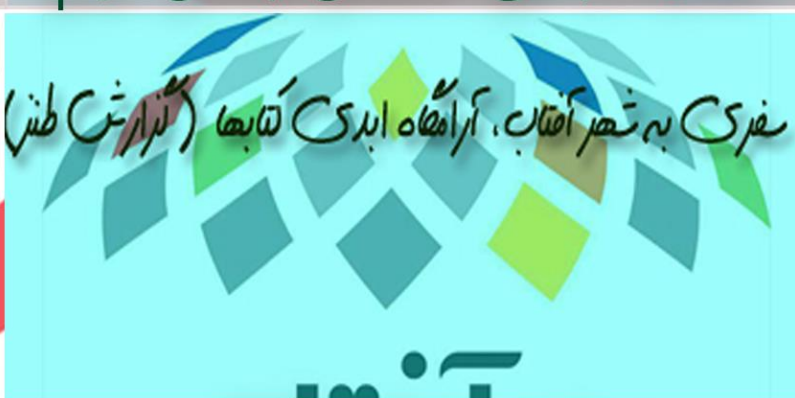
پزشکی مبتنی بر شواهد؛
کتابداری مبتنی بر شواهد

دسترسی آزاد:
طلایه‌دار حق دانستن (بخش دوم)

رسانه‌های اجتماعی و کتاب
چالش‌های رسانه‌های اجتماعی

سفری به شهر آفتاب، آرامگاه ابدی کتابها (گزارش طنز)

سفری به شهر آفتاب
آرامگاه ابدی کتابها (گزارش طنز)

معرفی؛
دکتر احسان محمدی

۴۵ اپلیکیشن
بسیار هیجان انگیز برای کتابداران

معرفی آرشیو سنجی؛
سنجش و ارزیابی آرشیو

بایدها و نبایدهای
خلاقیت و طوفان فکری

سخن استاد مهمان

#۲۰: کلیات و مهارت | ۴

پزشکی مبتنی بر شواهد؛ کتابداری مبتنی بر شواهد / معصومه انصاری | ۵

دسترسی آزاد: طلایه‌دار حق دانستن (بخش دوم) / سمانه مثنوی | ۸

کاپتولوژی (Computer as Persuasive Technology or PT) / مریم حسن زاده | ۱۰

چارچوب مدیریت دسترسی در کتابخانه‌های دیجیتال-بخش دوم / سمیه پروین | ۱۲

۵۰ ایده برای استفاده خلاقانه از اپلیکیشن‌های تلفن همراه در خدمات کتابخانه - بخش اول / نازنین مؤمن زاده | ۱۴

کار هوشمندانه‌تر، نه سخت‌تر: یکپارچه سازی با گوگل / عباس محمودی | ۱۵

مقایسه scopus و Web of science / سمانه مثنوی | ۱۶

برترین مهارت‌ها برای کتابداران فردا / نرگس ملکوتی اصل | ۱۷

کنفرانس‌های اشتباهی: چگونه کنفرانس‌های غیر معتبر را شناسایی کنیم؟ / حسین حیدری | ۱۹

نکاتی درباره گوگل اسکولار / حسین حیدری | ۲۱

#معرفی | ۲۲

رسانه‌های اجتماعی و کتاب (بخش ششم: چالش‌های رسانه‌های اجتماعی) / عاطفه عبدی | ۲۳

معرفی کتابخانه دیجیتال گوتنبرگ / روناک حمزه ای | ۲۴

Questia: بزرگترین کتابخانه آنلاین جهان / مهناز کریم زاده | ۲۶

معرفی اصطلاحنامه (Schools Online Thesaurus (ScOT) / مهناز کریم زاده | ۲۸

آشنایی با نرم‌افزار پژوهیار / ملیحه فخارطیسی | ۲۹

معرفی سامانه متن باز مدیریت اطلاعات پژوهشی Eprints / میثم داستانی | ۳۲

۴۵ اپلیکیشن بسیار هیجان انگیز برای کتابداران - بخش اول / نازنین مؤمن زاده | ۳۳

ابزارهای گوگل (بخش دوم) / روناک حمزه ای | ۳۴

معرفی دکتر احسان محمدی / فیروزه دوخانی | ۳۶

#کارآفرینی | ۳۸

تاثیر آمیخته بازاریابی بر افزایش میزان بازدید کننده از کسب و کار اینترنتی و استقبال کتابداران از محصولات و خدمات کتابدارانه / سمیه مردمی | ۳۹

#گزارش و مصاحبه | ۴۱

یابش برگزار کرد: دومین مسابقه عکس از کتابخانه شخصی (ویژه کتابداران) / الهام رضوانی گیل کلائی | ۴۲

نگاهی مختصر به برنامه های کتاب، کتابخوانی، نشر و حوزه های مرتبط صدا و سیما در چند سال اخیر (بخش اول: تلویزیون) / میلاد روشنی | ۴۳

سفری به شهر آفتاب، آرامگاه ابدی کتابها (گزارش طنز) / فاطمه ترابی | ۵۰

کتابخانه جامعه علمیه امیرالمؤمنین علیه السلام / میلاد روشنی | ۵۲

#آرشیو و موزه | ۵۴

معرفی آرشیو سنجی؛ سنجش و ارزیابی آرشیو / فرزانه بهارلو | ۵۵

#کتابخانه و کودک | ۵۷

معرفی بخش کودک کتابخانه عمومی حکیم هیدجی / مهناز کریم زاده | ۵۸

#سرگرمی | ۵۹

کتابخانه تابستانی / مریم عبدالله زاده | ۶۰

#اینفوگرافی | ۶۲

اینفوگرافی: باید‌ها و نبایدهای خلاقیت و طوفان فکری / حسین حیدری | ۶۳

”کتابدار ۲.۰” برونداد گروه اجتماعی Librarian 2.0 است که در محیط نرم افزار موبایلی تلگرام تشکیل شده است؛ در این گروه افراد، اطلاعات و منابع مربوط به مهارت های حرفه ای و جدید مورد نیاز کتابداران و اطلاع رسانی را با هم به اشتراک می گذارند.

برای استفاده مفیدتر از بستر شبکه های اجتماعی با پیشنهاد و حمایت ”یابش”، هیئت تحریریه مجازی مجله در همان نرم افزار تلگرام تشکیل شده است و اینک با مباحث سطح بالای مهارتی در خدمت جامعه کتابداری اطلاع رسانی، و پژوهشی ایران هستیم.

مطالب مجله با کمک کتابداران جوان و دانشجویان سطوح مختلف کتابداری و اطلاع رسانی از دانشگاه ها و نقاط مختلف کشور، آماده سازی می شود؛ افراد قدرتمندی که برای این مطالب وقت گذاشته و سعی می کنند بهترین مطالب ممکن و بروزترین آن ها را به جامعه ی مخاطب کتابدار ۲.۰ اهدا کنند. در مسیر پیش رو برای تحقق هر چه بهتر اهداف مجله و اعتلای مهارت های کتابداران و اطلاع رسانی، و نیز افزایش رغبت کاربران با استفاده از خدمات نوین کتابخانه ها، از همکاری و همراهی همه صاحب نظران، اساتید و دانشجویان و شاغلان محترم حوزه علم اطلاعات ایران استقبال می کنیم. لطفا دیدگاه‌ها، پیشنهادها، پرسش‌ها و انتقادات خود را برای ما ارسال کنید.

جهت برقراری تماس با ما می توانید از هر یک از راه های زیر اقدام نمایید:

ارسال ایمیل به: lib2mag@gmail.com

ارسال پیام از طریق نشانی: <http://lib2mag.ir/contact-us>

ارسال پیام به آدرس تلگرام: https://telegram.me/yabesh_ir

کانال مجله کتابدار ۲.۰: <https://telegram.me/Librarian2>

صاحب امتیاز: شرکت داده پردازی تلاش و توسعه

مدیر مسئول: حسین حیدری

کتابدار دیجیتال کتابخانه آستان مقدس امام حسین علیه السلام - کربلاء

مدیر اجرایی: الهام رضوانی گیل کلائی

گروه سردبیری: معصومه انصاری - میثم داستانی - مریم عبدالله زاده - عاطفه عبدی - سمیه مردمی - نازنین مؤمن زاده

ویراستاران: الهام رضوانی گیل کلائی - معصومه انصاری

صفحه آرایی: الهام رضوانی گیل کلائی

طراح جلد: حسین حیدری

همکاران این شماره به ترتیب حروف الفبا: معصومه انصاری - فرزانه بهارلو - سمیه پروین - فاطمه ترابی - مریم حسن زاده - روناک حمزه ای - حسین حیدری - میثم داستانی - فیروزه دوخانی - نسا رضایی - الهام رضوانی گیل کلائی - شیرین زاهدی - میلاد روشنی - مریم عبدالله زاده - عاطفه عبدی - ملیحه فخارطیسی - مهناز کریم زاده - سمانه مثنوی - عباس محمودی - سمیه مردمی - نرگس ملکوتی اصل - نازنین مؤمن زاده

سلام و درود

”گاهی پیش میاد دیگه، قرار بود این صفحات با نوشتار یک از اساتید بزرگ مزین بشه قسمت نشد و الان که مجله آخرین مرحله ی پیش از انتشار رو می گذرانند (حتی در مرحله یست که دیگر نمی شود عنوان این صفحه رو عوض کرد) دوباره مجبور شدم خودم به عنوان مدیر مسئول بنویسم.“

ی ذره نگرانم نه برای خودم برای بچه های جوان و آتیه داری که می بینم با شور و شوق بسیار بدنبال تلاش و کوشش هستند:

نگرانی اول :

اوضاع بهم ریخته ی اقتصادی و کسب و کارانه نه تنها در ایران بلکه بسیاری از جهان را در بر گرفته حالا اینجا شاید اوضاع بدلائل مشکلات ایجاد شده از بیرون و درون کمی مشهود تر است همیشه امیدواریم که گشایش های بیشتری برایمان اتفاق بیفتد اما به هر حال هر چه میگذرد دیرتر می شود دانشجویان زیادی از دانشگاه ها فارغ التحصیل می شوند بدون اینکه برای آن ها تفکر کارآفرینی و مهارت ها و تمارین آن را انجام داده باشیم... به فکر باشیم من که دستم بجایی بند نیست اما اساتید دانشگاه مخصوصا بزرگان رشته آستین بالا بزنن و هر چه زودتر کاری کنند برای فرزندان شان، هر تأخیری غیر مجازست و عواقب سنگین تری برایمان به ارمغان می آورد.

نگرانی دوم:

بها دادن به تلاش گران جوان، واقعا تعداد افرادی که توانمندی بالاتر از آنچه که در دروس دانشگاهی می آموزند آنقدر زیاد نیست اینها نخبگان رشته هستند راه حلی بیابیم برای بها دادن و استفاده ی مؤثر برای الگوسازی و نشان دادن مسیر به دیگر دانشجویان شاید در کنگره سالیانه بخشی را اختصاص دهید به نخبگان جوان و کمتر شناخته شده هم پیشنهادی قابل بررسی باشد.

نگرانی سوم:

تعداد همایش ها و سمینارهای علمی و پژوهشی واقعا بسیار زیاد شده است در هر رشته ای تخصصی که در نظر بگیریم. بهتر نیست کمی جمع و جورتر کنیم و توافقات بیشتری شود بر روی تعداد مناسب تری در سال و در ازا، کیفیت بالاتر ارائه دهیم؟ حتی شاید به این بی اندیشید که همایش فوق العاده مهارتی و آموزشی برگزار کنیم که در آن بجای مقاله دادن و سخنرانی های مرسوم به آنچه که باید دانشجویانمان فرا بگیرند خارج از حوزه ی درسی بیاندیشیم مثلا حوزه ی راه اندازی کسب و کارهای آنلاین و...

نگرانی چهارم:

متأسفانه شماره ی قبلی که اطلاعیه ی مجله رو برای لیزنا ارسال کردیم بعدش یکسری جریاناتی بوجود آمد که نگران تر از گذشته شدم. من به عنوان یک نفر خارج از رشته با مباحث دسته بندی و این ها بالطبع آشنا نیستم و البته اعتقاد دارم که انشاءالله این بحث ها هم وجود ندارد ولی اگر واقعا دریافت تجربی ام صحیح باشد باید زودتر فکری کرد اگر چه دوستان نخبه هم قبلا گلایه هایی کرده بودند ولی ایندفعه ملموس تر برخورد کردم و شاید باید به این فکر کرد که غیر از همین دوستانی که همیشه همه جا هستند به دیگران هم بها داد و باز برگردیم به نگرانی دوم!

طاعات و عبادات قبول، از دعای خیر خود دوستان جوان نویسنده را هم بهره مند سازید. یا علی

سحر ۲۰ ماه رمضان ۱۳۹۵

حسین حیدری

مدیرمسئول مجله

#۲.۰؛ کلیات و مهارت

پزشکی مبتنی بر شواهد؛ کتابداری مبتنی بر شواهد

نویسنده: معصومه انصاری

دانشجوی کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی شهید بهشتی

طب مبتنی بر شواهد زائیده شرایطی بود که در آن شکاف بین «پژوهش» و «ارائه مراقبت» هر روز عمیق‌تر می‌شد. به زبان ساده، فاصله افراد بالینی از کاربرد نتایج پژوهش‌ها در ارائه مراقبت‌ها هر روز بیشتر می‌شد. پزشکی مبتنی بر شواهد به منظور پر کردن این شکاف به وجود آمد. پزشکی مبتنی بر شواهد در رابطه با استفاده از نتایج مطالعات فقط به توصیه بسنده نمی‌کند، بلکه نشان می‌دهد که چگونه می‌توانیم برای تصمیم‌گیری‌های بالینی خود شواهد دلخواه را در کوتاه‌ترین زمان ممکن پیدا کنیم، ارزیابی کنیم و از آن‌ها استفاده کنیم. می‌توان گفت؛ پزشکی مبتنی بر شواهد فرایندی است برای جستجو، انتخاب، ارزیابی نقادانه و کاربرد اطلاعات یا شواهد علمی برای ارائه مراقبت‌ها. طب مبتنی بر شواهد از میان انبوه اطلاعات پزشکی، شواهد محکم و متقنی را برای تصمیم‌گیری‌های بالینی فراهم می‌کند. «استفاده صحیح و به موقع از بهترین یافته‌های علمی موجود، برای اتخاذ مناسب‌ترین تصمیم بالینی در درمان بیماران» مناسب‌ترین تعریف است.

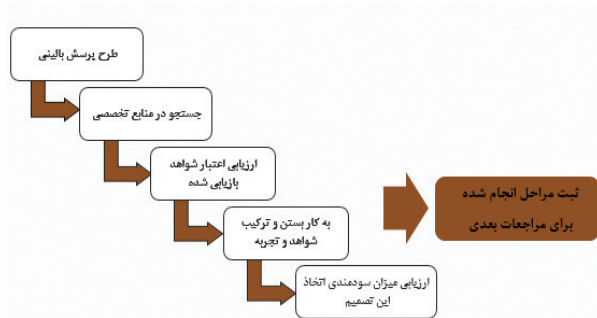
پزشکان و اعضای تیم مراقبت و درمان از جمله مهم‌ترین اقشار یک جامعه هستند که دسترسی به اطلاعات معتبر و روزآمد توسط آنان به معنای تأمین سلامت و بهداشت یک جامعه و در موارد متعددی، به معنای نجات جان بیماران است. با رشد فناوری اطلاعات و افزایش نامحدود منابع، پزشکان با مشکلاتی از جمله مهارت‌های محدودتر در جستجو و بازیابی اطلاعات و کمبود فرصت زمانی برای این اعمال روبرو هستند. کتابداری بالینی به عنوان راهکاری برای پزشکی مبتنی بر شواهد، خدماتی در جهت تسریع دسترسی متخصصان سلامت به منابع معتبر و روزآمد پزشکی است. با توجه به پدیدار شدن نیازهای اطلاعاتی پزشکان در هر زمان، وجود انبوه اطلاعات و رشد روزافزون آن‌ها و نیز محدودیت‌های زمانی؛ جستجو و بازیابی اطلاعات مرتبط توسط پزشکان و پرسنل درمانی با دشواری‌هایی همراه است.

اهمیت روزآمدی اطلاعات در حرفه پزشکی ← حضور فعال کتابداران

یاری رسانان به پزشکان [۷]

پزشکی مبتنی بر شواهد شامل پنج گام اصلی است
ظهور اطلاع‌رسانان پزشکی و کتابداری مبتنی بر شواهد [۴]

پیدایش پزشکی مبتنی بر شواهد

مفهوم «پزشکی مبتنی بر شواهد»^[۱] با این واژه شناسی برای نخستین بار در سال ۱۹۹۲ توسط یک پزشک کانادایی به نام گوردن هنری گایات^[۲] و همکارانش در رشته اپیدمیولوژی (همه‌گیر شناسی) و آمار زیستی در دانشگاه مک‌مستر کانادا مطرح شد. از همان سال مفهوم پزشکی مبتنی بر شواهد برای اولین بار در منابع پزشکی ظاهر شد. دیوید لارنس ساکت^[۳] از چهره‌های مطرح در این حوزه است. طب مبتنی بر شواهد روشی برای بهره‌مندی از دانش پزشکی موجود در ارائه بهتر و اثربخش‌تر مراقبت‌هاست.

در سال ۱۹۷۱ «گرترو لیب»^[۵] تصویر جدیدی از کتابداران پزشکی مطرح کرد و در سال ۲۰۰۰ مفهوم جدید «اطلاع‌رسانان پزشکی» مطرح شد.

مرحله اول: تدوین پرسشی دقیق و روشن در یکی از زمینه‌های موضوعی کتابداری و اطلاع‌رسانی،
مرحله دوم: جستجو در منابع منتشر شده و نشده (منابع خاکستری) برای یافتن مناسب‌ترین شواهد پژوهشی،
مرحله سوم: ارزیابی منتقدانه شواهد بازیابی شده و سنجش میزان روایی و اعتبار آن‌ها،
مرحله چهارم: گزینش راهکاری جدید بر اساس تلفیق این شواهد و تجربیات موجود و پیش‌بینی میزان سودمندی،
مرحله پنجم: سنجش بهره‌وری ناشی از به کار بستن راهکار جدید.

هفت پیش فرض الدرج

- ۱- کتابداری مبتنی بر شواهد با هدف ارتقاء کیفیت خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی در جستجوی مناسب‌ترین یافته‌های پژوهشی (یافته‌هایی که رویکردی عملی داشته و بر اساس پژوهش‌های تجربی در محیط‌های واقعی باشند) مرتبط است.
- ۲- کتابداری مبتنی بر شواهد در جستجوی به کار بستن مناسب‌ترین یافته‌های پژوهشی (فارغ از بدست آمدن از پژوهش‌های کمی یا کیفی) است.
- ۳- تصمیم‌هایی که در عرصه عمل گرفته می‌شوند، بر اساس یافته‌های پژوهشی موثق است.
- ۴- در کتابداری مبتنی بر شواهد تمام انتشارات پژوهشی ارزشمند هستند (اولویت با منابع داوری شده و مستند).
- ۵- کتابداری مبتنی بر شواهد رویکردی جهانی به فرایند اطلاع‌جویی و توسعه دانش محسوب می‌شود که در آن پژوهش نقشی کلیدی (اما با نظر به عملی شدن) دارد.
- ۶- کتابداری مبتنی بر شواهد از به کار بستن راهکارهای جدید مبتنی بر یافته‌های پژوهشی استقبال می‌کند.
- ۷- در کتابداری مبتنی بر شواهد مهم‌ترین منابع پژوهشی برای استخراج نتایج پژوهشی:

- منابع مروری نظام مند^[۸]،
- آزمون‌های تصادفی کنترل شده^[۹]،
- مطالعات مقایسه‌ای کنترل شده^[۱۰]،
- پیمایش‌های توصیفی،
- تحقیقات کیفی.

کتابداری و مراقبت‌های بهداشتی و درمانی مبتنی بر شواهد

مراقبت‌های بهداشتی و درمانی مبتنی بر شواهد فرایندی است که در سال‌های اخیر به عنوان شیوه‌ای برای مراقبت‌های بهداشتی و درمانی بر اساس جدیدترین یافته‌ها مطرح شده است. طی این فرایند کادر درمانی می‌تواند با استفاده از شواهد تحقیقات موجود، مهارت بالینی خود و عملکرد بیمار، تصمیمات بالینی مناسب را اتخاذ نماید. کتابداران پزشکی باید تصمیمات کاربردی بسیاری را در موقعیت‌های مختلف اتخاذ کنند.

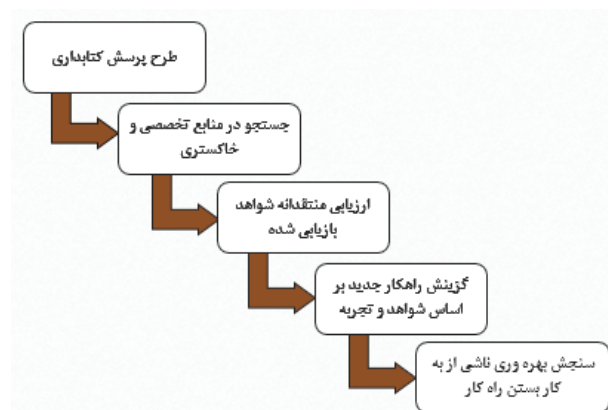
دیری نباید که اصطلاح «کتابداران بالینی» در متون بیان شد. در فرایند کتابداری بالینی، یک کتابدار با عنوان کتابدار بیمارستانی با حضور در بخش‌های بیمارستان به طور مستقیم نیازهای اطلاعاتی پزشکان را دریافت نموده و با جستجوی دقیق و مناسب، مباحث را در اسرع وقت در اختیار آن‌ها قرار می‌دهد. «گرترو لمد» عقیده داشت کتابداران، به خصوص آن‌هایی که مهارت‌های اطلاع‌یابی را آموزش دیده‌اند باید یکی از اعضای اساسی و فعال گروه مراقبت‌های پزشکی باشند. کتابداران پزشکی بالینی با حضور در کنفرانس‌ها، بحث‌ها و گزارش‌های صبحگاهی، در میان گروه مراقبت و درمان و بر بالین بیماران، نیازهای اطلاعاتی را دریافت کرده و اقدام به جستجو و تهیه سریع این اطلاعات می‌کنند. اطلاع‌رسانان پزشکی «کتابداران مرجع هستند که با داشتن مهارت‌های اطلاع‌یابی و زمینه دانش پزشکی نقش مؤثرتری در مراقبت و درمان بهتر بیماران و آموزش پزشکی خواهند داشت».

تاریخچه کتابداری مبتنی بر شواهد

رویکرد مبتنی بر شواهد^[۶] به تدریج از رشته پزشکی به حوزه‌های دیگر علوم نظیر پرستاری، مدیریت، روان‌شناسی، علوم تربیتی و علوم کتابداری راه یافت. کتابداری مبتنی بر شواهد پارامترهای سواد اطلاعاتی را نیز در برمی‌گیرد. در سال ۲۰۰۰ جاناتان الدرج^[۷]، استادیار دانشگاه نیومکزیکو با نگارش مقاله «مروری بر کتابداری مبتنی بر شواهد» در مجله کتابداری پزشکی امریکا، چهارچوبی نظری برای اجرای این رویکرد در حرفه کتابداری پیشنهاد کرد.

چهارچوب نظری جاناتان الدرج

Systematic Reviews [۸]
Randomized Control Trials [۹]
Control Comparison Studies [۱۰]

منابع:

- ه. طلاچی، ح. رواقی، ه. آیت‌اللهی، و ر. اطلسی، "گزارش کوتاه: بررسی ویژگی‌های علمی و عملی کتابداران بالینی با تأکید بر نقش آنان در فرایند پزشکی مبتنی بر شواهد: مروری بر متون"، مدیریت سلامت؛ (۱۵)، ص. ۷-۱۲، ۱۳۹۲.
- ع. اسعدی‌شالی و م. باقری، "امکان‌سنجی ارائه خدمات کتابداری بالینی در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تبریز"، تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی؛ (۴۲)، ۱۳۸۸.
- ر. اطلسی، "مروری بر نقش کتابدار پزشکی بالینی در فرایند پزشکی مبتنی بر شواهد و ارتقای کیفیت خدمات پزشکی با نگرشی بر کتابخانه‌های بیمارستانی امریکا"، مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات؛ (۲)، ص. ۲۹۹-۳۱۲، ۱۳۸۸.
- ف. آزاده‌تفرشی، ن. مومن‌زاده، ا. فیاض‌بخش و خدایی‌آشان، "نقش کتابداران بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی تبریز در عملکرد مبتنی بر شواهد"، دانش‌شناسی (علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی و فناوری اطلاعات)؛ (۳)، ص. ۳۳-۴۵، ۱۳۸۹.
- م. بازبین، م. چشمه‌سهرابی و م. مرادی، "بررسی ارتباط بین سواد اطلاعاتی و کتابداری مبتنی بر شواهد: مورد پژوهی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی شهر کرمانشاه"، پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی؛ (۳)، ص. ۱۳۳-۱۵۲، ۱۳۹۲.
- ع. ولی‌نژادی، پ. پاسیاری، و ف. شکرانه، "کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی در عرصه پزشکی مبتنی بر شواهد"، اطلاع‌شناسی؛ (۷)، ص. ۱۳۷-۱۶۰، ۲۰۰۸.
- ش. حبیبی، پ. رضایی‌هاچیه‌سو، و ر. طبقی، "عنوان مقاله: ارتقای سواد اطلاعاتی، اساس توسعه پرستاری مبتنی بر شواهد"، مدیریت اطلاعات سلامت؛ (۷)، ص. ۳۷۱-۳۷۸، ۱۳۸۹.
- Eldredge JD. Evidence-based librarianship: an overview. Bulletin of the Medical Library Association. 2000;88(4):289-302.
- ف. پاشازاده، ز. فتحی‌فر، م. قاسمی‌آهنگری، و ف. صادقی‌غیاثی، "آموزش عملکرد مبتنی بر شواهد به کتابداران: دیدگاه کتابداران پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز"، اولین همایش ممیزی بالینی و ارتقای کیفیت، تبریز، ۲۰۱۲.

کتابداری مبتنی بر شواهد یک چهارچوب تصمیم‌ساز ارائه می‌کند که بهترین شواهد پژوهشی در دسترس را ادغام و ارائه می‌کند. با بکارگیری این چهارچوب و سطوح بالاتر شواهد پژوهشی این امر رواج خواهد یافت. کتابداران علوم بهداشتی (کتابداران پزشکی) می‌توانند شالوده‌ای برای تلاش‌های علمی و همکاری‌های مشترک پایه‌گذاری کنند. جنبش "مبتنی بر شواهد" به همین علت پدید آمده است.

کتابداری و اطلاع‌رسانی مبتنی بر شواهد

استفاده بهینه از یافته‌های پژوهشی موجود در تدوین و بازنگری فعالیت‌های حرفه‌ای کتابداران و متخصصان اطلاع‌رسانی است. یعنی تلاش برای بهبود خدمات و عملکرد کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی از طریق پیوند میان دو عرصه نظر و عمل. هر تصمیمی که با رویکرد مبتنی بر شواهد گرفته شود پشتوانه‌ای پژوهشی دارد و خود می‌تواند الگویی برای تصمیم‌های مشابه در شرایط مشابه باشد. رویکرد مبتنی بر شواهد در رشته‌های مختلف علمی از جمله کتابداری رشد قابل توجهی داشته است. انتشار مجلات تخصصی با این عنوان و برگزاری کنفرانس‌های بین‌المللی در این زمینه از نشانه‌های این توجه است. دانشگاه آلبرتا در کانادا از سال ۲۰۰۷ نشریه‌ای تخصصی و بین‌المللی با عنوان Evidence Based Library and Information Practice منتشر می‌کند. کتابداران پزشکی به اهمیت یادگیری عملکرد مبتنی بر شواهد واقف هستند بنابراین:

- اولویت اول، برنامه ریزی مناسب جهت گنجاندن واحدهای آموزشی در این خصوص برای دانشجویان کتابداری پزشکی
- اولویت دوم، برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت برای کتابداران شاغل جهت ارتقاء توان علمی آن‌ها مفید خواهد بود.

رویکرد مبتنی بر شواهد در کتابداری و رشته‌های دیگر تلاشی برای توسعه تفکر انتقادی و استفاده بهینه از نتایج پژوهش‌های علمی است. با گسترش این رویکرد می‌توان به تأثیر مطالعات علمی در عرصه‌های مختلف بیشتر امیدوار بود. زمینه‌های لازم برای به کار بستن پیشنهادها مطرح شده در مقالات علمی و پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویان تحصیلات تکمیلی فراهم خواهد شد و تأثیر پژوهش بر امور جاری زندگی نمایان‌تر از گذشته خواهد شد.

پانویس:

- Evidence Based Medicine [۱]
Gordon Henry Guyatt [۲]
David Lawrence Sackett [۳]
Evidence Based Librarianship [۴]
Gertrude Lamb [۵]
Evidence Based [۶]
Jonathan Eldredge [۷]

دسترسی آزاد: طلایه دار حق دانستن (بخش دوم)

• نویسنده: سمانه مثنوی

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت اطلاعات، دانشگاه الزهرا

- مشخص نبودن میزان پردازش و بررسی صحت اطلاعاتی که بر روی سایتها قرار می‌گیرد
- مشخص نبودن این که مدل تجاری فرایند چیست و میزان و اینترنت آن از کجا تامین می‌شود
- مشخص نبودن این که چه سازمان یا شخصی از بحث‌های هم‌طراز خوانی و پردازش پشتیبانی می‌کند -
- آیا دسترسی آزاد بهتر از دسترسی محدود و مشخص است؟
- آیا وقتی دسترسی آزاد ایجاد شود ارزش اطلاعات تقلیل پیدا می‌کند؟

حل مشکل هم طراز خوانی

عدم رعایت حق مؤلف حل هم‌طراز خوانی دسترسی آزاد به هیچ وجه داوری را دور نمی‌زند، در محیط وب چیزی به نام هم‌طراز خوانی پس از انتشار وجود دارد که در وب قرار می‌گیرد. مقالاتی که بر روی وب قرار می‌گیرند در انتهای آن‌ها نظرات ارسال می‌شود مؤلف به نظرات پاسخ می‌دهد و یک بحث علمی صورت می‌گیرد و در نهایت ممکن است خواننده محقق را قانع کند و یا بالعکس، سپس ویرایش نهایی در وب قرار می‌گیرد. انتشار مقاله در محیط وب در حال یک هم‌طراز خوانی پیوسته است. در نتیجه دسترسی آزاد هیچ منافاتی با مدیریت کیفیت ندارد.

حل مشکل حق مؤلف

مجله‌های دسترسی آزاد با فرض رعایت حق معنوی مؤلف از جانب خوانندگان بنیان‌گذاری شده‌اند و انتشار یک مجله در اینترنت به معنای فقدان حق مؤلف نیست. رعایت حقوق معنوی مؤلف موجب ترغیب مؤلفان در نتیجه گسترش علم و دانش در جامعه می‌شود. حق معنوی یا اخلاقی شامل حق پدیدآورنده برای مخالفت با هرگونه تحریف، تغییر شکل، ناقص کردن یا جرح و تعدیل در اثر است که ممکن است به افتخار یا شهرت او لطمه بزند. حق معنوی بدین معنی است که همیشه جامعه پدیدآورنده را به عنوان موجد یک اثر یا ابداع آن می‌شناسد و از او با این عنوان نام می‌برد و او را مستحق چنین امتیازی می‌داند. بنابراین مهم‌ترین اصل در استفاده از مجله‌های دسترسی آزاد رعایت اصول استناد و ذکر مأخذ است که در واقع حق بدیهی پدیدآورنده یک اثر است. در عوض حق مادی مؤلف در نظام دسترسی آزاد مطرح نیست و مجله‌های دسترسی آزاد حق اشتراک ندارند یعنی هیچ خواننده‌ای به مؤلف یا ناشر حق

مزایای دسترسی آزاد:

- صرفه‌جویی در هزینه چاپ و انتشار نسبت به مجله‌های چاپی و مقرون به صرفه بودن مجله‌های دسترسی آزاد
- تسهیل فرایند تولید و انتشار، اشاعه به موقع اطلاعات و کاهش فاصله زمانی تولید تا انتشار مقاله
- دسترسی به اطلاعات روزآمد در تمامی حوزه‌های علمی و پژوهشی
- همگامی و هماهنگی با آخرین تحولات دنیای نشر
- افزایش غنای مجموعه نشریه‌های ادواری کتابخانه‌ها
- فراهم آوری امکان دسترسی به تعداد زیادی مجله که نمی‌توان اشتراک نسخه چاپی آن‌ها را به صورت یکجا فراهم آورد
- ادامه اشتراک نشریه‌هایی که دیگر به صورت چاپی منتشر نمی‌شوند
- بالا بردن میزان دسترسی به مقاله‌های علمی، افزایش احتمالی میزان خوانندگان و در نتیجه افزایش احتمالی میزان استنادها به آثار علمی و ضریب تأثیرگذاری آن‌ها
- رعایت اصل دسترسی آزاد برای تمامی خوانندگان
- بالا بردن سرعت انتشار مقاله در مجله‌های دسترسی آزاد
- بالا بردن تعداد خوانندگان مجله‌های دسترسی آزاد نسبت به مجله‌های چاپی
- نداشتن محدودیت تیراژ چاپ
- رایگان بودن مجله‌های دسترسی آزاد

معایب دسترسی آزاد:

- به علت آزاد بودن، هم‌طراز خوانی مستندات به صورت علمی ممکن نیست
- پردازش مناسب ممکن نیست

ج. آرشیوهای واحدهای سازمانی، شامل فایل‌های الکترونیکی به وسیله مؤلفان در یک واحد دانشگاهی خاص از یک موسسه گردآوری می‌شوند.

د. واسپارگاه‌های سازمانی، شامل انواع گوناگونی از آثار دیجیتالی (پایان‌نامه و رساله‌های الکترونیکی و فایل‌های الکترونیکی و گزارش‌های فنی) توسط مؤلف در یک سازمان یا به صورت غیر متداول در سازمان‌های متعدد.

منابع

۱. نوروزی، علیرضا (۹). مجله‌های دسترسی آزاد و نقش آنها در گسترش دانش و پیشرفت علمی. رهیافت ؟
۲. درودی، فریبرز (۱۳۸۸). اشاعه علمی با بهره‌گیری از امکان دسترسی آزاد. کتاب ماه کلیات. آذر ۱۳۸۸
۳. کشاورز، حمید (۱۳۸۸). جنبش دسترسی آزاد به اطلاعات علمی در گفت و گو با پیترو سابر. کتاب ماه کلیات. آذر ۱۳۸۸
۴. قانع، محمدرضا. فاطمی، امیر. عمرانی، ابراهیم و دیگران (۱۳۸۸). دسترسی آزاد به اطلاعات علمی. کتاب ماه کلیات. آذر ۱۳۸۸
۵. نیکخواه، زهره (۹). دسترسی آزاد نیاز امروز جوامع علمی. ماهنامه اطلاع‌یابی و اطلاع‌رسانی. شماره ۵
۶. اصنافی، امیررضا (۱۳۸۸). تأملی بر دسترسی به مجلات دسترسی آزاد و سپردن گاه‌های موضوعی و سازمانی به صورت رایگان. کتاب ماه کلیات. آذر ۱۳۸۸
۷. علیزاده، حمید (۱۳۸۸). مروری بر مدل‌های نوین دسترسی آزاد به نتایج علمی. کتاب ماه کلیات. آذر ۱۳۸۸

قابل ذکر است که حق اشتراک همواره یکی از موانع دسترسی به نتایج پژوهش‌های علمی بوده است. تا زمانی که رضایت صاحب حق مؤلف به دسترسی آزاد وجود دارد هیچ گونه نقض قانونی صورت نمی‌گیرد. پژوهشگران برای مقالاتشان پولی دریافت نمی‌کنند و چنین توقعی نیز ندارند. انگیزه پژوهشگر از نوشتن، ارتباطی با حق تألیف نداشته بلکه با جایگاه استنادات و تأثیرگذاری آن بر ارتقای موقعیت شغلیشان ارتباط دارد. زمانی که حق مؤلف به عنوان یک انگیزه مطرح است محدود کردن دسترسی از طریق دریافت کردن هزینه از مشتریان ممکن می‌شود. اما این کار موجب کاهش تأثیر اثر می‌شود نه افزایش درآمد نویسنده. بسیاری از نویسندگان حقوق مقالاتشان را به ناشران واگذار می‌کنند و ناشران با محدودسازی دسترسی به آثار از مشتریان هزینه دریافت می‌کنند. یعنی کاستن از تعداد خوانندگان که در نهایت به ضرر نویسندگان خواهد بود.

شیوه‌های دسترسی آزاد

دسترسی آزاد به اطلاعات علمی از سه طریق امکان‌پذیر است:

۱. به وسیله انتشار مقاله‌های منتشر شده در مجله‌های دسترسی آزاد؛ از آن به عنوان جاده طلایی یا راه طلایی تعبیر می‌شود.
۲. از طریق واسپاری مقاله‌های منتشر شده در مجله‌های کاغذی در آرشیوها یا واسپارگاه‌های الکترونیکی، که از آن به عنوان جاده سبز یا راه سبز تعبیر می‌شود.

واسپارگاه‌ها به دو دسته تقسیم می‌شوند:

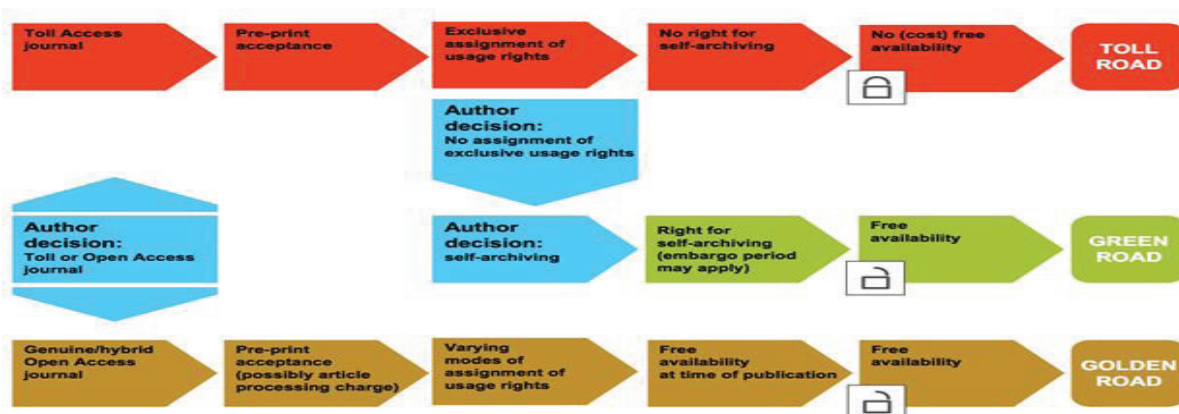
الف. واسپارگاه موضوعی در یک حوزه خاص. برای مثال ELIS در حوزه کتابداری و ARXIV در حوزه فیزیک.

ب. واسپارگاه سازمانی. آثار علمی یک دانشگاه ویژه را گردآوری، سازماندهی و توزیع می‌کند. مانند واسپارگاه دانشگاه کلگری کانادا.

۳. از طریق خود آرشیوی؛ مهمتری شیوه‌های آن عبارت‌اند از

الف. وب‌سایت‌های شخصی مؤلف.

ب. آرشیوهای انطباضی، شامل فایل‌های الکترونیکی آثار دیجیتالی. توسط مؤلف از همه جای دنیا گردآوری می‌شوند و پیرامون یک یا چند موضوع هستند.

Source: Open Access at the Max Planck Society <http://oa.mpg.de/lang/en-uk/informationen-fur-autoren/open-access-publizieren/>

کاپتولوژی (Computer as Persuasive Technology or PT)

● نویسنده: مریم حسن زاده

دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش شناسی گرایش بازیابی اطلاعات و دانش

زیست سازگار نباشد رانندگی صورت گیرد، آنگاه برگ‌ها ناپدید می‌شوند. همین‌طور یک صفحه نمایش روی داشبورد وجود دارد که طیف رنگی دارد و با توجه به سرعت راننده رنگ‌ها تفاوت می‌کنند و ترغیب‌گر به راننده آگاهی می‌دهد.

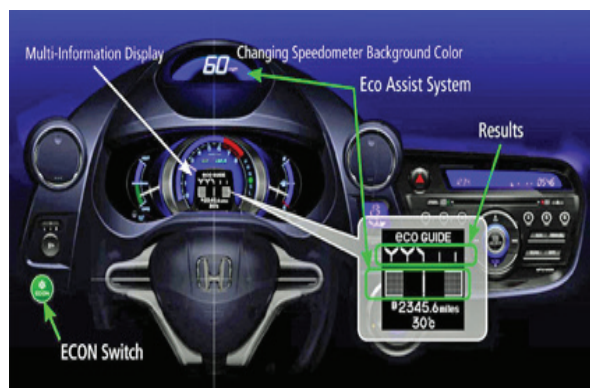
۳- مقاصد خودزاد: مقاصدی که از سوی کاربران مطرح می‌شود. خرید ابزاری برای محاسبه میزان کالری دریافتی به منظور تغییر عادات غذایی، می‌تواند نمونه‌ای از این گونه تمایلات باشد.

چند نکته برای تأثیرگذارتر بودن فناوری ترغیب‌گر:

– زمان وارد عمل شدن این فناوری‌ها و ارائه پیشنهاد درست، وقتی که انگیزه کافی برای انجام یک کار در کاربر ایجاد شده، در انجام آن کار بسیار مؤثر است. به طور مثال، پیشنهاد به استفاده از گزینه‌هایی که در پایگاه‌های اطلاعاتی برای کمک به کاربر در جستجوی اطلاعات مناسب تعبیه شده، نظیر استفاده از اصطلاحات پیشنهادی، پایگاه درست زمانی که کاربر با نتایج نامرتبط مواجه شده یا جستجوهای مجددی داشته است، می‌تواند استفاده از این ابزار را به دنبال داشته باشد که در واقع ترغیب‌سازی آن‌ها در استفاده از امکانات پایگاه است.

– شرطی کردن: در فناوری‌های ترغیبی شرطی کردن تقویت کننده مثبت و هم منفی برای تحریک به انجام یک رفتار خاص است. دسترسی نداشتن به متن کامل مقاله‌ها به دلیل تکمیل نکردن پرسشنامه و یا شرکت در نظرسنجی و یا برعکس، می‌تواند نمونه‌ای از کاربرد این ابزار باشد.

– تونلی یا کانالی بودن فرایند کار: به معنای هدایت کاربر در انجام کار، مرحله‌ای کردن یا فرایندی بودن مرحله به مرحله انجام عمل است که در ابزارها و نرم‌افزارهای مختلف، مانند فیس بوک و توئیتر و ... انجام می‌شود، که از جمع‌آوری اطلاعات فرد به صورت یکجا و از طریق یک پرسشنامه طولانی، که باعث دل‌زدگی کاربر می‌شود، اجتناب می‌کند و مثلاً در مرحله اول به دریافت یک ایمیل و نام کاربری اکتفا کرده و در مراجعات بعدی از کاربر در مورد فیلم مورد علاقه یا کتاب یا دوستان و مسائل دیگر، اطلاعات کسب می‌کند. اما نگرانی‌های اخلاقی هم در زمینه نظارت، عدم استقلال و اجبار در این فناوری مستتر است. در واقع نکات اخلاقی که باید در استفاده از این فناوری‌ها مورد توجه قرار گیرد؛ ممکن است افراد به اجبار ترغیب به کاری شوند و سازندگان و طراحان ابزار یا برنامه‌ای خاص، علایق و تفکراتشان را به افراد تحمیل کنند.

اصطلاح کاپتولوژی برای اولین بار توسط فاگ (۱۹۸۸) مطرح شد و بر اساس آن، این مبحث را مطرح کرد که نظام‌های رایانه‌ای قادر هستند، افکار و رفتار مردم را به روشی قابل پیش‌بینی تغییر دهند. فاگ می‌گوید: "هدفش این است که از طریق این فناوری‌ها برای صلح جهانی تلاش کند" و برای این هدف لابراتوار کاپتولوژی را در دانشگاه استنفورد تاسیس کرد. و البته گوشزد می‌کند که کاپتولوژی به کپچر (تسخیر) و ریشه‌های آن ارتباطی ندارد.

فناوری‌های ترغیب‌گر در زمینه‌های مختلف مانند بهداشت، رفاه، پایداری محیط زیست، پناسیل‌های زیادی برای نفوذ در طیف گسترده از کاربران دارد. می‌توان از نظر اهداف و مقاصد کاپتولوژی را به سه دسته تقسیم کرد:

۱- مقاصد داخلی: مقاصدی که از ابتدا، یک ابزار با آن هدف طراحی شده است. به طور مثال، یک نرم‌افزار آموزشی ریاضی، هدفش آموزش ریاضی است.

۲- مقاصد خارجی: استفاده از یک ابزار برای مقاصدی خاص که متفاوت از هدفی است که برای آن طراحی و تولید شده است. مثال‌های زیادی در این زمینه وجود دارد؛ مانند ابزاری که در طراحی مجدد داشبورد ماشین هوندا ایجاد شده است تا همیار محیط زیست باشد. در طرح کلاسیک این ماشین‌ها بازخوردهایی در مورد سرعت رانندگی و وضعیت مخزن سوخت وجود داشت و طرح جدید علاوه بر این ویژگی‌ها، ابزاری جدید مانند یک صفحه نمایش کوچک ایجاد کرده است که روی داشبورد تعبیه شده است و چنانچه راننده در وضعیت پایدار که آسیبی برای محیط زیست ندارد رانندگی کند، روی صفحه نمایش چند برگ به شکل مجازی شروع به رشد و بزرگ شدن می‌کند و اگر به هر دلیلی آن وضعیت پایدار به هم خورده و سرعت زیاد شود یا به هر شکلی که با محیط

**هر بانک اطلاعاتی که مورد نیاز دانشگاه
کتابخانه و یا سازمان باشد
برای شما آماده سازی کرده و همراه با متادیتا
تحویل داده می شود**

ScienceDirect, Springer, Wiley, TandF, ...,
IEEE, ASME, ASCE, ICE, SPIE, AIAA, ...

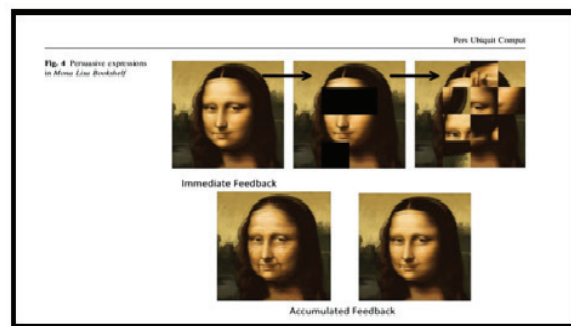

**کتابداران ۲۰۰
آموزش های حرفه ای ضمن خدمت برای کتابداران
فوق العاده کاربردی و مهارتی
وب پنهان، ابزارهای نت، دانلود، گوگل، کتاب
ابزارهای مجلات، مقالات، ابزارهای نرم افزاری
ابزارهای هک و امنیت، وب نویسی و..**

YaBeSH.ir

به این دلیل که این ابزار معمولاً به شکل عمومی ساخته می شوند و برای یک جامعه به طور کل مورد استفاده قرار می گیرند، امکان اینکه از افراد در زمینه های خاص رضایت گرفته شود (که آیا با این تفکر و تأثیر آن موافق هستند یا نه) وجود ندارد. مانند مطالعه ای که فردی به نام نوولز انجام داد و یک نرم افزار کاربردی ساخت که افراد را به وسیله آن به سرمایه گذاری محلی (در دانشگاه لنکستر) ترغیب می کرد. البته او از این شیوه استفاده نکرد که به کسانی که بیشتر سرمایه گذاری محلی انجام می دادند، جایزه بدهد، بلکه در نرم افزاری که ساخته بود، مناطقی که سرمایه گذاری محلی نداشتند (در جاهای دیگر سرمایه گذاری کرده بودند و چرخه سرمایه گذاری در خارج از محیط و جامعه محلی شان بود) را مجسم کرد. به این شکل افراد را به حفظ ثروت در جامعه محلی ترغیب کرد. نگرانی نوولز این بود که نمی خواست اجباری برای افراد ایجاد کند و دسترسی و توضیح برای تک تک افراد هم از عهده او خارج بود. برای حل مشکلات این چنینی فاگ، آموزش استفاده از این فناوری را متمرکز می داند.

از این فناوری می توان برای ترغیب و تغییر رفتار کاربران در استفاده از کتابخانه ها استفاده کرد. از نمونه های جالب استفاده از این فناوری در کتابخانه، به کاربردن "قفسه کتاب مونالیزا" است. هدف آن منظم نگهداشتن کتابها در قفسه و آموزش استفاده از کتابخانه به کاربران و اصلاح رفتار کاربران است.

به این ترتیب که تصویر دیجیتالی از مونالیزا در کنار قفسه کتاب در کتابخانه قرار می گیرد و چنانچه استفاده کننده، کتاب را در جای مناسب خود قرار ندهد، تصویر به هم می ریزد. همچنین اگر در مدت زمانی، از قفسه مذکور کتابی برداشته نشود، تصویر مونالیزا پیر می شود و به محض برداشتن کتاب از آن قفسه، دوباره جوان می شود.

منابع

- صنعت جو، فناوریهای ترغیبی و کاپتولوژی: کاربردها در حوزه کتابداری و

اطلاع رسانی، کتابداری و اطلاع رسانی (جلد ۱۶، شماره ۲، ۲۰۱۳)

Nakajima, tatsuo, Designing motivation using persuasive ambient

- mirrors, Springer-Verlag London Limited, 2011

<https://psmag.com/the-invisible-manipulative-power-of-persua->

sive-technology

چارچوب مدیریت دسترسی در کتابخانه‌های دیجیتال - بخش دوم

نویسنده: سمیه پروین

کارشناس پژوهش و کارشناس کمیته تحقیقات دانشجویی دانشکده علوم پزشکی بهبهان

از این روش‌ها از مزیت سادگی برخوردارند ولی امنیت کمتری دارند. در عوض روش‌هایی که امنیت بیشتری دارند متأسفانه پیچیدگی بیشتری دارند و به خاطر سپاری آنها مشکل‌تر است. این ویژگی یکی از معایب این روش‌هاست. تعیین اصالت فرایندی است که یک کاربر شبکه‌ای، حق ایجاد یک هویت یا نام را خواهد داشت. مانند آیدی^[۴] کاربر یا شماره کارت اعتباری.

نقشه‌ها

سیاست‌های ویژه مدیریت دسترسی به ندرت کاربران را بر اساس نام مشخص می‌کنند. آنها معمولاً به طبقات کاربران یا نقش یک کاربر واحد بستگی دارند. یک کاربر میتواند نقش‌های زیادی داشته باشد. یک فرد می‌تواند در زمان‌های مختلف از یک کتابخانه دیجیتال به منظور آموزش، مطالعه انفرادی، یا کاری نیمه‌وقت استفاده کند. کتابخانه دیجیتال ممکن است سیاست‌های متفاوتی را در مورد شخصی واحد در هر یک از این نقش‌ها اعمال نماید.

در حیطه مدیریت دسترسی، نقش متناسب با هویت کاربران تعیین می‌شود. برای مثال ویژگی نقش‌ها عبارتند از عضویت در یک انجمن دانشگاهی، دانشجوی تمام وقت، اشتراک خصوصی یک مجله علمی. مکانیسم‌های اجازه دسترسی از ویژگی‌های نقش‌ها برای تعیین اینکه یک کاربر اجازه انجام عملیات خاصی بر روی یک منبع یا محتوای شیء دارد یا نه، مورد استفاده قرار می‌گیرند.

مواد دیجیتالی

شناسایی و تأیید اصالت مواد

به منظور مدیریت دسترسی، باید مواد دیجیتالی را به دقت شناسایی کرد. فرایند شناسایی، نام یا شناساگری را به هر یک از اقلام مربوط می‌سازد. این امر مبحثی عمده در کتابخانه‌های دیجیتالی و نشر الکترونیک به شمار می‌رود. تأیید اصالت مواد دیجیتالی، هم کاربران و هم مدیران مجموعه‌ها را مطمئن می‌کند که تغییری در مواد صورت نگرفته است. این امر در برخی زمینه‌ها سرنوشت‌ساز است. مثل متن قراردادهای، مدارک پزشکی و ... در اغلب کتابخانه‌های دیجیتالی، صحت مواد به صراحت مورد بررسی قرار نمی‌گیرند. آنجا که سطح اطمینان بالا و هزینه اشتباهات پایین باشد، هیچ گونه تأیید رسمی جهت اعتبار مواد، مورد نیاز نیست. تغییرات تعدمی و نادر و اشتباهات معمولاً آشکارند. با این حال، در برخی حوزه‌ها، نظیر پزشکی، خطاها خطرآفرین است. کتابخانه‌های دیجیتال در چنین حوزه‌هایی باید شیوه‌های رسمی تأیید اصالت را به طور جدی لحاظ کنند.

عناصر مدیریت دسترسی

چارچوب مدیریت دسترسی، حاصل تفکرات و عناصر مورد نظر واترز^[۱]، اریکسون^[۲] و آرمز^[۳] است. عناصر Role، Policies، Attributes، Permitted Operations، و Authorization، اجزای یک سیستم اجازه دسترسی خودکار هستند. سیستم‌های مدیریت دسترسی استفاده از اصالت و خدمات اجازه دسترسی برای ایجاد کنترل دسترسی و استفاده از منابع شبکه شده را فراهم می‌کنند.

- مدیران اطلاعاتی سیاست‌هایی را برای دسترسی ایجاد می‌کنند.
- سیاستها در ارتباط با دسترسی کاربران به مواد دیجیتالی هستند.
- اجازه دسترسی، اجازه دسترسی به منابع و انجام عملیات خاص را به کاربر مشخص، می‌دهد.

خلاصه‌ای از این چارچوب به این شرح است:

سیاست‌هایی که از سوی مدیران اطلاعاتی برقرار می‌شود، می‌بایست قوانین و توافقنامه‌های انجام شده با دیگران (مانند امتیازهای اعطایی حق مؤلف) را مدنظر قرار دهند. هویت کاربران باید تأیید شود و نقش آنها در دسترسی به مواد تبیین گردد. مواد دیجیتالی در مجموعه‌ها باید شناسایی و اعتبار آنها تعیین شوند. دسترسی نیز بر اساس عملیات مجاز صورت می‌گیرد. هنگامی که کاربری درخواست دسترسی دارد، این درخواست از فرایند دسترسی عبور می‌کند. بعد از شناسایی هویت و تأیید اصالت کاربر، اجازه دسترسی داده می‌شود. مسئولیت دسترسی نیز بر عهده فردی است که مواد دیجیتالی را اداره می‌کند.

کاربران

تأیید اصالت کاربران

روش‌های مختلفی برای تأیید اصالت کاربران وجود دارد. بعضی

کنند. مثلاً یک عضو هیئت علمی می‌تواند مقاله خاصی را کپی کند یا پرینت بگیرد و یا نسخه‌های دیگری از همان مقاله را در بین دانشجویان خود در کلاس توزیع کند که این می‌تواند خلاف آن چیزی باشد که در توافقنامه آمده است.

پانویس:

[۱]. Donald Waters

[۲]. John Erickson

[۳]. William Arms

[۴]. Identification

[۵]. DOI

[۶]. Action

منابع

Arms, C., Klavans, J., & Waters, D. J. (1999). [Enabling access in digital libraries: a report on a workshop on access management](#)

Bhattacharya, P., Siddiquee, M. Q., Jha, M. P. K., & Khan, S. D. (2002). [Digital information services: Challenges and opportunities](#). In NIFMMANLIBNET fourth annual national convention on paradigm of information technology: Application to Business and Management Libraries, Faridabad

Shoeb, M. Z. H., & Sobhan, M. A. (2010). [Authentication and authorization: security issues for institutional digital repositories](#). *Library Philosophy and Practice (e-journal)*, ۳۷۷

آرمز، ویلیام وای (۱۳۸۰). کتابخانه‌های دیجیتال. ترجمه زهیر حیاتی و هاجر ستوده. تهران: کتابدار.

نشانه‌گذاری دیجیتال و امضای دیجیتال دو روش رایج مورد استفاده به منظور فراهم‌آوری طیفی از راه‌حل‌ها برای شناسایی، امنیت، مدیریت و پیگیری منابع دیجیتال هستند. نشانه‌گذاری مدیران کتابخانه‌های دیجیتالی را در تشخیص جعلی بودن یاری می‌کند.

ویژگی‌های اشیاء دیجیتالی

سیاست‌های مدیریت دسترسی اغلب، با مواد مختلف بسته به صفات آنها به شیوه‌های متفاوتی برخورد می‌کند. صفات می‌توانند به منزله فراداده‌های اداری رمزگذاری شده و همراه با شیء ذخیره شوند، یا از موادی دیگر استخراج شوند. گاهی اوقات صفات را هم می‌توان اندازه گرفت.

عملیات

در زمینه مدیریت دسترسی، هر عملی که می‌تواند در مورد یک شیء، داخلی یا خارجی انجام شود و دستور آن به یک سیستم کامپیوتری داده شده است، عملیات نامیده می‌شود. مانند عملیات‌های مشاهده، چاپ، ذخیره کنید، تغییر دهید، توزیع مجدد. (این تعریف از کارگروه فراداده حقوق دی‌آی‌آی [۵] است). "اقدام" [۶] کلمه‌ای است که گاهی اوقات به همان نحو استفاده می‌شود.

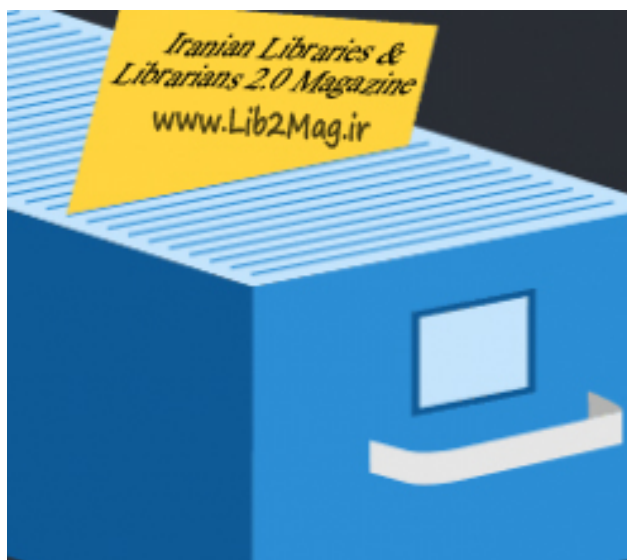
سیاستها

در یک سیستم مدیریت دسترسی، سیاست‌ها قوانینی کدگذاری شده هستند برای تعیین اینکه آیا یک کاربر مجاز است تا به شیء دیجیتال مورد تقاضا دسترسی داشته باشد یا نه؟ و آیا عملیات درخواستی مجاز است؟ سیاست عملیات توافق نامه، مانند مجوز، و قانون‌های حق مولف. درون یک سیستم مدیریت دسترسی خودکار، توافق‌نامه‌ها و قوانین کاربردی از طریق مجموعه‌ای از سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها اجرا خواهند شد. کارگروه فراداده حقوق دی‌آی‌آی اصطلاح "Agreement" را هم برای توافق قانونی بین اجزا و هم بازنمود متناظر قوانینی که دسترسی را درون یک سیستم کنترل می‌کنند، به کار می‌برد.

اجازه دسترسی

اجازه دسترسی فرایند تعیین اینکه یک هویت (با توجه به مجموعه‌ای از ویژگی‌های نقشه‌ای مرتبط با آن هویت) اجازه دارد که بسیاری از عملیات (مانند دسترسی به مجموعه منابع) را اجرا کند یا نه. این هویت ممکن است بازنمود یک فرد مشخص، یا بی‌نام و یا دارای نام مستعار باشد.

در حیطه مدیریت دسترسی، اصطلاح اجازه دسترسی، به قوانین و سیاست‌های دسترسی، ویژگی‌های نقش کاربر و ویژگی‌های اشیاء دیجیتال، به منظور تعیین اینکه اجازه انجام عملیات خواسته شده را دارد یا نه و اینکه چطور منابع را منتشر کند، متکی است. در نهایت می‌توان گفت که سیستم‌های مدیریت دسترسی می‌توانند محدودیت‌هایی برای دسترسی و استفاده آنلاین از منابع ایجاد کنند ولی عواقب یک بار استفاده از منابع را نمیتوانند کنترل

۵۰ ایده برای استفاده خلاقانه از اپلیکیشن های تلفن همراه در خدمات کتابخانه - بخش اول

● مترجم : نازنین مؤمن زاده

کتابدار کتابخانه عمومی اوحدی مراغه ای

۷. ویتترین اپلیکیشن کتاب - کتابخانه محلی می باشد که در آن می توانید اپلیکیشن های کتاب را قبل از خرید امتحان نمایید.
۸. باشگاه های میزبان اپلیکیشن-مانند باشگاه های کتاب اما بصورت اپلیکیشن
۹. سخنرانی در مورد بهترین اپلیکیشن مورد نظر در بخش های آموزشی خاص دانشگاه تان
۱۰. دعوت از نویسنده یک اپلیکیشن کتاب تعاملی برای انجام سخنرانی
۱۱. استفاده از یک اپلیکیشن کتاب تعاملی به عنوان یکی از کتاب های مورد بحث در باشگاه کتاب های سنتی. در دسترس قرار دادن آن برای اعضای که دارای آپد می باشند، به منظور امانت گرفتن یا استفاده از آن در کتابخانه.
۱۲. سازماندهی باشگاه های نقد و بررسی برای کودکان و نوجوانان. آپد هایی که این اپلیکیشن ها در آنها بارگذاری شده را می توان به اشتراک گذاشت و کودکان باید به آنها امتیاز بدهند و آنها را بازبینی نمایند- انتقادات خود را در خبرنامه محلی منتشر نمایند.
۱۳. ایجاد بر نامه توسعه برای افراد ساکن در خانه سالمندان. استفاده از اپلیکیشن های ایجاد محتوایی که سالمندان بتوانند در آن داستان زندگی خود را بگویند و بتوان مصاحبه ها را ضبط نمود . انجام سخنرانی در مورد زمان های خاص در تاریخ، با استفاده از اپلیکیشن های مربوط به آن موضوع.
۱۴. ارائه جلسه ای در مورد اپلیکیشن های کاربردی جستجوی شغل و شبکه.
۱۵. در اختیار داشتن آموزش و رابط کتابداری برای کاوش و بررسی اپلیکیشن هایی که به بخش ها و حوزه های موضوعی مربوط اند . ایجاد صفحه نمایش (آنلاین یا آفلاین) با تصاویر، توضیحات و لینک های اپلیکیشن.
۱۶. گنجاندن اپلیکیشن در فهرست منابع توصیه شده به دانش آموزان.
۱۷. ارائه جلسات آموزشی تخصصی با استفاده از اپلیکیشن های خاص.
۱۸. آموزش تکنولوژی به کارکنان کتابخانه: معرفی بهترین اپلیکیشن ها برای کارتان و در حوزه های موضوعی متفاوت.
۱۹. دعوت از هنرمندان محلی، موسیقی دانان، عکاسان و نویسندگانی که از این اپلیکیشن ها برای نشان دادن آنچه که انجام می دهند استفاده می نمایند و بیان اینکه از چه اپلیکیشن هایی استفاده می کنند.

منبع:

این نوشته، ترجمه مطلبی با این عنوان است: [50 ideas for creative uses of mobile apps in library services](https://www.50ideasforcreativeusesofmobileapps.inlibraryservices)

امکانات زیادی برای استفاده خلاقانه از اپلیکیشن ها در کتابخانه ها وجود دارد. در دوره های آموزشی آنلاین من با نام «کتاب به منزله اپلیکیشن های آپد»، یکی از تکالیف شرکت در فعالیت بارش افکار مجازی در مورد این موضوع می باشد. در دوره آموزشی من، کتابدارانی از کتابخانه مدارس، کتابخانه دانشگاه و کتابخانه های عمومی حضور دارند و این فهرست بر اساس ایده های خلاقانه آنها ایجاد شده است. از این رو، این دوره آموزشی بر اپلیکیشن های کتاب های تعاملی تمرکز نموده و ایده های آن بیشتر در مورد این موضوع می باشند.

این فهرست در مقوله های ذیل گروه بندی شده است:

۱. رویدادها، برنامه ها و آموزش
 ۲. ایجاد محتوا و نشر
 ۳. ایجاد مجموعه کتاب ها و مرجع سازی
 ۴. بررسی اپلیکیشن های تلفن همراه
 ۵. توسعه حرفه ای.
- چرا اپلیکیشن ها؟** کتابداران علاقمندند تا همگان به اطلاعات دسترسی داشته باشند و رابط های تلفن همراه دسترسی به همه چیز را برای افراد آسان تر کرده اند. حال، زمان بسیار خوبی ست تا کتابداران در جوامع خود، در کاربرد اپلیکیشن ها تخصص بیابند.
- رویدادها، برنامه ها و آموزش**
۱. استفاده از آپدها در زمان داستان خوانی با استفاده از اپلیکیشن های کتاب تصویری تعاملی. ارتباط پرستاران و بچه ها برای خواندن در کنار هم یا طرح ریزی اپلیکیشن بر روی یک صفحه نمایش بزرگ. ارائه رویدادها در جایی که نوجوانان آن را توسط اپلیکیشن های آپد برای بچه ها می خوانند
 ۲. معرفی رمان های گرافیکی بصورت چاپی و بر روی دستگاه های تلفن همراه ، ارائه آنها توسط آپد و پروژکتور
 ۳. برخورداری از اپلیکیشنی برای به اشتراک گذاری رویداد- هر کس اپلیکیشن های را به اشتراک می گذارد که در زندگی روزمره اش مفید بوده است. کتابداران برای شروع فهرستی از آپد اپلیکیشن ها را ارائه می نمایند. این فرایند را «ساعات آپد یکشنی» می نامند.
 ۴. داشتن کلاس هایی برای والدین در مورد بهترین اپلیکیشن های آپد برای کودکان در سطوح سنی مختلف.
 ۵. برگزاری جلسات اطلاعاتی در مورد اپلیکیشن های کتاب های تعاملی برای نشان دادن چیزهایی که در دسترس آنها قرار دارد.
 ۶. برگزاری جلسات عمومی برای سرگرم شدن با آپد(دربردارنده مطالب بسیار عالی).

کار هوشمندانه‌تر، نه سخت‌تر: یکپارچه سازی با گوگل

• مترجم: عباس محمودی

کارشناسی ارشد هوش مصنوعی و ریاتیک - کتابدار کتابخانه عمومی شهید مدنی کازرون

۴- Nearpod

آموزش از طریق درس‌های تعاملی در nearpod و اشتراک با دانش‌آموزان از طریق کلاس گوگل.

نرم‌افزارهای^[۱] کاربردی گوگل برای آموزش، زندگی ما را بسیار آسان‌تر و سازنده‌تر کرده‌اند. بیشتر ابزارهای وب شاهد قدرت کار کردن با گوگل هستند. علاوه بر نرم‌افزارهای کاربردی بزرگ و الحاقات موجود در فروشگاه وب کروم^[۲]، ابزارهای تکنولوژی در حال یکپارچه‌سازی با گوگل درایو^[۳] و کلاس درس گوگل^[۴] هستند.

چند نمونه:

۱- پایگاه داده Gale

Gale اکنون برای صرفه‌جویی تحقیقات شما یک ورودی به گزینه‌های گوگل دارد. برجسته کردن^[۵]، حاشیه نوشتن^[۶] و دانلود مقالات به گوگل درایو شما. یک مقاله در پوشه مربوط به خودش با مقاله، برجسته‌ها، یادداشت‌ها و استنادهای مربوط به خودش ظاهر می‌شود.

گوگل همچنین تقویم خودش را به کلاس گوگل ادغام کرده تا گزینه‌ای به معلم بدهد که بتواند تقویم را در بلاگ یا وبسایت کلاس جای دهد. با یک حساب کاربری ورود به گوگل برای بسیاری از سایت‌ها، دیگر یوزر نیم و پسوردهای کمتری برای بخاطر سپردن وجود خواهد داشت. سایت‌های دیگر را از تکنولوژی آموزشی و آموزش از طریق موبایل مرور کنید.

۱۰ وبسایت آموزش بسیار خوب که اکنون با کلاس گوگل یکپارچه شده‌اند.

پانویس:

- Applications[۱]
- Chrome[۲]
- Google Drive[۳]
- Google Classroom[۴]
- Highlight[۵]
- annotate[۶]

منبع:

این نوشته ترجمه مطلبی با این عنوان است: "Work Smarter, Not Harder:"

"Integrate with Google"

۲- EDpuzzle

گذاشتن یک ویدیو کلیپ و سپس قرار دادن سؤالاتی برای دانش‌آموزان تا از آنچه دیده‌اند جواب بدهند. لیست اسامی کلاستون را از گوگل کلسروم وارد کنید و ویدیو را با دانش‌آموزان به اشتراک بگذارید.

۳- Quizizz

ایجاد یک ارزشیابی (آزمون) دیجیتال و اشتراک آن با دانش‌آموزان از طریق دیگر ویژگی‌های ادغام شده با گوگل. دانش‌آموزان یک لینک

مستقیم به آزمون دریافت می‌کنند و معلم می‌تواند حساب کاربری دانش‌آموزان که علاوه بر نام مستعار برای ورود استفاده می‌کنند را ببیند؛ پیگیری پیشرفت دانش‌آموز در کلاس گوگل.

مقایسه Web of science و scopus

● مترجم : سمانه مثنوی

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت اطلاعات، دانشگاه الزهرا

ویژگی ها	scopus	Web of science
تعداد مجلات	۲۰۰۰	۱۳۰۰
محتوا	علوم زیستی مهندسی علوم اجتماعی علوم طبیعی هنر و انسانی پوشش قوی در علوم زیستی و طبیعی و مهندسی	علوم طبیعی علوم زیستی مهندسی علوم اجتماعی هنر و انسانی پوشش قوی در علوم طبیعی و مهندسی
پوشش پایگاه داده	۱۰۰٪ مدلاین و ام بیس به اضافه دیگر محتواها	نمایه استنادی علوم، نمایه استنادی علوم اجتماعی، نمایه استنادی انسانی و هنر
پوشش دوره زمانی	اولین پوشش از ۱۹۹۶ تا زمان حال هم اکنون شامل محتوای قابل توجهی قبل از ۱۹۹۶ و با تعدادی قبل از ۱۸۲۳	بخش علوم ۱۹۹۰ بخش علوم اجتماعی ۱۹۷۵ بخش هنر و انسانی ۱۹۷۵
روزآمد سازی	روزانه	هفتگی
ناشر	الزویر	تامسون رویترز
تحلیل استنادی	پیگیری استنادها شامل شمارش استنادها، ارزیابی و محاسبه شاخص اچ ایندکس نویسنده	پیگیری استنادها شامل شمارش استنادها، ارزیابی و محاسبه شاخص اچ ایندکس نویسنده
واژگان کنترل شده	فیلد کلمات شامل اصطلاح های نمایه برای مراجع است که از سایر پایگاه های داده همچون pubmed و Embase گرفته شده است	خیر
ارائه شاخص ها برای ارجاعات	بله	بله
ویژگی هشدار	بله	بله
نقاط قوت	جستجو های چند منظوره و اصلاح گزینه، از جمله توانایی جستجو برای "نویسنده اول" ابزارهایی جهت تحلیل منابع جستجو بر اساس نویسنده، وابستگی، کشور، عنوان مجله و دسته بندی موضوعی وسیع تعیین کننده هویت نویسنده به طور وسیع، مفید برای تمایز قائل شدن بین نشریات با نام نویسنده های مشابه افزایش پوشش کتاب ها به ویژه در علوم اجتماعی، هنر، علوم انسانی توانایی جستجو با استفاده از اصطلاحات کنترل شده	پوشش کاملی از مطالعات گذشته قابلیت تحلیل منابع جستجو بر اساس نویسنده، وابستگی، کشور، عنوان مجله/کتاب و دسته بندی موضوعی منبع توانایی مرتب کردن نتایج تحقیق بر اساس تعداد ارجاعات مقالات

این نوشته ترجمه مطلبی است با عنوان: [Scopus: Scopus vs Web of Science](#)

برترین مهارت‌ها برای کتابداران فردا

● مترجم: نرگس ملکوتی اصل

دانشجوی کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی گرایش مدیریت اطلاعات، دانشگاه فردوسی مشهد

DLPA (کتابخانه عمومی دیجیتال آمریکا) اتفاق می‌افتد.

مهارت‌های ارتباطات مردمی

این مهارت توسط تعدادی از کسانی که ما به صورت مجازی با آنها صحبت کرده‌ایم ذکر شده است. مدیر اجرایی کتابخانه منطقه آراپاهو^[۶]، نیکل اینجو دیوز^[۷] به مجله کتابداری در سال ۲۰۱۶ می‌گوید: «برقراری ارتباط مؤثر با ذی‌نفعان یک ضرورت مورد نیاز است. این توانایی به بیان ارزش‌هایمان در ارتباطات، توانایی صحبت کردن درباره همه درخواست‌ها و بیان این که چگونه این درخواست‌ها در عمل می‌توانند بر روی زندگی مردم تأثیر بگذارند، اشاره دارد. این مهارت همچنین در چگونگی رفتار با کارمندان کتابخانه هم‌چون دریافت و پذیرفتن انتقادهای حرفه‌ای، حل مناقشات و گوش دادن فعال مورد استفاده قرار می‌گیرد.»^[۸] شان کاسرلی کتابدار کتابخانه پارک شهرستان جانسون و تیم اجرایی خود نیز این موضوع را تأیید می‌کنند. در راستای همین موضوع رزماری گوپر^[۹] مدیر کتابخانه عمومی آلبرت ویزنر وارویک نیویورک^[۱۰] در مقاله‌ای با عنوان بهترین کتابخانه کوچک دنیا در سال ۲۰۱۶ اضافه می‌کند که این مهارت در فراهم کردن مبادلات و تجارب معنادار برای کاربران نیز به کار برده می‌شود.

خلاقیت و نوآوری

پم سندلیان اسمیت^[۱۱]، مدیر کتابخانه آنی تینک در شهر میان آدامز به مجله کتابداری می‌گوید: «من فکر می‌کنم خلاقیت احتمالاً نه تنها در آموزشگاه‌های کتابداری بلکه به طور کلی در امر آموزش مهم‌ترین و کمیاب‌ترین مهارت است.»

تفکر انتقادی

این توانایی یک مهارت پایه است که البته شاید مشهورترین نقص نیز محسوب شود. بیشترین رهنمودها در راهنمایی که برای کتابداران وجود دارد به دنبال توسعه این ویژگی کلیدی که توسط کسرلی و شرکتش ارائه شده است، هستند. آن‌ها پیشنهاد داده‌اند که به این منظور کتابداران می‌توانند از رهنمودهای ریچارد پاول^[۱۲] و لیندا ایلدر^[۱۳]، کارکنان بنیاد و مرکز تفکر انتقادی پیروی کنند.

تحلیل داده‌ها

لوسینسکی^[۱۴] و وایلی اوهلکل^[۱۵] مدیران کتابخانه اورگن پورتلند و کتابخانه شهرستان مولتنوم معتقدند شناسایی داده‌های مورد نیاز برای تصمیم‌گیری، آگاهی چگونگی جمع‌آوری آن‌ها، تجزیه و تحلیل و کسب بینش از داده‌ها و آگاهی از نحوه آن‌ها توضیحی برای دیگران، توانایی مهمی برای کتابداران به شمار می‌آید.

انعطاف‌پذیری

جای تعجب نیست که با توجه به چشم‌انداز فراگیر تغییرات سریع و زوال‌های پی در پی، بسیاری از مدیران از تفکر انعطاف‌پذیر به

نشریه کتابداری به سراغ رؤسای کتابخانه‌های عمومی و دانشگاهی و سایر راهبران فکری در تمام کشور رفته است تا کشف کند چه انتظاری از کتابداران و مهارت‌های مورد نیازشان در بیست سال آینده وجود دارد و در نهایت به یازده مؤلفه زیر به عنوان ضروریات دست یافته است. البته این مؤلفه‌ها از بطن شواهد و گفته‌ها استخراج شده‌اند.

دفاع / سیاست

این صلاحیت کلیدی، دو وجه متمایز دارد که البته در روش دارای هم‌پوشانی هستند. توانایی افزایش آگاهی از ارزش‌های سهام‌داران همراه با مدنظر قرار دادن حفظ یا افزایش بودجه از یک سو و ایجاد انجمن، تشکیلات و توسعه همراه با مدنظر قراردادن توسعه خدمات و خدمت‌رسانی مؤثر در حوزه‌های مورد نیاز از سوی دیگر از اهمیت زیادی برخوردارند. بر اساس گفته پاتریک لوسینسکی^[۱]، کارمند کتابخانه متروپولیتین کلمبوس^[۲] (در نشریه کتابداری، کتابخانه سال ۲۰۱۰)، رشته به افرادی نیاز دارد که در مجامع عمومی بسیار راحت هستند، بیشتر مشارکت می‌کنند و فعال هستند نه کسانی که به روش‌های قدیمی متکی هستند. همچنین ریوکه کی. سالی^[۳] رئیس کتابخانه عمومی ساکرامنتو^[۴] (در نشریه کتابداری سال ۲۰۰۶) اظهار می‌دارد که برای تحقق چنین چیزی، آموزش‌های کتابداری که شامل واحدهایی درمورد خط‌مشی عمومی، دفاع از بودجه و مشارکت داشتن است از هر چیز دیگری سودمندتر و مهم‌تر خواهد بود.

همکاری

در یک کتابخانه و در بین همه گروه‌ها از جمله کارمندان، اعضای هیئت مدیره، پرسنل سازمانی، افراد و سایر کتابخانه‌ها، توانایی همکاری و مشارکت را به سختی می‌توان یک مهارت جدید به شمار آورد. اما چیزی که به طور فزاینده‌ای اهمیت خواهد داشت، اقتصاد مقیاس^[۵] است؛ یعنی کسب مزیت کاهش هزینه در اثر افزایش تولید که از مجموعه‌های مشترک و مخازن بیرونی حاصل می‌شود. مانند اکوسیستم پیچیده‌ای که در پدیده‌های SHARE و

عنوان یک ضرورت یاد می‌کنند. البته این به معنای این نیست که چهارچوب ثابتی برای اهداف وجود نداشته باشد بلکه به گفته سندلیان اسمیت^[۱۶] توانایی ایجاد تعادل بین انعطاف‌پذیری و وفاداری به ساختارها است که اهمیت دارد.

رهبری

اوا. دی. یسول^[۱۷]، مدیر کتابخانه عمومی ساحل ویرجینیا به طور خلاصه می‌گوید: "معتقدم آموزشگاه‌های کتابداری باید توانایی رهبری را آموزش دهند. به عنوان مثال نسل بازنشسته، به رهبران جدید، به طور خاص، کسانی که می‌توانند با قدرت از کتابخانه‌ها و آثار آن دفاع کنند نیاز داریم."

کسرلی در این باره معتقد است که جنبه‌هایی از خودشناسی نیز تحت این عنوان قرار می‌گیرند. در واقع رهبران آینده باید مشخصات مایرز بریگز (آزمونی برای تحلیل شخصیت) خود را بدانند و درک درستی از ترجیحات شخصی خود و سبک کاریشان داشته باشند. آن‌ها باید سایر سبک‌های شخصیتی را نیز بشناسند و چگونگی سازگاری با این سبک‌ها را بدانند و بدانند چگونه می‌خواهند برنامه توسعه خود را اجرا کنند. پرسیدن سوال‌های سخت و تمایل داشتن به گوش دادن به پاسخ‌ها و انجام دادن چیزهایی در رابطه با آن‌ها از جمله ملزومات دیگر رهبری هستند که در تکمیل ابزارهای ذکر شده قرار می‌گیرند.

بازاریابی

مهارت اساسی دیگر، بازاریابی است. این مهارت حداقل به اندازه امروز در آینده نیز حائز اهمیت خواهد بود. کومب لوسینسکی^[۱۸] تأکید می‌کند که تمایز قائل شدن بین ارتباطات، روابط اجتماعی، روابط عمومی، تبلیغات و روابط دولتی اهمیت دارد، در واقع مجموعه‌ای از این مهارت‌های منحصر به فرد، کمک می‌کند تا بتوانیم برای کتابخانه و خدماتی که ارائه می‌دهد از طریق شبکه‌های اجتماعی بازاریابی کنیم و یا با یک واحد بازاریابی در یک کار مشارکتی همکاری داشته باشیم.

مدیریت پروژه

کسرلی و اوهل هر دو بر اهمیت مهارت مدیریت پروژه اشاره می‌کنند که شامل زمان‌بندی و مشخص کردن ظرفیت برنامه‌ریزی و مسائل مربوط به آن هم‌چون بودجه، امکانات و تقاضای کمک مالی می‌شود.

تخصص فنی

توسعه وب و هرچه در آن فضا قرار می‌گیرد؛ سواد فناوری، برنامه‌نویسی و مثال‌هایی از قبیل دانش چگونه-چطور، در این مهارت قرار می‌گیرند. بانی تیجرینا^[۱۹]، مؤسس کنفرانس کتابخانه‌ها و منابع الکترونیکی بیان می‌کند که ما به متخصصان کتابخانه بیشتری برای ارزیابی انتقادی خدماتی که به کاربران ارائه می‌دهیم، نیاز داریم؛ کسانی که می‌توانند درک کنند که در پشت رابط کاربری چه اتفاقی می‌افتد. از آنجایی که تکنولوژی به سرعت تغییر می‌کند و مهارت‌ها به سرعت در حال کهنه شدن هستند، اوهل یادگیری مستمر برای مهارت‌های تکنیکی را دارای اهمیت می‌داند.

کتابداران دانشگاهی فردا

در حالی که بسیاری از موارد ذکر شده توسط کتابداران عمومی در همه انواع کتابخانه‌ها صدق می‌کند، مدیران کتابخانه‌های دانشگاهی بر برخی الزامات تأکید بیشتری دارند. اگرچه روی هم رفته آن‌ها

منحصر به کتابخانه‌های دانشگاهی نیستند.

معلمان

براین جفرت^[۲۰]، کتابدار کالج امهرست در این رابطه می‌گوید: "ما به کتابدارانی نیاز داریم که پیش از هرچیز خود را معلم بدانند. به کتابدارانی نیاز داریم که کلاس‌های درس را روشن کنند، در اطراف دانش‌آموزان باشند و آن‌ها را با لذت تحقیق و پژوهش آشنا کنند." آموزشگاه‌های کتابداری نمی‌توانند با آموزش شور و عشق مورد نیاز را در افراد ایجاد کنند اما مراکز پذیرش باید کسانی را که این ویژگی را دارند انتخاب کنند تا پس از آموزش، برای تدریس پر از شور و اشتیاق آماده باشند..

حمایت دانشکده‌ای فعال

به گفته کریس بورگ^[۲۱]، مدیر کتابخانه ام. آی. تی کمبریج: "ممکن است نیاز باشد تا برخی کتابداران به محققان در چیدمان و کنارهم قرار دادن اطلاعات مورد نیاز برای ارتقا و تصدیشان یاری رسانند."

پاسخ سریع

در نگاه به آینده بورگ معتقد است که همان‌طور که ما شاهد ارائه سریع منابع و فعالیت‌هایی برای پاسخ به دانشجویان توسط کتابداران هستیم، من دوست دارم چیزهایی که در پروژه چارلستون به عنوان سرفصل دروس ارائه شده است به قانون تبدیل شده و اجرا شود و بدون استثنا توسط کتابداران هدایت شود. همچنین انتظار می‌رود علاوه بر، توانایی کشف، توصیف و سازماندهی منابع با محوریت مخاطبان، درک مسائل اجتماعی از دیدگاه‌های مختلف و استفاده انتقادی از رسانه‌ها و داده‌ها نیز در آموزش مهارت‌ها لحاظ شود.

پانویس:

- [۱] Patrick Losinski
- [۲] Columbus Metropolitan
- [۳] Rivkah K. Sass
- [۴] Sacramento
- [۵] economies of scale
- [۶] Arapahoe
- [۷] Nicolle Ingui Davies
- [۸] Sean Casserley
- [۹] Rosemary Cooper
- [۱۰] Albert Wisner Public Library
- [۱۱] Pam Sandlian Smith
- [۱۲] Richard Paul
- [۱۳] Linda Elder
- [۱۴] Losinski
- [۱۵] Vailey Oehkle
- [۱۶] Sandlian Smith
- [۱۷] Eva D. Poole
- [۱۸] Columbus's Losinski
- [۱۹] Bonnie Tijerina
- [۲۰] Bryn Geffert
- [۲۱] Chris Bourg

منبع:

این نوشته ترجمه مطلبی با این عنوان است: [Top Skills for Tomorrow's](#)

[Librarians | Careers 2016](#)

کنفرانس های اشتباهی: چگونه کنفرانس های غیر معتبر را شناسایی کنیم؟

نویسنده: حسین حیدری

کتابدار دیجیتال کتابخانه آستان مقدس امام حسین علیه السلام - کربلا

مدیر گروه فناوری تلاش و توسعه (یابش)

مدیر مسئول مجله کتابدار ۲۰

۲. لوگوی بسیاری از انجمن های ایرانی در پوستر به چشم میخورد که هیچ اثری از چگونگی حمایت و یا لینک مستند حمایت وجود ندارد و به نظر میرسد باید انجمن های مذکور شکایتی جهت جلوگیری و سوء استفاده را داشته باشند.

۳. کمیته علمی شامل اسامی افراد خارجی می شود که هیچ دسترسی به آنها وجود ندارد مثل ایمیل یا آدرس صفحه یا شماره تماس جهت پرسش و پاسخ - یا کلا دبیر علمی همایش و این ها هیچ مشخصه ای ندارند.

۴. بر اساس اطلاعات شرکت برگزار کننده (یک کنفرانس مصداقی <http://www.restconf.org>) (هیچ اثری از اینکه اولین کنفرانس کجا بوده و چه دستاوردی داشته بیان نشده است.) (فقط بیان شده کنفرانس دوم در دبی بوده آن هم اسفند ۹۴) و شماره سه هم در خرداد ۹۵ برگزار می شود یعنی کنفرانس های فصلی!!!!
خارجی؟؟!!!!

۶. بسیار سریع نتایج مقالات اعلام می شود. به طور مثال از موقع ارسال اصل مقاله تا اعلام نتایج ۲۴ ساعت زمان می برد.

۷. ارائه ی سرتیفیکت های مبهم (مثلاً) یک مورد مبلغ ۳۵ هزار تومان بابت سرتیفیکت استرالیایی یعنی ۱۰ دلار!!!!

۸. یک نکته ی جالب ترفند استفاده از عکس برای نوشتن اسامی کمیته علمی است، که در حالت بدبینانه یعنی در سرچ گوگل نمی آید و خود داور اگر از اسمش سوء استفاده شود اطلاع پیدا نمی کند.

۹. لوگوهای تامسون-رویتز و مرکز منطقه ای و اسکوپوس و آی اس آی همیشه در پوستر ها خودنمایی می کند.....گاهی هم جزو حامیان و برگزار کنندگان!!!!

۱۰. وب سایت های فقط فارسی برای همایش های بین المللی!!!!!!

۱۱. اسامی خارجی بدون وجود خارجی:

جدیداً" به نظر می رسد روش های نوین تری برای بازار مکاره ی خرید و فروش مدارک علمی و مقالات توسط یکسری شرکت های خصوصی به وجود آمده است و آن هم برگزاری کنفرانس هایی خارج از ایران با تبلیغات جذاب و شیک و وعده ی ثبت مقاله در ژورنال های ISI و غیر آن هست. (روش قدیمی داخل ایران برگزار می شد و البته هیچ دانشگاه معتبری پشتوانه ی علمی آن نبود).

من در چندین مورد دقت کردم همه ی این کنفرانس ها دبیرخانه ای مستقر در میدان فاطمی تهران یا دور بر آن دارند و لذا باید هشدار داد که دوستان گول این تبلیغات را نخورند و به دیگران توصیه نمود که از شرکت در این کنفرانس ها دوری کنند.

نکات خیلی ساده ای که می شود برای زیر سوال بردن این دست از کنفرانس ها ارائه نمود:

۱. باید لوگو یا خبر کنفرانس در دانشگاه های مورد حمایت وجود داشته باشد که در وب سایت کنفرانس قابل رویت باشد(مثلاً) در یک مورد اعلام شده چندین دانشگاه معتبر اروپایی (ولی خب هیچ اسامی و لینک مستندی مبنی بر حمایت دانشگاه خاصی از آن وجود ندارد).

چرا باید در سومین کنفرانس مهندسی، علوم و تکنولوژی-گرجستان شرکت نماییم؟

سومین کنفرانس بین المللی پژوهش های نوین در مهندسی، علوم و تکنولوژی توسط جامعه بین المللی کارین و با مشارکت 5 دانشگاه معتبر اروپایی برگزار می گردد و از طرف بسیاری از دانشگاه ها، سازمان ها و مجامع علمی حمایت معنوی شده است؛ و با افتخار اعلام می داریم، مجموعه دوره های این کنفرانس یک جامعه بزرگ، چند ملیتی و نوسانه از پژوهشگرانی که علاقمند به اشتراک ایده هایشان هستند را شکل داده است

Georgian International Academy of Science اعطای گواهینامه از سوی دانشگاه

این گواهینامه از سوی یک مرجع دانشگاهی اعطا می گردد و قابل مقایسه با سایر گواهینامه هایی که از سوی کنفرانس های مشابه اعطا می گردد نیست

حمایت و مشارکت بیش از 25 دانشگاه، انجمن علمی، مراکز تحقیقاتی از این رویداد علمی نشان دیگری از اعتبار این کنفرانس بین المللی می باشد

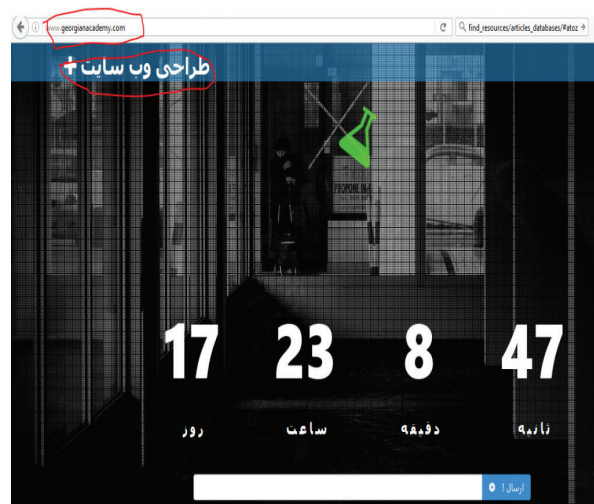
نکات برای استفاده ی قدرمند از گوگل

۱. دانش کامل نسبت به گوگل وب، گوگل داک و درایو، گوگل بوک، گوگل ایمیج، گوگل سی اس ای، گوگل اسکولار
۲. خلاقیت در انتخاب کی ورد ها، انتخاب کوتیشن، انتخاب ابزارهای ادونس گوگل وب
۳. کی وردهای ظاهرا "نامرتبط ولی در واقع جواب ها آنچه که ما میخواهیم می شود. (مثلا برای سرچ «بلیط پروازهای چارتر» می توان از «پشتیبانی فنی سپهر» استفاده کرد).
۴. استفاده از فیلتر زمان در نتایج بسیار کاربردی است.
۵. از محدود کردن در زبان های مختلف در بخش ادونس غافل نباشید.
۶. وب پنهان وب پنهان وب پنهان بدانید چقدر باید از گوگل انتظار داشته باشید. مخصوصا" در بخش فعالیت های پژوهشی مثلا" کار پایان نامه ای
۷. نتایج باید متناسب با مسئله باشد. (مثلا" باید گاهی فقط یک نتیجه در گوگل ظاهر شود تا نتیجه صحیح باشد، گاهی ده تا و گاهی هم هزار تا) - بسیار بسیار باید نسبت به تعداد نتایج توجه داشته باشید.
۸. وب های زرد را بشناسید، در ذخیره ی زمان و عدم کلیک روی آنها موثر است.
۹. از گوگل به عنوان منبع آموزشی مادام العمر در دست یابی به منابع آموزشی خود استفاده کنید.
۱۰. هکرها از گوگل برای نفوذهای امنیتی و شناخت باگ ها و... استفاده میکنند پس قدرت گوگل را دست کم نگیرید.
۱۱. گزینه ی cached در جلوی نتایج گوگل را دست کم نگیرید.
۱۲. سرنخ های وب پنهان را از گوگل جستجو کنید.
۱۳. اگر قرار باشد گوگل را در یک کارگاه عملی آموزش بدهم شاید ۴۰-۵۰ ساعت وقت لازم باشد. این یعنی فکر نکنید که گوگل همین یک باکس سادست و انتهایش گوگل ادونس دانستن است، نه.
- شما باید خودآموز هم که شده گوگل شناسیتان قوی باشد تا علی الحساب بتوانید ۱۵ درصد از منابع وب را جستجو نمایید.
۱۴. آخرین نکته اینکه خلاقانه از گوگل سوال کنید بی شک جواب میگیرید!

نویسنده: حسین حیدری

اگر در گوگل سرچ کنیم می بینیم که فقط در وب سایت های کنفرانسی ایران پیدا می شود این نام <https://www.google.com/search?q=%22Georgian+International+Academy+of+-Science%22> و اینکه چنین آکادمی در حال ساخته شدن هست آن هم به زبان فارسی.

نمونه هایی از این کنفرانس ها

۱. <http://www.restconf.org>
۲. <http://www.2icmi.com>
۳. <http://www.icsmsconf.com>
۴. <http://www.2icmhconf.com/fa/?id=17&p=0>
۵. <http://4icesconf.com>

نکاتی درباره گوگل اسکولار

• نویسنده: حسین حیدری

کتابدار دیجیتال کتابخانه آستان مقدس امام حسین علیه السلام - کربلاء

مدیر گروه فناوری تلاش و توسعه (یابش)

مدیر مسئول مجله کتابدار ۲۰

نشانه های یک سند علمی وجود دارد و ممکن است یکی از این صفحات پی دی اف مقاله رو هم رایگان گذاشته باشد

۸. آیا با جستجو در گوگل اسکولار کفایت میکند جستجوی منابع؟

خیر - حداقل پایگاه های مورد استفاده برای اینکه شما بخش خوبی از آنچه که امکان جستجو در نت را دارد، بگردید شامل حداقل ۶۰ میلیون رکورد در اسکوپوس و منابع استنادی وب آو ساینس را باید جستجو کنید.

(البته بر اساس روش نشان داده شده در زیر اگر صحیح باشد می بینید که مقدار موجودی اسکوپوس ۵ برابر اسکولار خواهد بود) جستجو حرف a در اسکوپوس با ۵۱ میلیون

Scopus

The screenshot shows the Scopus search results page. At the top, there are tabs for Search, Alerts, and Lists. Below the search bar, it displays '51,040,425 document results'. There are filters for 'Year' (2017 to 2013) and 'Refine' options. The search results list includes titles like 'Characterization of a novel alkaline family vii esterase with S-enantiomer preference for a compost metagenomic library' and 'Antioxidant activities and molecular mechanisms of the ethanol extracts of Baccharis propolis and Eucalyptus propolis in RAW264.7 cells'.

سرچ حرف a در گوگل اسکولار با ۹ میلیون رکورد

The screenshot shows the Google Scholar search results page. At the top, there are tabs for Web, images, and More... Below the search bar, it displays 'About 9,340,000 results (0.10 sec)'. There are filters for 'Articles' and 'User profiles for a'. The search results list includes titles like 'Qualitative data analysis: A sourcebook of new methods' and 'A technique for radiolabeling DNA restriction endonuclease fragments'.

۱. گوگل اسکولار یک موتور جستجو بر روی اسناد اطلاعاتی می باشد

منابع بدست آمده اغلب از روی الگوریتم جستجوگر گوگل می باشد که در اسکولار ایندکس شده است و البته یکسری منابع هم از طریق مذاکره با ناشرین بدست آمده مثلاً بخشی از منابع پروکوئست

۲. توضیح بیشتر شماره یک یعنی اینکه خود الگوریتم اسکولار در منابع وب پیدا گوگل می گردد و هر سند اطلاعاتی از قبیل چکیده ها، مقالات پایان نامه ها و... که در محیط وب موجود باشد ایندکس می کند.

بجز موارد خاصی که از طریق افزودن یکباره ی منابع ناشرین وجود دارد.

۳. گوگل هنوز توضیحات کاملی راجع به تعداد منابع ایندکس شده در اسکولار توضیح نداده است و همچنین درباره ی نحوه ی به روز رسانی و کلی جزئیات دیگر که لازمه ی یک دیتابیس استنادی می باشد (تعداد و عناوین مجلات ایندکس شده)

۴. بر اساس یک گزارش از منبع دیگر احتمالاً با ۱۰ درصد خطا چیزی معادل ۱۶۰ میلیون رکورد ایندکس شده است (البته بر اساس یک روش تجربی من، تعداد بمراتب بسیار کمتر است و در انتها عکس آنرا قرار می دهم)

۵. گوگل اسکولار بدلیل رایگان بودن نقطه ی شروع خوبی برای بسیاری از پژوهشگران و دانشجویان در کارهای تحقیقاتی می باشد

۶. آیا گوگل اسکولار زیر مجموعه ای از خود گوگل است یعنی با جستجو در وب گوگل همان نتایج اسکولار را شامل می شود؟ خیر نمونه های زیادی داریم که در اسکولار یافت می شوند ولی در گوگل وب خیر و البته اطلاعاتی هم مفید در گوگل وب یافت می شود که اینجا نیست ولی بصورت کلی در جستجوی اسناد اطلاعاتی بهتر است به اسکولار اتکا کنیم و در صورت اینکه نیاز باشد جستجوی کامل و جامع انجام شود حتماً باید گوگل وب رو هم به یاری طلبید.

۷. آیا گوگل اسکولار پایگاه رایگان فول تکست می باشد؟ خیر گوگل اسکولار هنوز پایگاه شاید محسوب نشود (توضیح شماره ۳) و بیشتر به عنوان یک موتور جستجوی علمی مطرح می باشد ولی اگر نسخه ای از مقاله در هر جای وب بصورت پی دی اف رایگان موجود باشد (حتی اگر ناشر رایگان قرار نداده باشد) می تواند به شما ارائه دهد. (البته این شامل وب پنهان نمی شود) برای همین است که می بینیم برای یک مقاله مثلاً ممکن است ۱۰ تا ورژن معرفی شود این یعنی در ده صفحه ی مختلف وب

#معرفی

رسانه های اجتماعی و کتاب (بخش ششم: چالش های رسانه های اجتماعی)

● نویسنده: عاطفه عبدی

دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشیوی، دانشگاه الزهرا (س) تهران

رسانه های اجتماعی همانند سایر فناوری های ساخته شده بشری، در کنار مزایا و فرصت های بسیار فراوان، چالش هایی نیز به وجود می آورند. اما بدیهی است که مزایا و فرصت های رسانه های اجتماعی بیشتر از چالش های آن است (افتاده، ۱۳۸۹). چالش هایی که ممکن است با رشد رسانه های اجتماعی به وجود آید، به شرح زیر است:

رسانه های اجتماعی منتشر شود.
۶. **عدم دسترسی همه جوامع به رایانه:** همه افراد سراسر دنیا دسترسی به رایانه (جهت برقراری ارتباط با رسانه های اجتماعی) ندارند، شاید دستگاه های سیار مانند تلفن همراه گسترش پیدا کرده است؛ اما باز هم نمی توان به کل جامعه مخاطبان را تعمیم داد (افتاده، ۱۳۸۹).

۷. **عدم آگاهی همه افراد جوامع از حضور رسانه های اجتماعی:** همه افراد سواد دیجیتالی و رسانه های لازم را برای برقراری ارتباط با رسانه های اجتماعی ندارند. همچنین همه افراد جامعه (چه آن هایی که از اینترنت استفاده می کنند و چه آن هایی که استفاده نمی کنند) از رشد رسانه های اجتماعی و نحوه کارایی آن ها آگاهی ندارند (افتاده، ۱۳۸۹).

۸. **شکل گیری و ترویج سریع شایعات و اخبار کذب:** به علت عدم امکان شناسایی هویت واقعی اعضا و نیز عدم امکان کنترل محتوای تولید شده توسط کاربران رسانه های اجتماعی، یکی از مهم ترین پیامدهای منفی این رسانه ها، شکل گیری و ترویج سریع شایعات و اخبار کذبی خواهد بود که توسط برخی از اعضای این رسانه ها و با اهداف خاص منتشر می شود.

۹. **نقض حریم خصوصی افراد:** معمولاً رسانه های اجتماعی ابزارها و امکاناتی را در اختیار کاربران خود قرار می دهند تا آن ها بتوانند اطلاعات شخصی خویش را در هر قالبی در صفحه شخصی خود قرار دهند؛ که این امر در موجب در خطر افتادن حریم خصوصی افراد خواهد شد.

۱۰. **انزوای دور ماندن از محیط های واقعی اجتماع:** جامعه مجازی، هیچ وقت جایگزین جامعه واقعی نخواهد گردید؛ بلکه به عنوان تسهیل کننده تجارب اجتماعی عمل خواهد کرد. تسهیلات ارتباطی به ما امکان می دهد تا در سطح جهانی و از راه دور به شیوه ای جدید با اجتماعاتی که منافع مشترکی داریم، پیوندیم. در نتیجه، با پیوستن به این «اجتماعات از راه دور» قادر خواهیم بود تا در دنیای واقعی نیز روابط اجتماعی بهتری با همسایگان، همکاران و سایر شهروندان جامعه واقعی برقرار سازیم (سلیمانی پور، ۱۳۸۹).

۱۱. **تأثیرات منفی رفتاری:** هر رسانه اجتماعی فرهنگ ارتباطاتی خاص خود را دارد، یعنی منش و گفتار مخصوص و منحصر به فردی را برای خود برگزیده است. فرد با عضویت در رسانه های اجتماعی درگیر نوع خاصی از فرهنگ ارتباطاتی می شود که شامل: برخورد، تکیه کلام، اصطلاحات مخصوص، رفتار، تیپ شخصیتی و ظاهری و... است. بدون تردید، میزان تأثیرپذیری فرد از این محیط، صفر مطلق نخواهد بود (سلیمانی پور، ۱۳۸۹).

۱. **بالارفتن توقع کاربران تعاملی:** استفاده کاربران از سایت های فوق تعاملی رسانه های اجتماعی، توقع آنان را برای کار با سایر وبسایت ها بالا می برد؛ یعنی آنان انتظار دارند، همان فضای صمیمی با امکانات تعاملی در هر وبسایتی وجود داشته باشد. احساس بر این است که نوعی عادت کاربران به امکانات تعاملی رسانه های اجتماعی موجب کاهش علاقمندی آنان به سایر وبسایت ها می شود (افتاده، ۱۳۸۹).

۲. **رسانه های اجتماعی جایگزین رسانه های جمعی:** گسترش رسانه های اجتماعی به مرور موجب از بین رفتن رسانه های جمعی می شود (افتاده، ۱۳۸۹). اگر قرار باشد فعالیت اقشار و گروه های مختلف تنها محدود به استفاده از رسانه های جمعی باشد و زیرساخت های لازم برای برقراری با رسانه های اجتماعی فراهم نشود، در آینده برای این گروه ها مشکلات فراوان و شکاف بزرگی در جذب مخاطب به وجود خواهد آمد.

۳. **سخت بودن تمایز بین ارتباط خصوصی و جمعی:** در رسانه های اجتماعی تمایز بین ارتباط خصوصی، خانوادگی و جمعی به سختی امکان پذیر است (افتاده، ۱۳۸۹)؛ بنابراین در ایجاد ارتباط و ارائه محتوا حساسیت بیشتری وجود دارد.

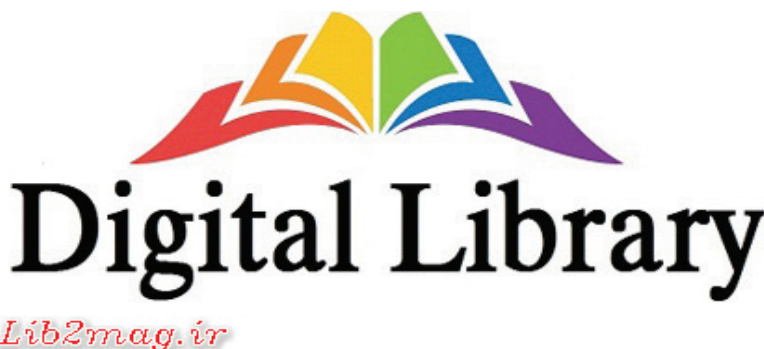
۴. **افزایش کنترل:** با گسترش رسانه های اجتماعی به مرور زمان احساس می شود، کنترل دولت ها و شرکت ها بر شهروندان بیشتر خواهد شد.

۵. **نبودن قوانین مالکیت معنوی محتوا:** موضوع مالکیت معنوی محتوای کاربران یکی از معضلات اساسی رسانه های آنلاین به شمار می رود (افتاده، ۱۳۸۹). برای مثال ممکن است آثار مربوط به یک شخص در هر نوع و قالبی، بدون ذکر منبع در

معرفی کتابخانه دیجیتال گوتنبرگ

• نویسنده: روناک حمزه ای

دانشجوی کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی شهید بهشتی

را پایه گذاری کرد. تصور هارت این بود که هر چیزی که بتواند، وارد رایانه شود، قطعاً می‌تواند باز تولید شود، به این معنی که کتاب یا هر منبع و مدرک دیگر، مانند عکس، صوت و ... در رایانه ذخیره می‌شود سپس نسخه‌های نامحدودی از آن در دسترس همگان قرار می‌گیرد. این طرح تکان دهنده، اولین پایگاه اطلاعات اینترنتی و نیز اولین کتابخانه دیجیتالی شده‌ی جهان بود. مایکل، صد کتاب اول را خودش تایپ کرد. بعد از همگانی شدن اینترنت در اواسط دهه‌ی ۱۹۹۰،

این طرح تقویت شد و جنبه‌ی بین‌المللی پیدا کرد. مایکل همچنان به تایپ و اسکن کتاب‌ها ادامه می‌داد اما دیگر تنها نبود. بلکه دهها و بعد ها صدها داوطلب از چندین کشور او را همراهی می‌کردند. هارت تمام زندگی خود را صرف انجام این طرح کرده است. او خود را معتاد به کار، در عین حال نوع دوست، واقع بین و آینده نگر می‌داند. در آغاز کار افراد مختلف او را فردی بیهوده کارو دیوانه تصور می‌کردند اما حالا مورد احترام همگان است. هارت در نظر دارد از طریق در دسترس قرار دادن رایگان کتاب‌های الکترونیکی بتواند شرایطی فراهم آورد که همه افراد در تمام نقاط دنیا با حداقل هزینه و فقط از طریق رایانه شخصی خود به مطالعه و تحقیق بپردازد و به این ترتیب سطح فرهنگ خود و جامعه خود را بالا ببرند. فلسفه طرح گوتنبرگ در دسترس عموم قراردادن اطلاعات کتاب‌ها و سایر منابع به شکلی است که حداکثر تعداد ممکن رایانه‌ها، برنامه‌های رایانه‌ای و مردم بتوانند به سادگی آن را بخوانند، استفاده کنند، بیان کنند و جستجو کنند.

این فلسفه مستلزم چندین مورد است:

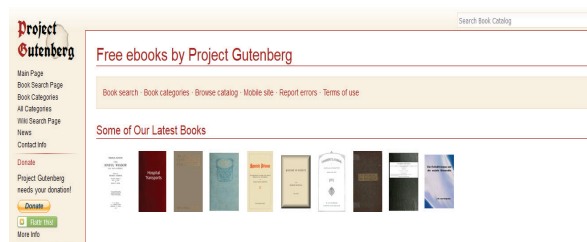
۱. متون الکترونیکی طرح گوتنبرگ باید به قدری ارزان تمام شود که کسی نگران هزینه آن نباشد. همچنین این متون باید از نظر اندازه طوری طراحی شوند که در طول زمان با محمل‌های استاندارد گوناگون سازگار باشد.

۲. متون الکترونیکی طرح گوتنبرگ باید به سادگی قابل استفاده باشند و هیچکس نگران استفاده، مطالعه، بیان و جستجوی آن نباشد.

چه کتاب‌هایی در کتابخانه گوتنبرگ یافت می‌شوند؟

طرح گوتنبرگ متونی را انتخاب می‌کند که اطمینان دارد بعد از دیجیتالی سازی مخاطبین زیادی داشته و به طور متناوب مورد استفاده قرار خواهد گرفت. همچنین طرح گوتنبرگ درصدد تولید متون صددرصد معتبر نیست. به عبارت دیگر مخاطبین طرح گوتنبرگ افرادی نیستند که در صدد تشخیص درست یا نادرست بودن نقطه گذاری ناحیه‌ای خاص در یک عبارت از نمایشنامه

آدرس وب سایت: <http://www.gutenberg.org>

مایکل هارت، پایه گذار کتابخانه الکترونیک گوتنبرگ، هدف اصلی خود را از راه اندازی این کتابخانه را "تشویق و ترغیب افراد به تولید و توزیع کتاب‌های الکترونیکی" بیان می‌کند او در نظر دارد با این هدف آرمانی و با وارد کردن کتاب‌های الکترونیکی به زندگی روزمره مردم عادی، دانشجویان، محققین و اندیشمندان، تاثیر شگرف این کتاب‌ها در عصر انقلاب رایانه‌ای را برای همگان نمایان سازد. هارت معتقد است کتاب‌های الکترونیکی با شکل گیری اینترنت روی کار آمده و با رشد آن گسترش پیدا کرده‌اند. طرح گوتنبرگ اولین تولید کننده متون الکترونیک بر روی شبکه جهانی اینترنت بود و تولیدات آن از ۱۰ عنوان کتاب در هر سال (در اواخر دهه‌ی ۹۰ میلادی) به ۱۰۰۰ عنوان در سال ۲۰۰۱ افزایش پیدا کرده است. در حال حاضر موسسه بایگانی متون ادبی طرح گوتنبرگ به عنوان شرکتی غیر انتفاعی و با کمک‌های اهدایی اداره می‌شود. اهداف اصلی این موسسه حفاظت از متون ادبی و سایر آثار فکری و نیز تهیه نسخه‌هایی از آن آثار برای دستیابی رایگان عموم مردم در آمریکا و سایر کشورهاست. طرح گوتنبرگ در کشورهای استرالیا و آلمان نیز راه اندازی شده است.

تاریخچه و فلسفه‌ی طرح گوتنبرگ:

مایکل هارت در زمان دانشجویی خود، در جولای ۱۹۷۱ با هدف در دسترس قرار دادن رایگان و الکترونیکی حداکثر تعداد ممکن کتاب‌هایی که تاریخ حق مولف آنها به پایان رسیده است، طرح گوتنبرگ

حرف آخر:

طرح گوتنبرگ تلاشی داوطلبانه برای دیجیتال سازی، بایگانی و توزیع آثار فرهنگی است. در این کتابخانه الکترونیکی که نتیجه همکاری صدها داوطلب از سراسر جهان است و منابعی در حدود ۵۰ زبان مختلف در آن وجود دارد جای افراد داوطلب ایرانی و منابع فارسی خالیست که بی شک، با وجود منابع غنی فرهنگی در ایران این مسئله عواقب ناخوشایندی را در پی خواهد داشت. مهم ترین این مسایل عدم شناساندن منابع ارزشمند ایرانی و فارسی به جهانیان است.

ماخذ:

۱. نبوی، فاطمه. "گفتار هایی در باب کتابخانه دیجیتالی". ۱۳۸۷.

۲. <http://www.gutenberg.org>

شکسپیر باشند. صحت و اعتبار متون الکترونیکی انتخاب شده از دید عموم سنجیده می شود. اما از سوی دیگر تلاش می شود برای تأمین مطالعات جامع و کامل افراد محقق، نسخه های متعددی از آثار قدیمی در طرح گنجانده شود.

در کتابخانه دیجیتال گوتنبرگ سه قسمت عمده وجود دارد:

- آثار ادبی به زبان ساده مانند آلیس در سرزمین عجایب.
- آثار ادبی دیگر و مدارک مذهبی مانند انجیل.
- آثار مرجع مانند اصطلاحنامه، سالنامه.

موارد ذکر شده قوانین مدون انتخاب کتاب توسط طرح گوتنبرگ است. اما این کتاب ها توسط افراد داوطلب انتخاب می شوند. طرح گوتنبرگ کتابی برای نشر انتخاب نمی کند. هیچگونه فهرستی نیز برای داوطلبان تهیه نمی کند. افراد داوطلب بنا به سلیقه خود و معیارهای دیگری چون امکانات دسترسی به کتاب مذکور (قیمت خرید یا شرایط امانت آن از کتابخانه محلی) دست به انتخاب و تولید کتاب می زنند. هرچند رعایت مقررات ذکر شده مد نظر افراد داوطلب و نیز متصدیان طرح گوتنبرگ قرار خواهد گرفت. اگر بخواهیم دقیق بگوییم چه کتاب هایی را می توان وارد کتابخانه گوتنبرگ نمود یا به عبارت دیگر چه کتاب هایی در این کتابخانه یافت می شوند، باید گفت هر کتابی که نشر آن منع قانونی نداشته باشد و افراد داوطلب تمایل به کار روی آن داشته باشند در این مجموعه جای می گیرند. به بیان دیگر کتاب هایی که تاریخ حق مولف آن ها (با در نظر گرفتن قوانین حاکم در آمریکا) به اتمام رسیده باشد.

آماده سازی مدارک انتخاب شده:

پس از انتخاب کتاب، آماده سازی و یا دیجیتال سازی آن توسط افراد داوطلب انجام می شود. برای این کار افراد ابتدا یک نسخه از صفحه عنوان و پشت صفحه عنوان را برای متصدیان طرح ارسال می نمایند. سپس اقدام به تبدیل کتاب به متن الکترونیکی نموده و بعد از اتمام کار آن را به کتابخانه می فرستند. افرادی که با عنوان Posting Team با طرح گوتنبرگ همکاری می کنند این فایل ها را دریافت کرده و آنها را از نظر حق مولف، استانداردهای طرح گوتنبرگ، صحت و درستی املاي متن کنترل کرده و در نهایت یک شماره به فایل مورد نظر اختصاص می دهند. هدف نهایی طرح گوتنبرگ این است که در فاصله زمانی اندک پس از اتمام تاریخ حق مولف هر کتاب، آن را الکترونیکی کرده و در دسترس عموم قرار دهد.

امور مالی و اقتصادی:

در طرح گوتنبرگ فقط افراد داوطلب فعالیت می کنند. حتی بنیانگذار آن، مایکل هارت نیز به صورت داوطلبانه آن را مدیریت می کند. هدف آرمانی این طرح اجتناب از مسائل سیاسی یا منافع اقتصادی است. کمک های اهدایی نیز صرفاً برای خرید تجهیزاتی مانند رایانه و اسکنر و منابع هزینه می شود.

+60 Organisation

استانداردهای علمی، بهداشتی، دولتی

YSE.YABESH.IR

۲۲۰ هزار نهاد با نام

فنی، هنری و علمی

IP-Based

Questia: بزرگترین کتابخانه آنلاین جهان

● مترجم: مهناز کریم زاده

کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه تربیت مدرس - کتابدار کتابخانه عمومی حکیم هیدجی

- ابزار سازمانی و مقاله‌نویسی به منظور کمک به پژوهشگران جهت مدیریت پژوهش و تولید خودکار پانویس‌ها و کتابشناسی‌ها
- امکان تعیین موضوع مطالعات دانشجویان توسط اساتید یا انتخاب نحوه آموزش تحقیق و پژوهش برای نوشتن یک مقاله پژوهشی به منظور تکمیل کردن دوره آموزشی خود
- کمک‌رسانی نویسندگان پشتیبان با ابزارها و راهنمایی برای نوشتن مقاله پژوهشی به پژوهشگران

برای استفاده از خدمات این کتابخانه بایستی عضو این کتابخانه شد. البته باید به این نکته توجه داشت که هر مشترکی می‌تواند در یک زمان معین فقط یک بار به این کتابخانه متصل شود.

این کتابخانه فقط برای اعضا و مشترکین خود، نرم‌افزاری را با نام (Guruset) به طور رایگان عرضه می‌کند که علاوه بر امکان دسترسی به تمامی قابلیت‌های کوئستیا امکان دسترسی به اطلاعاتی از قبیل نقشه‌ها، زندگی‌نامه‌ها، رخدادهای آموزنده دیگری از صدها کتاب معتبر و امکان استفاده از فرهنگ لغت با یک کلیک و... را فراهم می‌سازد. قبل از آغاز ثبت‌نام سرویس، کوئستیا رایانه کاربر را بررسی کرده و ضمن تشخیص سیستم‌عامل و مرورگر آن، نیازمندی‌های ضروری را برای استفاده بهینه از کتابخانه اعلام می‌کند.

امکانات جستجو در کوئستیا:

- این پایگاه نسبت به حروف بزرگ حساس نیست و واژگان جستجو را در هر دو صورت (با حروف بزرگ و کوچک) یکسان تلقی می‌کند.
- از پرانتز می‌توان برای ترکیب عملگرهای بولی استفاده کرد و بیش از یک عملگر در بین واژگان استفاده کرد.
- عملگر کوتاه‌سازی برای جستجوی یک واژه با حروف آخر متفاوت کاربرد دارد.
- بعد از انجام جستجو و با فعال کردن گزینه search within results می‌توان در نتایج به دست آمده جستجو کرد.
- در بخش جستجوی پیشرفته می‌توان واژه‌های جستجو را در فیلدهای مختلف وارد کرده و محدوده‌های مختلفی را با هم ترکیب کرد، مثلاً هم در فیلد مخصوص عنوان، هم در فیلد مخصوص موضوع و هم نویسنده، الفاظ را وارد کرد.
- در کوئستیا علاوه بر جستجوی کلید واژه‌ای می‌توان از طریق مرور موضوعی کتاب‌ها (بر اساس موضوعات کنگره) به مرور جستجو پرداخت.

کوئستیا واقع در مرکز شهر شیکاگو، به عنوان اولین و بزرگترین کتابخانه آنلاین در جهان، پایگاه و منبع برتر جهت انجام تحقیقات آنلاین و نوشتن مقاله است. از زمان تأسیس آن در سال ۱۹۹۸، کوئستیا به دانشجویان در زمینه پیدا کردن و استناد با کیفیت بالا در تحقیقات علمی کمک کرده است. با تأکید بر موضوعاتی که به علوم انسانی و اجتماعی مربوط است، کوئستیا منابع مورد نیاز برای تکمیل بیشتر سطوح کالج و تعیین هسته تحصیلات دوره را فراهم می‌کند. هم‌اکنون بیش از دو هزار دانشگاه و دانشکده از بیش از ۱۷۰ کشور جهان در این کتابخانه الکترونیک مشترک هستند و از امکانات آن استفاده می‌کنند.

کتابخانه کوئستیا کتابها و مقالات نشریات در موضوعاتی همانند تاریخ، فلسفه، اقتصاد، علوم سیاسی، زبان انگلیسی و ادبیات، انسان‌شناسی، روانشناسی و جامعه‌شناسی را در بر می‌گیرد.

در ژانویه ۲۰۱۰ کوئستیا به وسیله‌ی آموزش Cengage (پیشرو در ارائه آموزش خلاقانه)، امکان آموزش راه‌های تحقیق و پژوهش برای حرفه‌ای‌ها، کتابخانه و دانشجویان در سراسر جهان را فراهم آورد. از آن پس، کتابخانه کوئستیا شروع به رشد و پیشرفته کردن ابزارهای پژوهش، نوشتن و تنظیم یافته‌ها به منظور پاسخگویی به جامعه دانشگاهی کرد. امروزه اکثر دانشجویان بیش از هر زمان دیگری از کوئستیا استفاده می‌کنند.

کوئستیا در یک نگاه:

- استفاده بیش از ۵۰۰۰۰۰ دانشجو از زمان راه‌اندازی کوئستیا از منابع و اطلاعات موجود در آن
- اجازه به کارکنان کتابدار جهت انتخاب کتابها و مجلات نشریات ارائه شده به صورت دستی
- بیش از ۸۳۰۰۰ کتاب آنلاین از انتشارات تجاری و دانشگاهی معتبر
- بیش از ۱۰ میلیون مجله قابل استناد، روزنامه و مقالات مجله

اثر پروانه ای: کتاب زندگی از دیوید کراکو

شاهکار خیره کننده دیوید کارکو^۱ با عنوان کتاب زندگی که نشان دهنده پروانه های واقعیست.

تندیس فلزی که در حدود نیم

متر ارتفاع دارد، یک ادای احترام به زندگی برجسته ی رابی یوسی ریچیک^۲، مدیر چربد سازمان کودکان چرنوبیل^۳ است.

هریک از پروانه های دست ساز نشان دهنده ی ۲۵۴۷ کودک نجات یافته از فاجعه اتمی چرنوبیل است؛ که با کمک مؤسسات خیریه شانس دوباره زندگی کردن به آنها داده شده است.

پروانه یکی از نمادهای برجسته در کار کراکو است که او معتقد است پروانه بیانگر "ظرافت و ارزش زندگی یک کودک"

صفحات این کتاب با شعرها، خاطرات روزانه و آهنگ های نوشته شده توسط کودکانی که در آسچویتز^۴ فوت شده اند پر شده است. و شعراصلی آن بنام (پروانه) توسط پاوول فریدمن که در سن ۱۳ سالگی آن را سروده بود می باشد، گفته های هنرمند به هافینگتون پست بریتانیا^۵

پروانه

آخر و آخرین،

غنی، روشن، زرد و خیره کننده،

شاید اگر اشک خورشید می خواند...

در مقابل یک سنگ سفید...

چنین زرد،

نور به بالا رسانیده می شود...

من مطمئن هستم آن هم آرزویی دارد، دور شد و

بوسه خداحافظی به جهان زد.

به مدت هفت هفته است من در اینجا زندگی می کنم...

زندانی شده ام در این محله یهودی نشین اما دوستانی یافته ام...

قاصدک ها مرا صدا می زنند و شمع شاه بلوط سفید در دادگاه.

فقط، من هرگز پروانه دیگری را ندیده ام...

که آن پروانه آخر بود، پروانه ها اینجا زندگی نمی کنند، در این محله یهودی نشین...

کار او که در سرتاسر جهان از فلوریدا تا تل آویو^۶ می تواند دیده شود، به بیشتر شدن کمک های مالی و افزایش توجه به بسیاری از مؤسسات خیریه کمک می کند.

ما فکر می کنیم که رنگ و حرکت در ابتکار کارکو برای جذب طبیعت زودگذر از دوران کودکی و خدمتی است برای یادآوری خوب از مسولیت های ما به محافظت کردن از کودکان بی گناه است.

شما چه فکری می کنید؟

پانویس ها:

David Kracov.۱

Rabbi Yossi Raichik.۲

Charbad's Children of Chernobyl organisation.۳

Auschwitz.۴

Huffington Post UK.۵

Tel Aviv.۶

منبع: این نوشته ترجمه مطلبی با این عنوان است: [the book of life](http://thebookoflife.com)

قابلیت استفاده از فضای کار:

پس از عضو شدن در کوئستیا فضای خصوصی معینی برای مشترک ایجاد می شود که بدان فضای کار گفته می شود. تمامی پروژه های ساخته شده توسط کاربر به علاوه پروژه پیش فرض در این فضا وجود دارد. در قسمت فضای کار امور ذیل قابل انجام است:

۱- ایجاد و سازماندهی پروژه ها برای ذخیره سازی ابعاد و بخش های مشخصی از تحقیق مانند قسمت های رنگی شده، پاورقی هاو ...

۲- ایجاد خودکار کتابشناسی با شیوه مورد دلخواه (شش شیوه برای ذکر منابع و کتابشناسی وجود دارد، مانند: APA، CMS، MLA).

۳- مشاهده (نمایش) و چاپ محتوای همه تغییرات به صورت یکپارچه و یکی شده.

تمامی اطلاعات کاربر که در بخش فضای کار قرار دارد، در سرور مطمئن کوئستیا جای گرفته و هیچ فضایی از کاربر اشغال نمی کند. در بخش فضای کار امکان تغییر نام و حذف تنها یک یا چند فایل از داخل یک پروژه هم وجود دارد. یکی از امکانات جالب فضای کار، امکان تعیین محدود کردن نمایش انواع فایل ها است. بدین معنی که می توان تعیین کرد که فقط یک یا چند نمونه از فایل ها را نمایش دهد.

منبع: <http://lookahead.surfswx.com/examples/questia>

معرفی اصطلاحنامه (ScOT) Schools Online Thesaurus

• مترجم: مهناز کریم زاده

کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه تربیت مدرس - کتابدار کتابخانه عمومی حکیم هیدجی

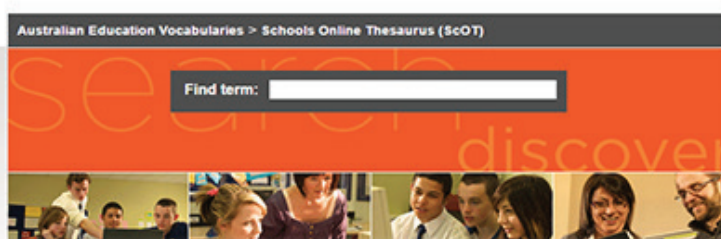
سلسله مراتب scOT به عنوان یک ساختار برای جستجوی منابع آموزشی دیجیتال در محتوا و سیستم‌های مدیریت آموزش استفاده می‌شود.

• Schools Catalogue Information Service (SCIS)

SCIS رکوردهای فهرست نویسی را برای بیشتر کتابخانه‌های آموزشی استرالیا و نیوزیلند فراهم می‌کند. رکوردهای SCIS به وسیله در اختیار گرفتن اصطلاحات scOT در ۶۵۰ فیلد مارک در حال افزایش هستند

Connecting ideas in education

اصطلاحنامه‌ها این توانایی را دارند که مدیریت اطلاعات را از طریق سازماندهی گسترده بهبود بخشند. آنها می‌توانند توسط سیستم‌های مدیریت محتوا، موتورهای جستجو یا سیستم‌های جستجوی پیشرفته استفاده شوند.

بخش آموزش و پرورش مدارس با چالش‌ها و فرصت‌های جدیدی برای یکپارچه کردن سرویس‌های واژگانی به وسیله سیستم‌های کشف و جمع‌آوری اصطلاحات روبرو هستند. scOT برای معرفی کردن بعضی از این فرصت‌ها و چالش‌ها طراحی شده است.

بیش از یک دهه است که scOT در حال آماده کردن اصطلاحنامه‌هایی است که مطابق با مجموعه‌های منابع آموزشی، رفتار کاربران، و سازماندهی بخش آموزشی مدارس باشد.

اطلاعات و آگاهی درباره اینکه چطور به خدمات و داده‌های scOT دسترسی پیدا کنیم شامل موارد ذیل است:

۱- API

داده‌های scOT می‌تواند از طریق ScOT SPARQL Endpoint قابل دستیابی باشد.

۲- Download

داده‌های scOT می‌تواند به عنوان تکیه‌گاهی برای جستجوها و متصل کردن برنامه‌های آموزشی به مجموعه‌های گسترده باشد.

منبع: <http://scot.curriculum.edu.au>

scOT چیست؟

پیشرفت سریعی در مقدار مواد آموزشی آنلاین برای مدارس وجود دارد. مواد جدید با سرعت حیرت‌آوری و با تنوع گسترده در کیفیت آموزش منتشر می‌شوند.

اصطلاحنامه آنلاین مدارس واژگان کنترل شده از اصطلاحات مورد استفاده در مدارس استرالیا و نیوزیلند را فراهم می‌کند و همه حوزه‌های موضوعی که اصطلاحات آموزشی و پردازش‌های اجرایی را تعریف می‌کند را در بر می‌گیرد.

پیوندهای تزاروس اصطلاحات را به اصطلاحات برنامه آموزشی ترجیح نمی‌دهد. همچنین اصطلاحات را در یک ساختار قابل جستجو به هم وابسته می‌کند. این ویژگی scOT را به یک فرهنگ ایده‌آل به منظور یکپارچه کردن جستجوی ماشینی در سیستم‌های مدیریت آموزش تبدیل می‌کند.

جستجوی با اصطلاحات scOT جستجوی خوشه‌ای از منابع وابسته را فراهم می‌کند تا اشتراکات گسترده محتوایی قابل بازیابی باشند. این اصطلاحنامه می‌تواند به عنوان یک ابزار برای تمرکز و بزرگنمایی روی اصطلاحات مورد علاقه به کار رود.

Showcase

• برنامه تحصیلی استرالیا

scOT برای توصیف برنامه آموزشی استرالیا استفاده می‌شود.

• شبکه منابع آموزشی دیجیتالی ملی (NDLRN)

NDLRN اصطلاحات scOT را استفاده می‌کند تا موضوعات قابل دسترس برای منابع آموزشی دیجیتال را فراهم آورد.

با ANZ-LOM metadata application profile اصطلاحات scOT به صورت عناصر طبقه‌بندی شده ذخیره شده‌اند.

آشنایی با نرم افزار پژوهیار

• نویسنده: ملیحه فخارطیسی

کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی، مسئول کتابخانه مرحوم علی‌اکبر عبداللهی شهرستان تربت حیدریه (خراسان رضوی)

استناد، یکی از عناصر شاخص در نگارش علمی است و نقش بارزی در تولید و نشر اطلاعات دارد. اثری در جامعه علمی با اقبال روبه‌رو می‌شود که اصول استناددهی در آن رعایت شده باشد، تا با احراز اطمینان از درستی آن‌ها، اعتبار نوشته علمی تضمین گردد و بتوان به نتایج حاصل از آن اعتماد کرد. (حقیقی، ۱۳۸۱). در گذشته پژوهشگران با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، می‌توانستند به منابع اطلاعاتی و پژوهشی مورد نیاز خود دسترسی یابند و از آن‌ها استفاده کنند. اما به هنگام استناددهی و ارجاع به منابع استفاده شده، می‌بایست به شیوه سنتی اقدام می‌کردند. فرض کنید که پژوهشگری، در حال نگارش مقاله‌ای علمی-پژوهشی است و اکنون باید به منابعی استناد دهد که برای نگارش مقاله خود، به آن‌ها رجوع کرده است. در ساده‌ترین حالت ممکن، وی لازم است مشخصات کتابشناختی کتاب‌ها و مقالات مورد استفاده و نشانی صفحات آن‌ها را در یک فیش کاغذی یادداشت کرده و سپس در جای جای مقاله خود از آن اطلاعات استفاده کند. به هر تعداد که حجم منابع مورد مراجعه و مورد استفاده بیشتر باشد، به همان نسبت هم تعداد فیش‌های کاغذی وی زیاده‌تر می‌شود که این خود منجر به ایجاد مشکلات مضاعفی برای پژوهشگر می‌گردد (حسینی، ۱۳۹۲).

اینکه پژوهشگر چگونه فیش‌های کاغذی خود را سازماندهی و مرتب کند؟ یا چگونه می‌تواند در بین فیش‌های کاغذی خود، جستجو کند؟ یا چگونه می‌تواند از منابع اطلاعات علمی در قالب‌های غیر چاپی (چندرسانه‌ای همچون فیلم، عکس، صوت و تصویر)، در فرایند پژوهش و نگارش مقاله خود استفاده و به

اطلاعات آن‌ها استناد کند؟ یا چگونه می‌تواند از منابع اطلاعاتی موجود در شبکه وب و اینترنت، استفاده و به آن‌ها استناد کند؟ تنها بخشی از مشکلات و مسائلی هستند که پژوهشگر در هنگام استفاده از منابع اطلاعاتی و استناد به آن‌ها در فرایند تدوین اثر پژوهشی خود، با آن مواجه می‌شود. بر این اساس، نیاز به ابزاری که بتواند پژوهشگر را در زمینه‌های فوق یاری رساند، منجر به تولید «نرم‌افزارهای مدیریت مراجع و استناددهی»^(۱)، نظیر اندنوت^(۲) و زوترو^(۳) شد. این نرم‌افزارها تحت اسامی و عناوین دیگری همچون «نرم‌افزارهای مدیریت استناددهی»، و «نرم‌افزارهای مدیریت کتاب‌شناسی» نیز شناخته می‌شوند.

نخستین نرم افزار استناددهی فارسی (پژوهیار)

فقدان نرم افزاری در زمینه مدیریت استناددهی و ارجاعات برای پژوهشگران فارسی زبان، مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور را بر آن داشت که اقدام به تولید نرم افزار فارسی مدیریت استناددهی با نام پژوهیار نماید. نرم افزار پژوهیار نخستین نرم افزار فارسی زبان در حوزه استناددهی و دارای رابط کاربری به سه زبان (فارسی، انگلیسی و عربی) است. این نرم افزار بر پایه نرم افزار زوترو طراحی شده است. به کارگیری پژوهیار سبب مستندسازی پژوهش در قالب کتاب، پایان نامه و مقاله و سایر اطلاعات کتابشناختی منابع کتابی و غیر کتابی بر خط اعم از (فایل های متنی، صفحات وب، اطلاعات چندرسانه ای اعم از فیلم، عکس، صوت و تصویر، کتاب و نشریات الکترونیکی) می شود. با استفاده از نرم افزار استناددهی پژوهیار می توان فرایند استناددهی را بر اساس شیوه های استناددهی معتبر (مانند شیکاگو، ونکوور و ای.پی.ای) انجام داد.

با بکارگیری نرم افزار پژوهیار فرآیندهای مجموعه سازی، سازماندهی و استناددهی را می توان به صورت بسیار منظم و حساب شده انجام داد:

مجموعه سازی

- ذخیره انواع آیتم ها در کتابخانه پژوهیار؛
- ذخیره موضوعی آیتم ها؛
- ذخیره اطلاعات کتابشناسی مورد نیاز در نرم افزار؛
- ذخیره صفحات وب، اثر هنری، فیلم، صدا، نقشه و ...؛
- ذخیره فایل ها به صورت PDF؛
- قابلیت ذخیره کردن صفحات وب و یادداشت نگاری بر روی آن

سازماندهی

- ایجاد مجموعه ها و زیر مجموعه های مختلف؛
- ویرایش آیتم ها؛
- اختصاص برچسب جداگانه به عناوین ذخیره شده؛
- ایجاد یادداشت برای هر عنوان منبع اطلاعاتی؛
- جستجو در عناوین و برچسب های ذخیره شده؛
- جستجوی سریع تمامی مطالب و یادداشت ها

استناددهی

- انتخاب شیوه نامه استنادی مورد نظر؛
- امکان افزودن شیوه نامه های استناددهی دانشگاه های ایران
- ایجاد و ویرایش استناد درون متنی و برون متنی
- ایجاد و ویرایش کتاب نامه در انتهای پژوهش؛
- امکان افزودن شیوه نامه های استناددهی بیشتر؛
- استناددهی به انواع منابع چاپی و الکترونیک؛
- ساخت کتاب نامه از مجموعه های ذخیره شده

امکانات عمومی پژوهیار

- ذخیره عناوین و آیتم های مختلف با شناسه مورد نیاز (مانند ISBN)
- گزارش گیری از مجموعه و کتابخانه به صورت RTF، PDF و HTML
- مکان یابی آیتم های ذخیره شده در پایگاه lib.ir
- امکان دسترسی به کتابخانه نور با بیش از ۴۳۰۰۰ کتاب در حوزه

علوم اسلامی

- امکان دسترسی به فهرست ها و کتابخانه ها
- جستجوی خودکار فراداده PDF (نظیر نام نویسنده، عنوان و غیره)
- بازیابی آیتم های حذف شده و حذف آیتم های مهم
- قابلیت ذخیره کردن صفحه وب و یادداشت نگاری بر روی آن
- امکان پشتیبان گیری به صورت خودکار توسط نرم افزار

پژوهیار با مرورگر فایرفاکس کار می کند، این نرم افزار منابع را از پایگاه های کتابخانه ای، Google Scholar و وب بازیابی می کند. پژوهیار یک آیکن را در نوار آدرس مرورگر قرار می دهد، کاربر می تواند با کلیک کردن روی این آیکن، نشریه هایی که می خواهد به آن ها استناد کند را انتخاب کند، سپس پژوهیار اطلاعات فراداده ای را از یک Pdf یا از صفحات وب مربوط بیرون می کشد. کاربران همچنین می توانند یک پیشینه از مدارکی را که دانلود کرده اند نیز تهیه کنند.

از مزایای مهم این نرم افزار این است که با استفاده از دوره های آموزشی کوتاه کاربران می توانند به سرعت کار با سازماندهی استنادی را یاد بگیرند، در میان برچسب ها و دیگر زمینه ها جستجو کنند. با یک کلیک روی یک رکورد به فایل مربوطه دسترسی پیدا کنند و یا استناد ایجاد کنند.

روش استفاده از پژوهیار

بعد از دریافت نرم افزار از طریق پایگاه www.pajohyiar.ir و نصب آن، در گوشه سمت راست مرورگر موزیلا فایرفاکس، علامت پژوهیار ظاهر می شود. به این ترتیب، نرم افزار به صورت افزونه ای (Plug-in) برای مرورگر موزیلا فایرفاکس نصب می شود. با کلیک روی این علامت، قاب پژوهیار در نیمه پایینی صفحه نمایان می شود که این قاب شامل سه ستون اطلاعاتی است (شکل ۱)

شکل (۱): قاب پژوهیار

- ستون یک: در ستون یک، کتابخانه و دسته بندی الفبایی مجموعه های ایجاد شده توسط پژوهشگر، نمایش داده می شود. همچنین برچسب هایی که به هر آیتم اختصاص داده شده نیز، در این قسمت قابل مشاهده است. گفتنی است، می توان آیتم ها را بر اساس برچسب ها جستجو نمود.

آدرس: www.pajoohyar.ir امکان پذیر خواهد بود.

پانویس:

- Reference Management Software .1
Endnote .2
Zotero .3
RefWorks .4

منابع

۱. امتی، الهام، امتی، الهه، علی‌پور، اکرم (۱۳۹۳). سیستم‌های مدیریت استنادی مبتنی بر وب: کدامیک بهترین هستند؟ ماهنامه علم الکترونیک و کامپیوتر
۲. پژوهیار: سازمان دهی و استناددهی منابع. بازیابی ۷ اردیبهشت ۱۳۹۵، از pajooohyar.ir
۳. مجد آبادی فراهانی، زهره. (۱۳۸۴). شیوه مستندسازی منابع در متون علمی (قسمت اول). روان‌شناسان ایرانی، ۱۲(۱)، ۵۵-۵۸.
۴. سلطانی‌نژاد، ا. معبودی، ه؛ و یزدان‌پور، ا. (۱۳۸۹). راهنمای کاربردی زوترو: ایجاد و ساماندهی کتابخانه دیجیتالی شخصی آنلاین. تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات و چاپ.
۵. حسینی، سیدمهدی. پژوهیار، نخستین نرم‌افزار فارسی زبان مدیریت و استناددهی علمی، و پژوهشی. فصلنامه رهاورد نور، شماره ۳۸، پیاپی ۵۵

● **ستون دو:** در این ستون، اطلاعات مربوط به مجموعه‌ها و آیتم‌های موجود در آن‌ها نمایش داده می‌شود. با انتخاب هر مجموعه یا زیرمجموعه ایجاد شده در ستون یک، رکوردهای موجود در آن قسمت در این ستون یا در ستون میانی نمایان می‌شود.

● **ستون سه:** در این ستون، اطلاعات و جزئیات یک رکورد خاص که در ستون دو انتخاب شده نمایش داده می‌شود. چهار برگه در بالای این ستون وجود دارد که پژوهشگر با کلیک بر روی آن‌ها به قابلیت‌های مختلفی دسترسی پیدا خواهد کرد. این برگه‌ها عبارت‌اند از:

و «-» قابل تغییر و ویرایش است.

- **برگه یادداشت‌ها:** در برگه یادداشت‌ها می‌توان از طریق محیط واژه‌پرداز بدون محدودیت حجم به آیتم انتخاب‌شده یادداشت اضافه کرد.

- **برگه برچسب‌ها:** در برگه برچسب‌ها می‌توان به ایت‌م انتخاب‌شده برچسب اضافه کرد.

– **برگه مرتبط:** با کلیک روی برگه مرتبط، می‌توان آیتم‌های انتخابی را با یکدیگر مرتبط کرد. به این منظور، با کلیک روی افزودن، ابتدا پنجره‌ای از مجموعه‌های ذخیره‌شده در کتابخانه پژوهیار نمایان می‌شود که می‌توان با انتخاب آن‌ها بین منابع ارتباط موضوعی برقرار کرد.

استناددهی در محیط واژه‌پرداز Word

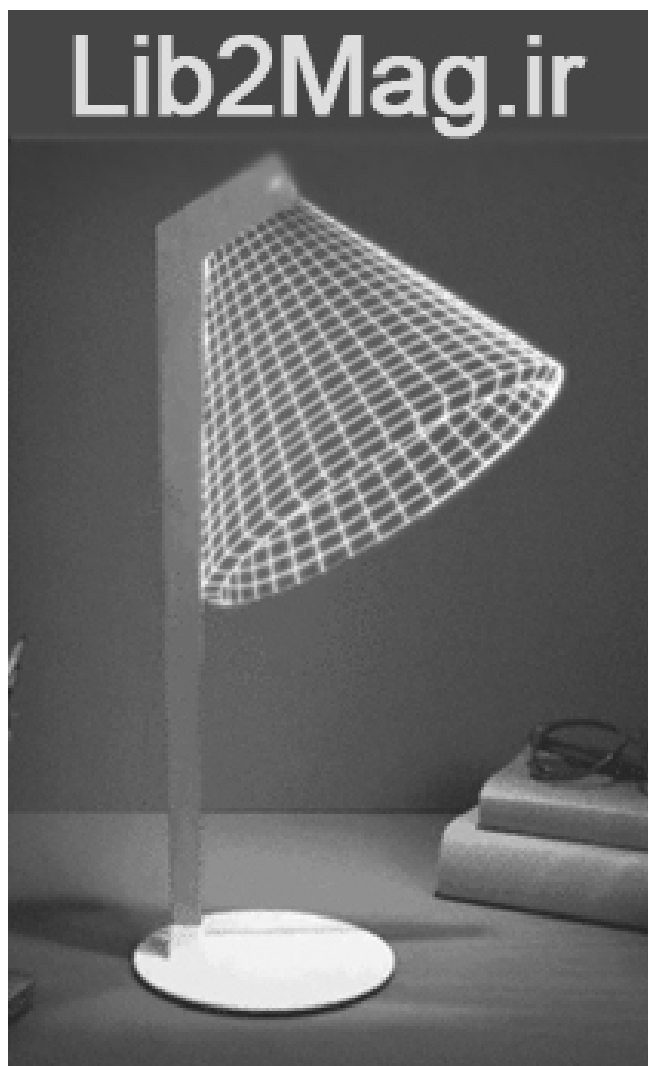
بعد از نصب افزونه پژوهیار برای Word، یک نوار ابزار در محیط آن (شکل شماره ۲)، تحت عنوان برگه Pajoohyar ایجاد می‌شود که به کمک آن می‌توان از منابع موجود در کتابخانه پژوهیار به هنگام نوشتن مقاله استفاده کرد.

شکل (۲): برگه Pajoohyar در محیط واژه‌پرداز Word

قابلیت‌های استناددهی در محیط واژه‌پرداز Word با استفاده از پیشو هیار، عبارت است از:

- ایجاد و ویرایش کتابنامه در انتهای پژوهش؛
 - امکان افزودن شیوه‌نامه‌های استناددهی بیشتر؛
 - استناددهی به انواع منابع چاپی و الکترونیکی؛
 - انتخاب شیوه‌نامه استنادی مورد نظر؛
 - ساخت کتابنامه از مجموعه‌های ذخیره شده؛
- دریافت و نصب نرم‌افزار پژوهیار از وب‌سایت رسمی نرم‌افزار به

معرفی سامانه متن باز مدیریت اطلاعات پژوهشی Eprints

● مترجم : میثم داستانی

کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش شناسی، معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی گناباد

مقدمه

امروزه با توجه به گستردگی و تنوع منابع اطلاعات علمی و پژوهشی در حوزه های مختلف، مدیریت و نظم بخشیدن این اطلاعات در سطح وب امری ضروری است. مراکز تحقیقاتی و دانشگاهی، که تولید کنندگان اصلی اطلاعات علمی می باشند می بایست این اطلاعات را به صورت آنلاین و قابل رویت در سطح وب ارائه نمایند، به همین منظوره امروزه سامانه های مختلفی جهت این امر طراحی گردیده و توسط مراکز علمی مختلف استفاده می شوند. این نرم افزارها با ایجاد دسترسی برای کاربران امکان ذخیره یکپارچه انواع اطلاعات تحقیقاتی و ارائه آنها به صورت آنلاین را فراهم می آورند و به مدیران کمک کنند فعالیت های پژوهشی سیستم تحت مدیریت خود را بهتر و منسجم تر مدیریت و عرضه کنند.

سامانه های مدیریت اطلاعات پژوهشی با هدف سازماندهی و مدیریت اطلاعات پژوهشی توسعه یافته است. با کمک این سامانه ها تمام مراحل گردآوری، ورود خودکار اطلاعات و بازبانی داده ها به صورت الکترونیک و منظم قابل انجام است. سامانه های مدیریت اطلاعات پژوهشی دارای بخشهای مدیریت و اطلاع رسانی از طریق پایگاه، مدیریت تنظیم و دریافت داده ها و بخش انتشار، آمارگیری و جستجوی داده ها می باشد. یکی از موفق ترین سامانه های موجود در این زمینه نرم افزار مدیریت اطلاعات تحقیقاتی ایپرینتز (Eprints) می باشد.

معرفی و تاریخچه

Eprints نرم افزاری پیشرفته، رایگان و متن باز است که برای ساختن مخازن اطلاعاتی با دسترسی آزاد تولید شده است. این نرم افزار یک سیستم جامع مدیریت اطلاعات و منابع می باشد که بیشتر توسط مراکز دانشگاهی و مجلات علمی به منظور بایگانی و آرشیو اطلاعات تحقیقاتی و استفاده سریع کاربران از این منابع استفاده می گردد. ایپرینتز توسط دانشکده الکترونیک و کامپیوتر دانشگاه ساوتهمپتون با قابلیت های کامل یک مخزن اطلاعاتی برنامه نویسی و به صورت متن باز ارائه گردیده است.

Eprints اغلب به عنوان یک آرشیو باز برای اطلاعات پژوهشی استفاده می شود، تنظیمات پیش فرض این سامانه نشان دهنده این است که برای ذخیره داده ها و اطلاعات دیگری نیز مانند تصاویر، داده های تحقیق، آرشیو صوتی نیز استفاده می شود یا به طور کلی برای هر چیزی که می تواند به صورت دیجیتالی ذخیره شود، استفاده می شود. Eprints در اوایل سال ۲۰۰۰ آغاز شده و آخرین نسخه آن نیز در سپتامبر ۲۰۱۱، Eprints ۳.۳ انتشار یافته است.

به طور کلی Eprints:

- یک سیستم مدیریت محتوی ساده
- پیکر بندی شده برای نیاز دانشگاهیان و پژوهشگران
- طراحی شده با هدف انتشار و گزارش
- طراحی شده به منظور جستجوی بهتر در گوگل
- طراحی شده به منظور دسترسی آزاد به اطلاعات
- قابل تنظیم برای رسیدن به متنوع ترین نیازها
- ساخته شده بر روی یک پلت فرم برنامه نویسی برای توسعه سریع

مزایای Eprints:

- صفحه اصلی ثابت
- طرح استاندارد
- جستجو استاندارد و نمایش اطلاعات
- مجموعه ای مفید از ابر داده (عنوان، چکیده، مجله، حجم و غیره)
- مجموعه استاندارد از نوع داده (نویسندگان، تاریخ، و غیره)
- استاندارد دسترسی آزاد به طور پیش فرض
- کاربردی اما و مطلوب و در عین حال قابل تنظیم

تکنولوژی:

Eprints یک نرم افزار متن باز بر پایه وب است که با زبان برنامه نویسی Perl نوشته شده است و تحت سیستم عامل های مختلف از جمله لینوکس، سولاریس، مکینتاش و حتی ویندوز اجرا شوند. ایپرینتز نسخه هایی تحت لینوکس رد هت (Redhat) و فدورا (Fedora)، نسخه مکینتاش و ویندوز را ارائه داده است. این نرم افزار همچنین تحت زبان های مختلفی همچون انگلیسی، فرانسه، آلمانی، ایتالیایی، ژاپنی و □ ترجمه شده و در دسترس می باشد. همچنین با توجه به متن باز بودن آن، توسط کاربران مختلف در سراسر دنیا بومی سازی شده و استفاده می شود.

نمونه هایی از راه اندازی سیستم مدیریت اطلاعات تحقیقاتی با استفاده از Eprints:

eprints.arums.ac.ir

eprints.qums.ac.ir

eprints.rclis.org

eprints.qut.edu.au

eprints.qut.edu.au

eprints.soton.ac.uk

منابع:

www.eprints.org

www.en.wikipedia.org/wiki/Eprints

۴۵ اپلیکیشن بسیار هیجان انگیز برای کتابداران - بخش اول

● مترجم : نازنین مؤمن زاده
کتابدار کتابخانه عمومی اوجدی مراغه ای

مجموعه کتاب بزرگ می باشد.

۴. فری بوکز (free-books) - نرم افزار فری بوکز در ازای انتخاب شما، ۲۳۴۶۹ عنوان کلاسیک را ارائه می نماید و اجازه پر رنگ نمودن متن، یادداشت نویسی، پشتیبانی از فرهنگ لغت و علامتگذاری لای کتاب را می دهد و این امر موجب شده تا چیز ارزشمندی برای کتابخانه ها باشد.

۵. آیبوک (ibooks) - آیبوک و نرم افزار آیتونز برای دسترسی به طیف گسترده ای از مطالب خواندنی دارای آیبوک استور می باشند.

۶. گودریدز (goodreader) - جدیدترین نرم افزار گودریدز، گودریدز ۴ نام دارد و ابزاری علمی تر از سایر اپلیکیشن های الکترونیکی خواندن در این لیست می باشد. این نرم افزار اجازه دسترسی به مقالات علمی و سایر اسناد را می دهد و سپس آنها را برای بررسی های بعدی در دستگاه تلفن همراه تان ذخیره می نماید.

۷. بوکویزر (bookviser) - این نرم افزار به طور خاص برای دستگاه های تلفن همراه مبتنی بر ویندوز طراحی شده است و بیش از ۷۰۰۰۰ نفر از افرادی که دارای گوشی های ویندوز هستند برای مرور و خواندن کتاب های مورد علاقه شان از آن استفاده می نمایند.

۸. کتاب های صوتی (audiobooks) - همه افراد می تواند از ورق زدن کتاب یا داشتن زمانی برای نشستن و بررسی اجمالی یک صفحه لذت می برند؛ خوشبختانه، نرم افزار کتاب های صوتی به شما کتاب های الکترونیکی رایگانی ارائه می دهد که می توانید حین انجام وظایف مختلف به آن گوش دهید و بدون درگیر شدن دستتان از مطالعه لذت ببرید.

۹. Readu - این نرم افزار فایل های EPUB و TXT را می خواند و به شما اجازه می دهد تا کتاب ها را مکان ها و سایت های دیگر دانلود کنید و همچنین متن را ترجمه نمایید.

۱۰. Freda+Freda - نرم افزار خواندن قابل تنظیم می باشد که به شما اجازه می دهد تا فونت و رنگ را تغییر دهید و فرمت های متنی مانند HTML، TXT، EPUB را می پذیرد.

منبع:

این نوشته، ترجمه مطلبی با این عنوان است: [45 Most Exciting Apps For Librarians](#)

با وجود اینکه در عصر اطلاعات می باشیم، با اینحال کتابخانه عمومی یکی از رایج ترین مکان هایی می باشد که افراد در آن به دنبال اطلاعات می باشند. خوشبختانه، کتابخانه های مدرن پا به پای پیشرفت های تکنولوژیک حرکت نموده و کامپیوتر، اینترنت و سایر ابزار مهم به عنوان بخشی طبیعی از این مرکز پویا می باشد که در آن رسانه های کاغذی با رسانه های الکترونیک یکپارچه شده اند. در واقع، بسیاری از افراد، کتابخانه را به عنوان مرکز اطلاعات مرکزی شهر می دانند و در حال حاضر کتابداران به منظور حفظ کتاب، خود را با نیازمند به استفاده از گوشی های هوشمند و اپلیکیشن ها می بینند تا وظایف خود را با سرعت و بطور موثرتری انجام دهند.

در بازار اپلیکیشن های مختلفی برای کتابداران وجود دارد، هر کدام کاربردهای خود را دارد، اگرچه همه این ابزارها در کتابخانه مفید نیستند، اما ممکن است دانستن اینکه چه تعداد از آنها برای هدف کتاب خوانی بکار می روند، شما را متعجب نماید.

بررسی فهرست ۴۵ برنامه برتر برای کتابداران:

۱. کیندل (kindle) - کیندل تا بحال در سطح جهان محبوب ترین نرم افزار کتابخوان و کتابخوانی الکترونیکی در بازار بوده و توسط آمازون ساخته شده است. با توجه به ارتباط آن با آمازون، در آن کتاب های زیادی از مقوله های مختلف وجود دارد.

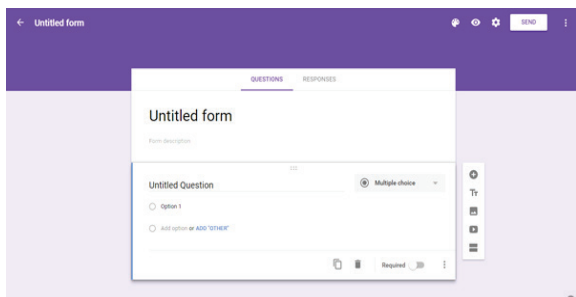
۲. نوک (nook) - این نرم افزار مشابه کیندل می باشد، توسط بارنز و نوبل ارائه شده و دارای نسخه های جدید فراوانی برای فروش می باشد و همچنین بخش کوچکی از آن شامل مطالب خواندگی رایگان می باشد.

۳. کوبو (kobo) - کوبو یک شرکت کتابخوان الکترونیک می باشد که در تورنتوی کانادا مستقر است و پس از کیندل دومین کتابخوان الکترونیک مورد استفاده در جهان می باشد. این نرم افزار بیشتر در کانادا مورد استفاده قرار می گیرد و میزبان یک

ابزارهای گوگل (بخش دوم)

نویسنده: روناک حمزه ای

دانشجوی کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی شهید بهشتی

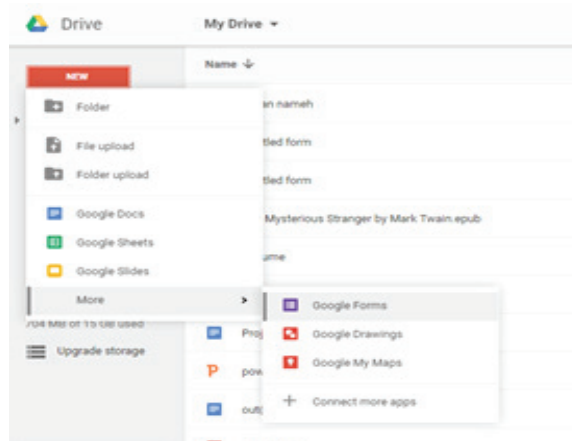

طراحی پرسشنامه‌ی اینترنتی با استفاده از Google Forms:

برای ساخت یک پرسشنامه اینترنتی راه‌های مختلفی وجود دارند اما آسان‌ترین و با سرعت‌ترین راه استفاده از Google Forms است و شما فقط نیاز به یک حساب کاربری گوگل^[۱] دارید.

ساخت پرسشنامه:

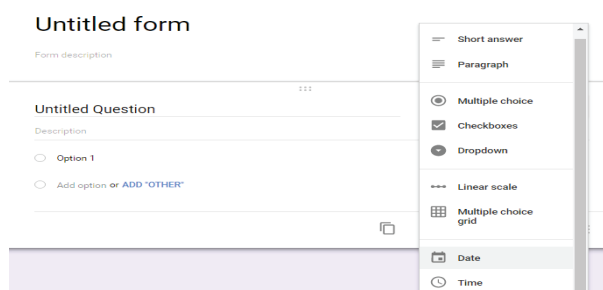
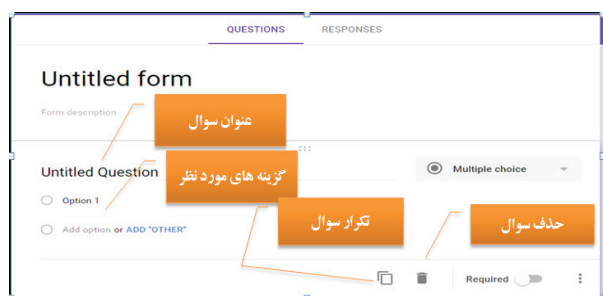
برای شروع از طریق حساب کاربری گوگل خود وارد سرویس گوگل درایو شده و سپس با انتخاب گزینه New از قسمت more گزینه Google Forms را انتخاب نمایید.

بخش سوالات به گونه‌ای طراحی شده است که شما را قادر می‌سازد تا انواع گوناگون سوالات را به راحتی وارد کرده، حذف یا ویرایش کنید.

بخش‌های مختلف پرسشنامه:

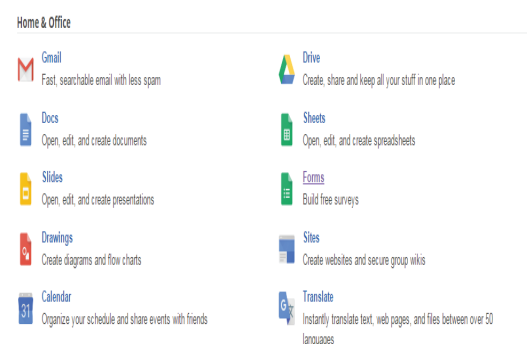
در قسمت 'Untitled form' عنوان پرسشنامه را وارد می‌کنیم. در قسمت زیرین عنوان بخشی با عنوان 'form description' وجود دارد که می‌توانید متنی کوتاه در مورد پرسشنامه یا توصیفی در مورد آن را به صورت کوتاه وارد کنید.

Short answer:

سوالاتی که پاسخ آن به صورت متنی کوتاه است. پاسخگو فقط می‌تواند با متنی کوتاه و با محدودیت به سوال پاسخ دهد، پاسخ این سوال متنی کوتاه در حد یک جمله است.

شما همچنین می‌توانید از طریق صفحه اصلی گوگل نیز، سرویس Google Forms را انتخاب نمایید:

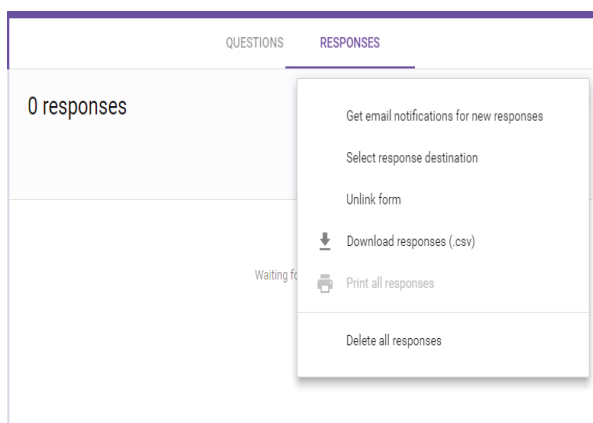

بخش اول:

سوالات

بخش دوم: پاسخ ها

:Get email notification for new responses

با استفاده از این قسمت شما می توانید پرسشنامه را از طریق ایمیل برای پاسخگویان ارسال کنید.

:Select response destination

در این جا می توانید یک برگ گسترده جدید ایجاد کرده و آن را به فایل اصلی متصل کنید. این کار علاوه بر این که یک کپی از بازخوردها و داده های حاصل را مستقیماً به برگ گسترده منتقل می کند می تواند نگرانی کاربر مبنی بر از دست رفتن این داده ها را نیز برطرف سازد.

:Unlike form

قطع ارتباط فرم با برگ گسترده جدید که ایجاد کرده اید.

:Download responses(.csv)

دانلود صفحه پاسخ ها که شباهت زیادی به "صفحه اکسل" دارد.

:Delete responses

حذف کردن همه ی پاسخ ها.

شما با استفاده از این امکان گوگل به راحتی و بدون صرف هیچ هزینه ای می توانید پرسشنامه ی خود را تهیه کرده و در اختیار پاسخگویان به صورت الکترونیکی قرار دهید.

پانویس: Gmail [۱]

Paragraph

سوالاتی که پاسخ آن به صورت متنی بلند است و محدودیتی در پاسخ وجود ندارد.

:Multiple choice

سوالاتی که پاسخگو فقط می تواند یکی از گزینه های موجود را انتخاب کند، مثلاً از پاسخگو بخواهید که سطح تحصیلات خود را مشخص کند، پاسخگو یکی از گزینه های موجود را می تواند انتخاب کند و نمی تواند دو جواب را انتخاب کند.

:Checkboxes

سوالاتی که پاسخگو می تواند تعداد بیشتری از پاسخ ها را انتخاب کند یا تیک بزند، مثل اینکه بپرسید با کدام یک از مهارت های کامپیوتر آشنایی دارید و پاسخگو چندین مهارت را از گزینه های موجود انتخاب کند.

:Dropdown

لیستی از پاسخ های آماده که پاسخگو یکی را انتخاب می کند، مثلاً نام دانشگاه خود را بیان کنید؟ و پاسخگو از بین لیست نام دانشگاه ها، نام دانشگاه خود را انتخاب می کند.

:Linear Scale

سوالاتی که به صورت فاصله ایست مابین چند مقدار، که پیش فرض ۱ تا ۵ است. یعنی وقتی سوالی را پرسیدید با پاسخ بین خیلی زیاد تا خیلی کم، پاسخگو مابین آن را که چند قسمت است را علامت می زند.

:Multiple choice grid

شما می توانید سوالات خود را بصورت جدول وارد کنید. زمانی که شما از طیف های لیکرت استفاده می کنید می توانید از این گزینه استفاده و به راحتی سوالات خود را تنظیم کنید. که در این بخش دوقسمت وجود دارد:

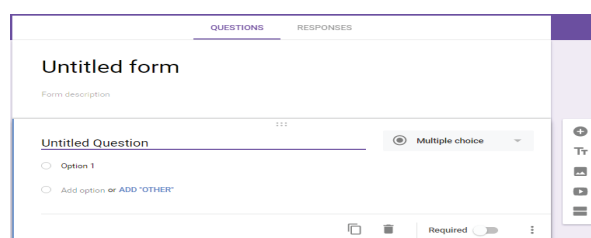
Column که در بالای جدول قرار می گیرد و شما می توانید عناوین را مشخص کنید مثلاً کم تا زیاد و Row که در کنار جدول قرار می گیرد و موضوع یا همان گویه را مشخص می کند.

:Time و Date

در مواردی که نیاز به وارد کردن تاریخ یا زمان دارید، می توانید از این گزینه ها استفاده کنید و جدول تاریخ و زمان برای شما قرار داده می شود.

در تمامی سوالاتی که وارد می کنید در قسمت انتهایی کلمه ای با عنوان "required" می بینید، اگر این گزینه را علامت بزنید بالای پرسش مطرح شده، علامت ستاره قرمز ظاهر می شود و پاسخگو را ملزم می کند، به این سوال پاسخ دهد، در صورت وارد نکردن، پاسخگو نمی تواند پرسشنامه را ارسال کند.

موارد دیگر در صفحه ی اصلی:

معرفی دکتر احسان محمدی

• نویسنده : فیروزه دوخانی

دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران

IINGroups (ناشر معروف تولید منابع الکترونیکی و محصولات کتابخانه های دیجیتال برای انواع مختلف مشتریان در بخش دانشگاهی و علوم و تحقیقات) بوده است. همچنین وی دارای تجربه کاری در کتابخانه های دانشگاهی به عنوان کتابدار مرجع و کارشناس بخش اطلاع رسانی بوده است. (۲) وی در همین دوران بیش از ۱۵۰ کارگاه در زمینه استفاده از منابع اطلاعاتی علمی آنلاین برای کتابداران دانشگاهی و محققین برگزار کرده است.

محمدی در طول دوران حرفه ایی خود مقالات متعددی در زمینه ارتباطات علمی و ترسیم نقشه های علمی در مجله های معتبر بین المللی منتشر کرده است. جهت اطلاع از مقالات وی لطفا به آدرس زیر مراجعه فرمایید: <https://northwestern.academia.edu/EhsanMohammadi>

همچنین ایشان به عنوان داور، مقالات علمی متعددی را برای مجلات بین المللی مختلف داوری کرده اند، که عبارتند از:

- Research Evaluation
- Journal of Informetrics
- Scientometrics
- Aslib Journal of Information Management

محمدی تاکنون درسهای گوناگونی از جمله وب سنجی، طراحی پایگاههای اطلاعاتی، ترسیم اطلاعات و نقشه های علمی، در دانشگاههای داخل و خارج در سطح کارشناسی و کارشناسی ارشد تدریس کرده است. وی مشاوره و راهنمایی چندین پایان نامه کارشناسی ارشد را در کارنامه خود دارد.

دکتر احسان محمدی به عنوان پژوهشگر پسا دکترا در دانشگاه نورث وسترن^[۱] آمریکا مشغول به کار می باشد. وی در دوره تحقیقات خود علاقمند به پژوهش در زمینه معیارهای جدید ارزیابی پژوهش ها به جای تحلیل های استنادی است. هدف وی در این پژوهش ها پیدا کردن و ارزیابی معیارهای مبتنی بر وب اجتماعی برای ارزیابی پژوهش ها می باشد. وی در همین رابطه توجه ویژه ایی به علم سنجی، آلتمتریکس و سپس مقایسه اعتبار آنها با معیارهای سنتی، داشته است. به گفته وی "دستآورد پژوهش بنده این خواهد بود که آیا می توان از وب اجتماعی شاخص های جدیدی استخراج کرد که از آنها به عنوان شاخص های مکمل (Alternative metrics) در سنجش اثربخشی تولیدات علمی استفاده شود یا خیر؟ که اگر پاسخ بله نبود، خیرش هم قشنگ است". (۴)

محمدی مدرک کارشناسی خود را در زمینه علم اطلاعات و دانش شناسی در دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه اصفهان (۲۰۰۰ تا ۲۰۰۳) اخذ کرده است.

سپس وی دوره کارشناسی ارشد خود را در همین رشته (۲۰۰۶ _ ۲۰۰۸) در دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران به پایان رسانید. پایان نامه او در زمینه ترسیم نقشه علمی فناوری و علم نانو در ایران، بود.

وی مدرک دکترای خود را در زمینه علم اطلاعات (اطلاع رسانی) از گروه تحقیقات سایبرسنجی آماری^[۲]، زیر نظر پروفسور مایک ثوال^[۳] در سال ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۴ اخذ کرده است.

محمدی پیش از دوره دکترا مدرس و مدیر فروش محصولات

PhD bursary. University of Wolverhampton. UK. •
2011

وی در سال ۲۰۱۱، بورسیه دکتری خود را از گروه تحقیقات سایبرسنجی آماری دانشگاه ولورهمپتون انگلستان اخذ کرد.

• محمدی در ۲۳ بهمن ۱۳۸۷؛ در اولین جشنواره ملی کتابداری و اطلاع رسانی، اتحادیه انجمن کتابداری و اطلاع رسانی دانشجویان ایران (ادکا)، موفق به کسب جایزه بهترین دانشجوی کارشناس ارشد رشته کتابداری و اطلاع رسانی شد.

• اخذ گواهی نامه مربی ارشد برای پایگاههای Science Direct و Scopus، توسط شرکت الزویر.

• اخذ گواهی نامه مربی رسمی از شرکت تامسون رویترز (آی اس آی) برای WoS و EndNote. (۳)

پانویس:

[۱]. [Northwestern University](#)

[۲]. Statistical Cybermetrics Research Group

[۳]. MikeThelwall

[۴]. The UK Higher Education Academy

[۵]. Internet Librarian International 14

[۶]. National Information Standards Organization

[۷]. <http://2016.alaannual.org>

[۸]. <http://www.oii.ox.ac.uk>

[۹]. Association for Information science and Technolo-
gy (ASIS&T) SIG/MET

منابع و مواخذ

۱- <https://docs.google.com/file/d/0BxR60w1sobUEbm->

[FVZGNsZWJHa3M/edit](https://sites.google.com/site/altmetric/edit)

۲- <https://sites.google.com/site/altmetric/home>

۳- <https://sites.google.com/site/altmetric/awards>

۴- <http://www.lisna.ir/Talk/12489>

در همین راستا، محمدی مدرک رسمی خود را از آکادمی آموزش عالی انگلستان^[۴] در زمینه استانداردهای حرفه ای برای تدریس و یادگیری در آموزش عالی دریافت کرده است.

وی همچنین به عنوان سخنران به کنفرانس های متعددی دعوت شده است که از آن جمله می توان به سخنرانی در ۱۴ ILI^[۵]، سازمان ملی استانداردهای اطلاعاتی^[۶] (NISO) و گردهمایی سالانه انجمن کتابخانه های آمریکا^[۷] ۲۰۱۶ اشاره کرد.

علاوه بر تحصیلات آکادمیک، وی در زمینه های گوناگون دوره های کوتاه مدت آموزشی گذرانده است. محمدی در تابستان ۲۰۱۲ یک دوره کوتاه مدت در موسسه مطالعات اینترنت آکسفورد^[۸] در دانشگاه آکسفورد گذراند. همچنین در سال ۲۰۱۱ در سیزدهمین کنفرانس علم سنجی و اطلاع سنجی، یک دوره کوتاه مدت در زمینه روشها و ابزارهای ترسیم اطلاعات و نقشه های علمی و ابزارهای تحقیقات علمی گذراند. علاوه بر آن یک دوره کوتاه مدت در سپتامبر ۲۰۰۹ در یک مدرسه تابستانی در آمستردام، هلند گذرانده است.

جوایز

دکتر محمدی در دوره فعالیت خود موفق به اخذ جوایز متعدد شده است. از جمله:

• [Eugene Garfield Doctoral Scholarship](#)

جایزه گارفیلد ۲۰۱۳، توسط انجمن بین المللی علم سنجی و اطلاع سنجی (ای اس آی) هر دو سال یکبار به پاس گرمی داشت نام یوجین گارفیلد، بینانگذار موسسه آی. اس. آی. (ISI) و دانشمندی که شاخص های معروف استنادی را تدوین و بنیاد گذاشت، جایزه ای با عنوان جایزه گارفیلد به بهترین رساله دکتری در حوزه علم سنجی و اطلاع سنجی اعطا می کند. موضوع رساله دکتری احسان محمدی، آلتمتریکس بود. هدف پژوهش محمدی که به راهنمایی استاد برجسته علم سنجی پروفیسور مایک تلوال تحقیق شده، شناسایی و ارزیابی شاخص های جدید برای سنجش تاثیر مقالات علمی فراتر از رویکرد سنتی (تحلیل استنادی) بوده است. (۱) سپس وی برای دریافت جایزه و بورس تحصیلی ۳۰۰۰ دلاری از بنیاد گارفیلد به محل برگزاری کنفرانس در دانشگاه وین مراجعه کرد.

• Honorable mention for Student paper contest
2014

• Honorable mention for Student paper contest
2013

وی در سال ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ موفق به کسب این جوایز توسط انجمن علم اطلاعات و تکنولوژی^[۹] شد.

• [Student Travel Award to Article-level metrics \(ALM\) workshop](#)

این جایزه جهت شرکت در کارگاه آلتمتریکس در سال ۲۰۱۳ از طرف موسسه PLOS به وی اعطا شد.

• [Student Travel Award to Beyond the PDF2 Conference](#)

جایزه است که در سال ۲۰۱۳ جهت شرکت در این کنفرانس در آمستردام هلند به محمدی اعطا شد.

#کار آفرینی

تأثیر آمیخته بازاریابی بر افزایش میزان بازدید کننده از کسب و کار اینترنتی و استقبال

کتابداران از محصولات و خدمات کتابدارانه

• نویسنده: سمیه مردمی

کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی (مدیریت اطلاعات)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

نظر گرفته‌اند، بتوانند در زمینه افزایش بازدید کننده و جذب اعضای بیشتر به محصولات خود موفق شوند. در ترسیم آمیخته بازاریابی چهار ابزار به شرح زیر است:

۱. محصول^[۲]

محصول، جنبه‌ای از آمیخته بازاریابی است که با خلاقیت، توسعه و مدیریت محصولات ارتباط دارد. هر کسب و کاری باید رضایت مشتری را از مجموعه محصولات و خدمات خود، حفظ کند، که حفظ این رضایت مستلزم ارائه محصولات جدید، تغییر محصولات موجود و حذف محصولاتی است که دیگر رضایت مشتری را حاصل نمی‌کند.

این نکته ناگفته نماند، تا زمانی که مخاطب به شما اعتماد نکند، هیچ محصولی را از سایت، شبکه اجتماعی و یا هر فضای اینترنتی که برای درآمدزایی، راه اندازی نموده‌اید، خریداری نمی‌کند. یکی از بهترین روش‌های اعتمادسازی در بین کاربران ارایه هدایای رایگان و ارزشمند به مخاطب است. محصولات به شدت تحت تأثیر اینترنت قرار گرفته است. اینترنت بستری را برای نوآوری در تولید محصول به وجود آورده است، بنابراین کتابداران می‌توانند مستقیماً به مشتریان دسترسی پیدا کرده و از اطلاعات به دست آمده برای توسعه محصولات جدید استفاده کنند. هر اندازه که ارایه خدمات در مورد محصول به مخاطب ارزشمند باشد و زمان بیشتری را برای آنها صرف کنید، اعتماد بین شما و مخاطبان‌تان سریع‌تر از آنچه فکر می‌کنید شکل خواهد گرفت.

۲. مکان^[۴]

با اعتماد سازی بین مخاطبان خود، اکنون می‌توانید از نظرات و پیشنهادهای همان مخاطبین برای تمامی محصولات و خدماتی معرفی شده، که قابل ارایه در سایت، شبکه اجتماعی و یا هر فضای اینترنتی که برای درآمدزایی، راه اندازی نموده‌اید، بهره مفید ببرید و باعث اثربخشی و رونق کسب و کار در حوزه تخصصی خود شوید.

محصولات باید در زمان و مکان مناسب دسترس‌پذیر باشند. مکان هم شامل مکان‌های تحویل خدمات به مصرف‌کننده مانند سایت، شبکه اجتماعی و یا هر فضای اینترنتی که برای درآمدزایی است. تولیدکنندگان محصولات کتابداری با استفاده از امکان تماس مستقیم با مشتریان از طریق اینترنت می‌توانند واسطه‌ها و خرده‌فروشان را از میان بردارند.

به کارگیری اینترنت یعنی جدیدترین و مهم‌ترین فناوری دوران ما، یکی از دغدغه‌های اصلی مشاغل و کسب و کارهای کوچک است. پدیده کسب و کار اینترنتی نیز در جهت پاسخگویی به این نگرانی‌ها پدیدار گشت و از آن به بعد استراتژی‌های مختلفی برای تبدیل بازاریابی سنتی به بازاریابی نوین ارائه شده است. از مهم‌ترین فعالیت‌های بازاریابی سنتی و اینترنتی، طراحی آمیخته بازاریابی است.

بنابراین، زمانی کسب و کار مبتنی بر اینترنت همراه با موفقیت خواهد بود که آمیخته بازاریابی^[۱] اینترنتی مناسبی طراحی گردد. کارآفرین باید بتواند به طریقی اطلاعات مربوط به صنایع خاص، تکنولوژی‌های در دسترس، بازار و سیاست‌های دولت را بدست آورد، تفسیر کند و در جهت ایجاد و رشد کسب و کار از آنها استفاده کند.

زمانی که موضوع اصلی ما کسب درآمد اینترنتی (کسب و کار اینترنتی) باشد در تلاش خواهیم بود تا تعداد بازدید کننده‌ها و از همه مهم‌تر تعداد اعضای سایت، شبکه اجتماعی و یا هر فضای اینترنتی که برای درآمدزایی، راه اندازی نموده‌اید را افزایش دهید و در نتیجه میزان فروش بالاتری داشته باشید. بر این اساس آمیخته بازاریابی مطرح می‌شود که لازم است به عنوان اصل مهم در راه‌اندازی بازار کار مناسب در بین کتابداران کارآفرین مورد توجه قرار گیرد.

آمیخته بازاریابی، ترکیبی از چهار ابزار عمده بازاریابی (محصول، مکان، قیمت و ترویج) است. فیلیپ کاتلر^[۲] آمیخته بازاریابی را مجموعه‌ای از متغیرهای قابل کنترل بازاریابی می‌داند که سازمان، آنها را برای پاسخگویی به بازار هدف در هم می‌آمیزد.

ما در این مقاله سعی بر آن داریم تا کتابدارانی را که هدف خود را برای بازاریابی از طریق راه اندازی کسب و کار اینترنتی در

۳. ارایه مطلوب در مقابل هزینه مناسب^[۵]

برای فروش بهتر محصولات و خدمات در فضای مجازی بعد از ایجاد حس اعتماد و استفاده از نظرات مخاطبین لازم است به قیمت محصولی که قرار است در این فضا ارایه کنید نیز توجه کافی داشته باشید. قیمت تنها عنصری است که درآمد ایجاد می‌کند. همانطور که کاتلر می‌گوید، سایر عناصر نمایانگر هزینه هستند، بنابراین لازم است تا ارزش محصول خود را به صورت دقیق برای مخاطب خود روشن و واضح بازگو نمایید.

با شکل‌گیری انواع جدید ایجاد ارزش در اینترنت دیگر مدل‌های قیمت‌گذاری سنتی مبتنی بر هزینه جوابگوی نیازهای بازاربان نیست. با وجود چنین شرایطی در محیط اینترنت فرد بازاربان باید برای افزایش قدرت رقابتی خود به فاکتورهای دیگری غیر از قیمت توجه کنند. مثلاً با تنوع بخشی به محصولات که از طریق اینترنت میسر گردیده، خریدارن حساسیت کمتری به قیمت نشان خواهد داد. هر چه محصول ارائه شده ترجیحات مشتری را بیشتر برآورده سازد، خریدار راضی‌تر بوده و فروشنده می‌تواند قیمت بالاتری از مشتری مطالبه کند.

۴. ترویج^[۶]

ترویج، به فعالیت‌های اطلاع‌رسانی به یک یا بیش از یک گروه از افراد درباره یک شبکه کسب و کار و محصولات آن اطلاق می‌شود و بیشتر به شکل عمومی و برای افزایش آگاهی عمومی نسبت به یک کسب و کار و محصولات موجود و جدید آن یا آموزش مشتریان درباره ویژگی‌های محصول یا حفظ آگاهی عمومی است. با تاثیرگذاری و ارایه مطلوب بودن محصول و خدمات ارایه شده در سایت، شبکه اجتماعی و یا هر فضای اینترنتی که برای درآمدزایی، راه اندازی نموده‌اید، لازم است تا افرادی با تفکرات و علایق متناسب با محصولات ارایه شده از سوی شما به سمتان هدایت شوند.

ترویج شامل تبلیغ، روابط عمومی، فروش شخصی و بازاریابی مستقیم است و یکی از عناصر ارتباط دوسویه با مشتریان محسوب می‌شود که زمینه‌ای برای برقراری ارتباط با مشتری است و شامل روش‌های متنوعی است که بازاربان برای آگاه کردن مشتریان نسبت به مزایای محصولات خود و تشویق آنها برای خرید به کار می‌گیرند. این روش‌ها در به چهار گروه تبلیغات (مثل چاپ کاتالوگ)، پیشبرد فروش (مثل توزیع کوپن تخفیف)، روابط عمومی (همانند شرکت در نمایشگاه‌ها) و فروش شخصی (مانند مذاکره حضوری با مشتریان) تقسیم‌بندی می‌شود (کاتلر، ۱۹۹۱).

McCarthy's Four Ps (The Marketing Mix)

نتیجه‌گیری

از مهمترین فعالیتهای بازاریابی سنتی و اینترنتی، طراحی آمیخته بازاریابی است. بنابراین، زمانی بازاریابی مبتنی بر اینترنت همراه با موفقیت خواهد بود که آمیخته بازاریابی اینترنتی مناسبی طراحی گردد. با توجه به چهار ابزار بیان شده از سوی کاتلر، می‌توان نتیجه گرفت برای توانمندسازی یک کتابدار کارآفرین در راستای بهبود زیرساخت‌های لازم برای تعامل و ارتباط با مشتری در قرن حاضر توجه به نکات زیر لازم و ضروری باشد:

۱. افزایش حضور در کنفرانس‌ها و سمینارهای علمی مرتبط با حیطه فعالیت، به ویژه نشست‌هایی که توسعه‌های جدید در زمینه‌ها یا صنایع خاص ارائه و مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.
۲. افزایش حضور در دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی مرتبط با حیطه فعالیت
۳. عضویت در انجمن‌ها و مجامع بین‌المللی تخصصی
۴. تشکیل شبکه‌های بین‌بنگاهی، بخصوص با بنگاه‌های بزرگ که امکان استفاده از تجربیات بنگاه‌های بزرگتر برای کارآفرینان تازه‌کار را فراهم می‌کند و امکان برقراری ارتباط با هم‌صنفی‌های با تجربه‌تر که می‌توانند نقش مربی و مشاور را در زمینه کسب و کار داشته باشند، فراهم می‌آورد.

پانویس:

Marketing Mix [۱]

PHILIP KOTLER [۲]

PRODUCT [۳]

(PLACE) distribution [۴]

PRICE [۵]

PROMOTION [۶]

گزارش و مصاحبه

یابش برگزار کرد: دومین مسابقه عکس از کتابخانه شخصی (ویژه کتابداران)

• نویسنده: الهام رضوانی گیل کلاتی
فارغ التحصیل مهندسی صنایع - مدیر اجرایی مجله کتابدار ۲۰۰

رتبه ی دوم
Yabesh.ir
Lib2mag.ir

میلا روشن - دانشجوی کتابداری - دانشگاه شاهد

یابش برای دومین بار مسابقه عکس از کتابخانه شخصی را برگزار کرد.

هدف از برگزاری این دست جشنواره ها، توجه کردن به خلاقیت های کوچک، برای اینکه ذهن کتابداران و دست اندرکاران کتاب به سمت ایجاد فضاهای شاد، با نشاط و خلاقانه در جهت جلب توجه عموم به کتابخانه ها برود. اولین مسابقه عکس از کتابخانه شخصی در اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۴ توسط یابش در گروه های تلگرامی مربوط به کتابداری برگزار گردید که گزارش آن را میتوانید «[اینجا](#)» مطالعه نمایید. دومین مسابقه عکس از کتابخانه شخصی از تاریخ ۲۸ اردیبهشت ۱۳۹۵ طی انتشار اطلاعیه ای در گروه تلگرامی کتابداران ۲۰۰ (librarians2.0) و دیگر گروه های مرتبط به کتابداری، [صفحه فیس بوک یابش](#)، [سایت یابش](#) و [مجله کتابدار ۲۰۰](#) درج گردید و اطلاع رسانی شد.

مهلت ارسال عکس ها تا تاریخ ۱۰ خرداد ماه ۱۳۹۵ بود. که در این بازه زمانی ۱۷ عکس توسط کتابداران ارسال گردید. در طی دو روز فرآیند رای گیری انجام شد و در نهایت ۳ عکس به عنوان منتخب با بیشترین آرا معرفی گردید. در پایان مسابقه به نفر اول، **خانم مریم خردمند** هدیه ای از طرف شرکت یابش از مجموعه محصولات عرضه شده در «بازارچه کتابداری» (در حال راه اندازی) تعلق گرفت و یک هدیه ویژه به کوچولوی عزیز باران عزتی (۹ ماهه) ثمره ی زندگی مشترک زوج کتابدار سرکار خانم صید محمدی و آقای عزتی.

نفرات اول تا سوم

سرکار خانم نوذر - کتابخانه ملی
Yabesh.ir - Lib2mag.ir

رتبه ی سوم

سرکار خانم خردمند - دکتر حکمت هنر دینیا
Yabesh.ir - Lib2mag.ir

بقیه عکس ها را هم میتوانید در «[سایت](#)» مشاهده نمایید.

نگاهی مختصر به برنامه های کتاب، کتابخوانی، نشر و حوزه های مرتبط صدا و سیما در چند سال اخیر (بخش اول: تلویزیون)

● نویسنده: میلاد روشنی
دانشجوی کارشناسی علم اطلاعات و دانش شناسی، دانشگاه شاهد تهران

۲. روایت تلویزیونی از کتاب «نوارالدین پسر ایران» در ۳۰ قسمت، از روز سی و یکم شهریور ماه ۱۳۹۲، همزمان با آغاز هفته دفاع مقدس، از شبکه اول سیما روی آنتن رفت.

۳. ویژه برنامه بیست و هفتمین نمایشگاه بین المللی کتاب در سال ۹۳ که هر روز به مدت ۴۰ دقیقه با حضور اهالی کتاب و نشر پخش میشد.

۴. گزارش های بیست و هشتمین نمایشگاه بین المللی کتاب در سال ۹۴.
۵. شبکه یک هر روز در ساعت های ۱۲:۳۰، ۱۵:۳۰ و ۲۳:۳۰ گزارش های مربوط به نمایشگاه کتاب شهر آفتاب در سال ۹۵ را پخش می کرد.

نگاهی مختصر به برنامه های کتاب، کتابخوانی، نشر و حوزه های مرتبط صدا و سیما در چند سال اخیر (بخش اول: تلویزیون)
سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران (IRIB) تنها متولی قانونی پخش برنامه های رادیویی و تلویزیونی در ایران و بدون شک قدرتمندترین نهاد رسانه ای کشور است. با توجه به طیف وسیع موضوعات و سلايق و نیازهای گوناگون مردم، این سازمان باید برنامه های متفاوت و متنوعی را برای همه اقشار تولید کند. برنامه های تولید شده در حوزه های کتاب، کتابخوانی، مطالعه، نشر و سایر حوزه های مرتبط در چند سال اخیر، در دو دسته کلی قرار میگیرند: اول، برنامه های مناسبی که در روزهای برپایی نمایشگاه بین المللی کتاب یا هفته کتاب و... رونق میگیرند. دوم، برنامه های روتین و دنباله دار که جز تولیدات منظم شبکه های مختلف اند و برای مخاطبان علاقه مند خود تهیه میشوند. در این بخش به تولیدات سال های اخیر حوزه های نامبرده به تفکیک هر شبکه میپردازیم. لازم به ذکر است تولیدات منحصر تلویزیونی شبکه های اصلی (غیر از برون مرزی و شبکه های استانی) مد نظر است.

شبکه یک

۱. روایت ۱۲۰ قسمتی کتاب «دا» در تلویزیون به شیوه تصویرسازی روایت این اثر با پریش نظریه آغاز شد و افرادی نظیر بهناز جعفری، افسانه بایگان، شقایق فراهانی، نیوشا ضیغمی و... در آن حضور داشتند. در سال ۹۰ این برنامه ۴ شب در هفته قبل از خبر ساعت ۲۱ روی آنتن می رفت.

۱. در سال های اخیر برنامه «یار مهربان» در راستای ترویج و گسترش فرهنگ کتاب و کتابخوانی در بین مخاطبان بویژه مخاطبان کودک و نوجوان تولید شد. این برنامه علاوه بر پرداختن به تأثیر فرهنگ کتابخوانی در نوع زندگی، به موضوع اهدای کتاب به مدارس نیز میپرداخت.

شبکه سه

۱. «کتاب فروشی هدهد» که بر اساس گفته کارگردان آن مرضیه برومند: میشود کتاب را هم جذاب تبلیغ کرد، شاید تنها فیلمی باشد که به طور مستقیم به مسئله کتاب و مطالعه پرداخته باشد در سال ۸۵ از شبکه سه مهمان خانه های مردم ایران بود.

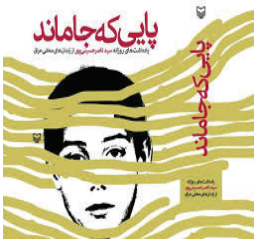

۲. در سال ها اخیر برنامه «نردبان آسمان» شامل بخشهای متنوع و جذابی چون ترنم دل، مستند جمع آوری نهج البلاغه توسط سید رضی، رسانه های نوین و نهج البلاغه، بزرگان و نهج البلاغه، مباحث دانشجویی و نهج البلاغه بود. این برنامه با هدف آشنایی بیشتر جامعه بویژه جوانان با «کتاب

ارزشمند نهج البلاغه» ارائه شد.

۳. پایي که جاماند در ۱۰۰ قسمت ۷ دقیقه ای به بازخوانی کتاب «پایي که جاماند» به نویسندگی سید ناصر حسینی پور، به داستان تعدادی از آزادگان و جانبازان دفاع مقدس می پرداخت. این برنامه از جمعه ۲۵ مرداد سال ۹۲، هر شب بعد از خبر ۲۲ از شبکه سه سیما پخش میشد.

۴. گزارش «نود ثانیه با کتاب» که بخشی از اخبار شبانگاهی بود و خانم میترا لبافی گزارشگر آن بود و تا همین اواخر هم ادامه داشت.

۵. برنامه «شابک» که نمایشگاه شهرآفتاب کار خود را شروع کرد، و هرشب ۲۰:۳۰ از شبکه سه پخش میشد، این روز ها دست و پا شکسته پخش میشود. برنامه شابک ترویج کتاب و کتابخوانی است و ناشران، نویسندگان و فعالان حوزه نشر را معرفی مینماید.

۲. «قصه های مجید» عنوان مجموعه ای تلویزیونی، بر پایه کتابی با همین نام از هوشنگ مرادی کرمانی است قصه های مجید جایزه کتاب برگزیده سال ۱۳۶۴ را به خود اختصاص داده و تا سال ۱۳۷۳، دوازده بار تجدید چاپ شد. در سال های اخیر بار دیگر این سریال از شبکه دو پخش شد.

۳. برنامه «کتابخانه عمو پورنگ» در سال ۹۲ با پرداختن به بحث کتاب و کتابخوانی در فضا و دکوری شبیه به کتابخانه، سعی داشت فرهنگ کتابخوانی را در میان جامعه به ویژه کودکان جا بیندازد.

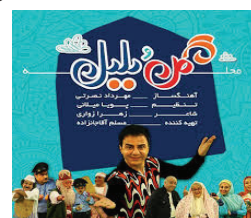
۴. همزمان با ایام بیست و هفتمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران در سال ۹۳ که رویدادی قابل ملاحظه در عرصه علم و ادب و فرهنگ است شبکه دوم سیما اقدام به پخش ویژه برنامه ای با عنوان «کتاب باز» کرد که این برنامه از جهات مختلفی قابل توجه بود.

۵. مراسم رونمایی از تفریظ مقام معظم رهبری بر کتاب «دختران آفتاب» آفتاب» که ۲۸ مهر سال ۹۴ پخش شد.

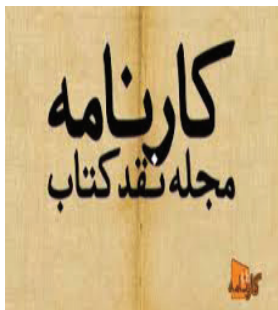
۶. «محلّه گل و بلبل» که باز هم از سری برنامه های عموپورنگ است و به موضوعات اجتماعی مانند مطالعه و کتابخوانی هم توجه ویژه ای دارد. این برنامه هم اکنون پنجشنبه ها و جمعه ها ساعت ۱۰ پخش میشود.

به شکل سنتی و نقالی، در مدت زمان بیش از ۳ سال کارگردانی شد، تا در سیزده قسمت ۶ دقیقه ای در ایام نوروز ۹۳ تماشایی شود.

۵. کارنامه

این برنامه از سال ۹۱ تا ۹۳ در سه سری روی آنتن رفت. کارنامه یک مجله تصویری نقد کتاب بود و هفتگی به صورت زنده پخش میشد. این برنامه اخبار حوزه کتاب و نشر را در بخش کوچه کتاب بررسی می کرد. در پرونده هر قسمت بخشی با عنوان عیار پخش میشد که در قالب یک بخش گرافیکی با ۱۵ تا ۲۰ نفر از اهالی فن گفتگو میکرد. همینطور نظرسنجی از مردم و گزارش های مرتبطی با بحث را نیز پخش میکرد. در نمایشگاه کتاب سال ۹۳ هم برنامه کارنامه در دو وقت ۳۰ و ۴۵ دقیقه ای صبحگاهی و عصرگاهی روی آنتن میرفت.

۶. بهار کتاب

برنامه «بهار کتاب» ویژه بیست و هفتمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران در سال ۹۳ تهیه و تولید شد. در این برنامه کلیه مباحث مرتبط با کتاب همچون سرانه مطالعه، میزبانی، آسب شناسی مباحث کتاب و... با حضور ناشران و منتقدان در استودیو بررسی میشد. مروری بر اخبار روزانه نمایشگاه، اطلاع رسانی در مورد رخدادهای روز بعد نمایشگاه، گزارشهای موضوعی و مردمی از نمایشگاه، معرفی غرفه داران و چاپ اولی ها بخش های مختلف این برنامه را شکل میدادند.

۷. کتاب هدیه دهیم

این مجموعه در سال ۹۳ می کوشید در راستای شوق افزایی نسبت به مطالعه و کتابخوانی گام بردارد و سنت و فرهنگ زیبای کتاب هدیه دادن را در میان خانواده ها و اقشار مختلف مردم ترویج

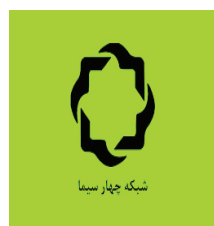
و تبلیغ نماید.

شبکه چهار

۱. کتاب چهار

برنامه کتاب چهار در حوزه های مختلف علوم انسانی از جمله فلسفه، فلسفه غرب، فلسفه اسلامی، دین پژوهی، فلسفه تاریخ، فلسفه هنر، فلسفه دین، الهیات، تاریخ، هنر، ادبیات، تصرف و عرفان، فلسفه علم و معارف اسلامی به معرفی کتابهای لاتین و فارسی می پرداخت. در هر برنامه همچنین با حضور خود استادان و کارشناسان و مترجمان و نویسندگان کتابهای مهم و جدید در این حوزه ها معرفی می شدند. این برنامه از سال ۸۶ تا ۹۱ ادامه داشت.

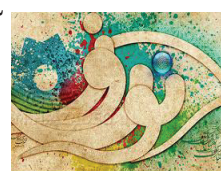
۲. هزار و یک شب

در سال های ۹۰ تا ۹۱ شنبه تا سه شنبه ساعت ۲۳:۱۵ برنامه هزار و یک شب به چهار موضوع هنر و ادبیات، کتاب، تاریخ و جامعه با حضور کارشناسان می پرداخت. برای این که این اسم تنها یک اسم نماند، در هر برنامه یکی از داستان های جذاب هزار و یک شب توسط رشید کاکاوند، در برنامه خوانده میشد.

۳. کتاب نوروز

کتاب نوروز در ۱۳ قسمت ۱۵ دقیقه ای ویژه نوروز تهیه ۹۲ تهیه شد و در هر برنامه ۱۰ عنوان کتاب جدید معرفی میشد.

۴. طوطی نامه

داستانهای طنز را از منابع متون کهن فارسی در قالب انیمیشن (پویا نمایی) به تصویر می کشید. این داستان ها برگرفته از دیوان مولانا، گلستان و بوستان سعدی، کلیله و دمنه و... بود. گفتنی است با توجه به فرهنگ ایرانی و فضای داستان

۸. کتابنامه

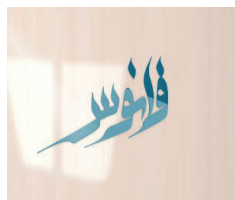
۴۵ دقیقه تولید می‌شود که دارای بخشهای متنوعی چون: تقویم تاریخ، چراغ مطالعه (سیر مطالعاتی ادبیات پلیسی، چگونه بنویسیم، معرفی کتاب، مهمون داریم و...) بود. همچنین گزارش‌هایی ویژه از مدارس پخش و گپ و گفت با بچه‌ها درباره آخرین یا بهترین کتاب‌هایی که خوانده‌اند نیز در این برنامه ستودنی بود. این برنامه تا سال ۹۴ پنجشنبه‌ها ساعت ۲۲:۳۰ روی آنتن میرفت و همزمان با برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب، هر روز در دو نوبت ۳۰ دقیقه پخش میشد.

۱۲. (آینه) بررسی مطبوعات جهان
این برنامه هفتگی از سال‌های ۸۶ تا ۹۴ به مهمترین عناوین خبری مطبوعات خارجی می‌پرداخت.

۱۳. فانوس

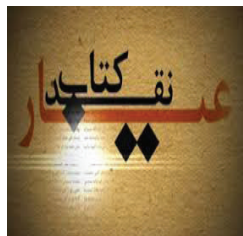
کتاب و کتابخوانی از موضوعاتی است که در فهرست برنامه‌های شبکه چهارسیما از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است، برنامه ترکیبی «فانوس» کاری از گروه فرهنگ و اندیشه شبکه چهار سیما که در ایام

نوروز ۹۵ روی آنتن رفت.

۱۴. نقد کتاب

نقد کتاب که تخصصی‌ترین برنامه نقد در صدا و سیماست می‌کوشد هر هفته با معرفی و نقد و بررسی تخصصی‌ترین کتاب‌های تازه منتشر شده و تاثیرگذار، بر رونق بازار کتابخوانی بیافزاید و نقاط قوت و ضعف آثار درخور توجه را در معرض نگاه نکته‌یاب و تیزبین دوستداران کتاب و مطالعه قرار دهد. این برنامه از سال ۹۴، دوشنبه‌ها ساعت ۲۱ به صورت زنده روی آنتن می‌رود و باز پخش آن در ساعت ۱۲:۴۰ روز بعد قابل مشاهده است. نقد کتاب هم اکنون نیز در حال پخش است.

۱۵. الف

نام برنامه‌ای از گروه فرهنگ و اندیشه شبکه چهار است که می‌کوشد مخاطبان را با دنیای کتاب و کتاب‌خوانی مانوس سازد. برنامه کتاب محور «الف» ضمن گفتگو با نویسندگان و مترجمان مطرح کشور، با چهره‌های مشهور و کتابخوان از جامعه هنر و ورزش نیز گفتگو و دیدار می‌کند تا مخاطب را با هنرمندان و ورزشکاران اهل مطالعه و کتابهای مورد علاقه آنها آشنا کند. مجله تصویری «الف» از سال ۹۴ تا کنون، جمعه‌ها ساعت ۲۰:۲۰ به روی آنتن می‌رود.

در هر قسمت از این برنامه ۲ تا ۳ کتاب معرفی میشود. خبرهای فرهنگی و اقتصادی کتاب، تماس با دست اندرکاران تولید کتاب، گزارش تصویری مرتبط با کتاب (رونمایی، نقد، تصمیم‌سازی، معرفی انتشارات و...)، همچنین درج آخرین خبرها و گزارش فعالیت ناشران و نهادها به صورت زیرنویس و مسابقه برای بینندگان از بخش‌های مختلف برنامه بود. این برنامه در سال‌های ۹۲ تا ۹۴ پخش میشد.

۹. یادداشت

این مجله تصویری که پخش آن از ۱۱ اسفند ۹۳ آغاز شد و تا سال ۹۴ ادامه داشت، دربرگیرنده مباحثی چون کتاب، سینما، موسیقی و تئاتر بود. مجله فرهنگی یادداشت ضمن پوشش تصویری همایش‌ها، جشنواره‌ها، مراسم‌های فرهنگی و رونمایی کتاب، با اندیشمندان و هنرمندان جامعه هنری و فرهنگی گفتگو و تبادل نظر میکرد.

۱۰. طلوع دانش

این برنامه نشست علمی با مسئولان، صاحب‌نظران، خبرگان و... را به مخاطبان عرضه می‌کرد. سه‌آیتم با عنوان‌های گفتگوی روز، گفتگوی علمی و دانش‌فردا، ازجمله ریز برنامه‌ها بودند. علیرضا مختارپور، دبیر نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور از جمله مهمانان این برنامه بوده است. گفتنی است برنامه عصرگاهی «طلوع دانش» درگروه دانش شبکه فرهیختگان تولید میشد و هر روز ساعت ۱۶:۱۰ پخش و روز بعد ساعت ۶:۳۰ بازپخش میشد. این برنامه محصول سال ۹۴ بود.

۱۱. کاغذ رنگی

کاغذ رنگی با هدف گسترش کتاب و کتابخوانی همه‌اقتشار جامعه تولید شد و دعوت جمع بیشتری از مخاطبان به کتاب و کتابخوانی، از مهم‌ترین دلایل تولید کاغذ رنگی بود. هر قسمت از این برنامه در

شبکه آموزش

۱. برنامه «کتابخوان» با موضوع به اشتراک گذاری کتاب های خوانده شده به مدت ۴ ماه هر سه شنبه با همکاری نهاد کتابخانه های عمومی از شبکه آموزش سیما پخش شد. برنامه «سفید» با موضوعات سینما، تئاتر، هنرهای تجسمی، انیمیشن و جلوه های بصری و بازی کامپیوتری و همچنین مطالعات و پژوهش فرهنگی هر شب ساعت ۲۳ به صورت زنده از شبکه آموزش سیما به روی آنتن می‌رود.

۲. در برنامه «تماشای کتاب» با نمایش خلاصه یک فیلم سینمایی که به موضوع کتاب و کتابخوانی پرداخته و با حضور کارشناس رسانه و کارشناس حوزه کتاب، این فیلم تحلیل و بررسی می‌شود. این برنامه در واقع بازیخشی برنامه به تماشای کتاب کار مشترک نهاد کتابخانه ها و سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران بود که برای نوروز ۹۵ آماده شد.

در ویژه برنامه «سفید» مختص نمایشگاه کتاب مطرح شده که این برنامه به جنجال ها و حاشیه های نمایشگاه کتاب کاری ندارد و به پرسش هایی چون ایده اولیه نمایشگاه کتاب از کجا آمده است، از ایده پردازی تا اجرا چه روندی را طی کرده است و برگزاری درست نمایشگاه کتاب چه استانداردهایی دارد، می‌پردازد.

برنامه «دوربین هفت» چدین سال است که به بیان ظرفیت های آموزشی در عرصه های گوناگون می‌پردازد. این برنامه سعی در بالا بردن آموزه های افراد و اطلاعات کیفی پیام ها در زمینه های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی با رویکرد و سیاست های جدید شبکه آموزش دارد و در ۵ نوبت به مدت هفت دقیقه روی آنتن شبکه آموزش می‌رود. لازم به ذکر است این برنامه علاوه بر حضور فعال در نمایشگاه های کتاب، با حضور در همایش های کتاب و نشر و ادکا نیز برنامه هایی تهیه کرده است.

۱۶. طعم مطالعه

برنامه «طعم مطالعه» با هدف ارائه راه کارهای موثر و مفید در مطالعه، هر شب بعد از خبر ساعت ۱۸ روی آنتن می‌رود. حضور کارشناسان متخصصان مغز اعصاب، روان شناسان در برنامه در راستای ارائه راهکار مطالعه خوب، در افزایش توانمندی و کارایی بیشتر مطالعه و کسب نتایج عالی تاثیر گذار خواهد بود. هم اکنون نیز این برنامه ادامه دارد.

شبکه پنج

برنامه «شهران» به بررسی اقتصاد شهری کلانشهرهای کشور می‌پردازد در سال ۹۵ در ایام برگزاری بیست و نهمین نمایشگاه بین المللی کتاب، این برنامه با محوریت معرفی و افتتاح مجموعه بین المللی نمایشگاهی شهر آفتاب به روی آنتن رفت.

شبکه خبر

به فراخور ماهیت خبری بودن این شبکه، هر ساله گزارش هایی از نمایشگاه کتاب و اتفاقات فرهنگی تهیه می‌شود.

شبکه افق

۱. برنامه «کتاب و دیگر هیچ» در سال ۹۴ گزارشی چند دقیقه ای از افراد کتابخوان و آشنایی با آن ها بود.

۲. مستند «اصلقصه» که به بهانه برپایی نمایشگاه کتاب در سال ۱۳۹۳، گفت وگویی با بازدیدکنندگان، غرفه داران، نویسندگان و فعالان حوزه نشر صورت گرفته، آنها از دغدغه هایشان می گویند و اینکه چرا فرهنگ مطالعه در میان ایرانیان مهجور مانده است. همچنین به وضعیت فروش کتاب نیز اشاره می شود. این مستند در سال اردیبهشت ۹۵ از شبکه افق پخش شد.

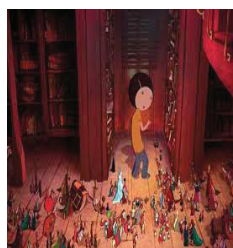

شبکه کودک

۱. «شهر قصه». در کتابهای شهر قصه هر روز یک قصه زیبا هست. در هر قسمت از برنامه، به سراغ یک کتاب تازه رفته و حتی نام نویسنده، تصویرگر و ناشر کتاب را نیز باهم می خوانیم و از مطالعه آن لذت می بریم. این برنامه در ۸۰ قسمت ۹ دقیقه ای از سال ۹۴ پخش میشود که هم اکنون نیز ادامه دارد.

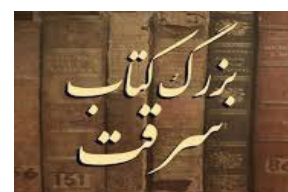
۲. همچنین در سایر برنامه های شبکه کودک، برنامه هایی با مضمون کتاب در نظر گرفته شده مانند فیلم های سینمایی راز کتابخانه مادر بزرگ، کتابخانه اسرارآمیز و همچنین پخش کلیپ ها و نمائنگ های کودکانه با موضوع کتاب و کتابخانه.

شبکه مستند

در این شبکه نیز مستند هایی را با موضوع کتاب و کتابخانه میتوان یافت نظیر:

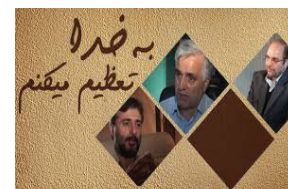
۱. سرقت بزرگ کتاب (دزدیدن کتاب های شخصی فلسطینیان توسط اسرائیل).

۲. یادی از عبدالحسین حائری (کتابشناس، فهرستنگار و نسخه پژوه و...) در مستند یادگار دوست.

۳. مستند به خدا تعظیم میکنم (ایده اصلی این برنامه برگرفته از کتاب «بابانظر» است. این کتاب بر اساس خاطرات شفاهی خانواده، دوستان و همزمان شهید نظر نژاد عزیز تدوین و منتشر شده است).

۴. مستند ایران (ابتکار یک کتابدار با معرفی خلاقانه کتابها در یک تاکسی، معرفی معماری های نوین و جلدسازی هنرمندان برای کتابهای نفیس).

شبکه سلامت

در شبکه سلامت، برنامه ای به نام «پاتوق کتاب» به معرفی کتاب های مفید پزشکی، سلامت و ... میپردازد.

شبکه نسیم

۱. «کتابباز» همزمان با شروع به کار بیست و نهمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران آغاز به کار کرد و حالا مدتی است به صورت روتین ساعت ۲۱ و ۳۰ دقیقه روزهای یکشنبه تا پنجشنبه روی آنتن می رود. شبکه نسیم که بین مخاطبان با برنامه های مفرح و

سرگرم کننده شناخته شده است حالا دست روی عنصر فرهنگی مهمی چون کتاب گذاشته و با برنامه «کتابباز» می خواهد حس و حال خوب کتاب و کتابخوانی را با مخاطبانش به اشتراک بگذارد که به نوعی حرکتی مبتکرانه برای معرفی کتاب و میل به کتابخوانی در بین افراد است. اجرای این برنامه را امیرحسین صدیق بر عهده دارد.

۲. توجه به کتاب و کتابخوانی و برگزاری مسابقه کتابخوانی در برنامه پرتعداد «خندوانه» نیز از جمله برنامه های مرتبط با کتاب در شبکه نسیم است.

سفری به شهر آفتاب، آرامگاه ابدی کتابها (گزارش طنز)

• نویسنده: فاطمه ترابی

دانشجوی کارشناسی کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران

آنچنان شلوغ است که گر همین سوار شوی ۱۱۰
الی به بالا وزن داشته باشی، ام پی تری پلیر شوی
و فشرده فشرده کمثله نان لواشی بیرون رانند
البته اگر در همین هنگام از کمبود هوای تازه و
بوی خوش عرق جان سالم به در بردی نذری
کن حرم مطهر امام راحل را و گاوی، گوسفندی
بنا به توان مالیت در راه حق ذبح نما... خلاصه
بعد از اطمینان کامل از سلامت جسمانیت از تند
روهای موجود در اعماق زمین بیرون بیا و ۴۰ دم
و بازدم پی در پی خودت را هدیه کن و سپس پله

های نفتی بیست و نهمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران را
بالا بیا و اندکی برای آسایش روانت شیرین کاری برنامه کودکان
را تماشا نما! سپس گام ها سریعتر بردار و در صفوفی که گویا
صف نان سنگک یا سید کالاست زمانی سپری کن تا در نهایت
سوار بر مرکب های از چین آمده و به ارزش ۳۰ میلیون تومانی
شوی و برسی به میعادگاهی که باید... در مسیر ابتدا سردرگم
و هاج و واج و گیج و ویج خواهی شد. اصلا نگرانی به دلت راه
مده چرا که پیری و کهن سال و به قول امروزی ها استرس برای
قلبیت سم مهلک است و به از سیانور... گویا دریچه که نه دروازه
های آنورت را مسدود نماید و ان شا الله مرگ بر تو نازل گردد...
خلاصه به میدانی میرسی که زیباترین جایگاه همین طریق
حکمت است، چرا که هنگام خستگی استراحتگه تو و هنگام گرما
سایه سر توست و آن محیط گردالی شکلی است که دور تا دورش
را گل هایی از جنس رنگ های بهشتی آیین داده و فواره ای در
مرکز آن گویی خورشید است در مرکز منظومه شمسی، این مکان
تفرجگاه اهل جوان و کبوتر های تازه به دوران رسیده است و گاه
محلی که امروزی ها آن را آتلیه خوانندش، چراکه هر عابر کتابی
در دست کمثله کتاب خوانان حاذق عکاسی شود و عکسی را در
قاب گوشی خود هک نماید هر چند به یادگار...

ای جاهل! در میانه این طریق گر گرسنگی و ضعف بر تو احاطه
کرد، نگران مباش چراکه کسر اعظمی از این نمایشگاه را کاروانسرا
ها و آشپز خانه های سلطنتی بنام های هانی و هاید و... پوشش
موضوعی داده اند، پس دراز لقمه ای به مبلغ خون پدر پدر پدر
پدرت که بسیار ناشناس است خریداری کن و نوشابه ای به دلخواه
و با رنگ بندی کامل اشانتیون گرفتندی و شکم وامانده سیر
نمودندی... اگر خدا هم راضی بود سری بزنی به دالان هایی که
از دحام و سردر گمی شاخصه اول آنها است، به نام های فانتری
بین الملل از ۲۱ بلاد بنام دنیا، دانشگاهی، آموزشگاهی، کودک و
نوجوان و الکترونیک و دالانی به نام عموم که به بی نظمی شهره

روزی جاهلی نزد حکیمی رفت و حکیم را گفت: "ای حکیم مرا
پندی ده که آن به!!!"

جاهل کوله بار بیست و اندکی توشه راه، روانه کیسه کرد و کیسه
به نوک چوبی بلند آویزان کردندی و آن را به دوش کشیدندی و
به دنبال طریقی که حکیم به وی آموخته بود روانه گشت.

چند روزی برفت در همین هنگام بود که جاهل را یاد آمد
طریق حکیم به اشتباه پیموده، بسیار به سر و صورت بزد و شیون
سر داد که ای وای توشه راه تمام گشت و مسیر ناتمام ماند...
جاهل با همان سر و صورت زخمی و آزرده پندی را به یاد آورد که
آن را در دفترچه گوشی مارک اپلش انبار کرده بود، گوشی را که
به اندازه یک قرص نان بود و عرضش به پهنای اتوبان همت غرب،
از جیب شلوار به قول خودش سند بادی درآورد و نظری به محل
انبار جملات قصار حکیم انداخته و برق از چشمانش که گویا لامپ
خورشیدی با ولتاژ بالا در آن تعبیه شده بود روشنایی بخش قلب
جاهل گشت و آن پند این بود: "ای جاهل طریق نیل به خدا کثیر
است، یکی از این طریق خط یک مترو، ایستگاه شهر آفتاب است
و دیگری اتوبان خلیج فارس سهل است همان طریق واحد..."

البته تو را پندی دگر آموزم، که گر خواهی لاغر شوی و خوش
استیل همان مسیر اول را بهگزین نما، چرا که متروی این خط

در این بین گروهی برای برتری جستن از دیگری و دلربایی بیشتر اشیاء گرد و راه راهی به رنگ سیاه و سبز، که هندوانه خوانندش بین ازدحام جمعیت خیرات دهند... در این مقام رنگ و لعاب و زینت و موسیقی و طرب فراهم است، توصیه میکنم که دین را پاس بدار و رقصان و لرزان از پس موسیقی ها طریقت را گم نکن و دامنش را از دست مده...

گر فرصتی بود و خواستی برای کتابخانه سرای حکیم مجموعه ای از کینگ و لرد خریداری کنی به غرفه رفقای ادیسون صلوات الله که همان نشر الکترونیک است سری بزنی که در این بین غرفه ای بنام پیام حنان که نامی بسی سنگین است و لافهم برتر شده... گر دلت هوایی شد و هوای دو نفره خواست طلب باران نما که سقف های نمایشگاه به حدی کاذبند که دانه های درشت باران بر سر کتابهای بی نوا اصابت کنند و گاهی سیلابی به راه افتد که چشم فلک کور، تمامی کمبود آب های کره خاکی در شهر آفتاب، البته همیشه ابری رفع گردد... خلاصه آگاه باش مردمان شهر آفتاب تلاش ها کرده اند و چه شبها که تا سحر نخفته اند قرار است تا سال ۱۴۰۰ همین طریقی که تورا به سوی خدا میرساند که گویا بهشت زهرا خوانندش محلی باشد برای برگزاری این نمایشگاه، پس حرمتش را پاس دار چرا که رئیس این نمایشگاه خود فرموده: "بوسه میزنم قدوم مردمان کشورم را که طالب عشق و اندیشه و فرهنگ اند." ای جاهل! به حرمت برترین های این محفل ده روزه که نامشان جز اسرار فاش شده است (شهر قلم، ارجمندف تخته سیاه، مانا، طاهّا، آوند دانش و ویژه نشر) و به حرمت آن گروهی که برای پاس داشت حجاب غرفه ای بنا کرد و برتر هم شد (پیام مشرق و امام حسین) کسری های این مکان مقدسه را که مشرف به آرامگاه ابدی همه ما بوده را ببخشا به امید بخشایش خویش در روز جزا... امید است در این طریق جان سالم به در برده و با کوله باری از فهم به دروازه حکمت باز گردی...

قربان شما: حکیم

است و اگر سر سلامت از این دالان خارج شدی بدان خدای تبارک و تعالی نظر لطفی به تو افکنده پس به شکرانه آن نذری ادا نما! گویا همه این بخش ها را با حروفی که در آینده با فلسفه آنها آشنا خواهیم شد رده بندی کرده اند. بسان عمل شایسته ملویل دیوئی رحمت الله علیه... در مسیر سری به سرای اهل قلم بزن و ببین چه اعمال انجام داده، هر روز در زمانی خاص نشستنی با محتوایی متناسب با سن افراد، هر روز دعوت از چهره های خاصی و هر روز برنامه ای به از دیروز... گویا در غرفه بلاد بیگانه که بین الملل خوانندش مهمانی ویژه افتخار همنشینی با دیگر بلاد ها داده و بر سر این بخش منتی به اندازه یک صخره سنگ سخت بنهاده و خود را مهمان ویژه خواننده و آن شیء عجب روسیه است. اگر روی تلفن همراهت که گویا مارک آن میدل شده به آیفون گوگل مپی نصب داشته و یا هر نقشه راهی دیگر، پا به دالان عمومی ها بگذار چرا که مفقود شدن در این غرفه ها همانا و هاج و واج شدن همانا...

در دالان آموزشگاهی که مربوط به قشر بی نوای جامعه یعنی پشت کنکوریهاست، قلم چی و گاج و تخته سیاه و کلاغ سیاه بی داد میکنند و هر برندی سازی میزند و این قشر، درمانده اند که به ساز چه کسی رقص کنند تا در آخر پیام نوری، آزادی در دهکوره قبول شوند... گروهی در این محفل ده روزه که زمان بازدیدش از ۱۰ صب تا ۲۰ شب بود فقط بدنبال پاس کردن دروس و رفتن به ترم بالا و جهت پاس داشتن حرمت حرف جناب استاد که مشتی مزخرفات نوشته و به دانشجویانش امر فرموده که کتبی که بنده مولف آنم را تهیه نمایید روانه این آشفته بازار کتاب شده اند... ای جاهل گر خسته شدی و توان ادامه طریق نداشتی، عازم هتل هایی شو که از قبل با پول های هنگفت باید رزروشان میکردی تا پترینشان که گویا در میانه افلاک بنا شده و چندین ستاره خوانندش اطلس است بدانجا رو اندکی بیاسای... گر خسته و درمانده شدی به کودک درونت سری بزنی و روانه غرفه کودکان شو از گل بازی گرفته تا سر سره بازی همه را در خود فراهم آورده تا چون تو جاهلی دلی از عزا درآورده و اندکی شادمانی کن...

کتابخانه جامعه علمیه امیرالمؤمنین علیه السلام

• نویسنده: میلاد روشنی

دانشجوی کارشناسی علم اطلاعات و دانش شناسی، دانشگاه شاهد تهران

۲۰۰۰ کتاب دارد. یکی از غنی ترین کتابخانه های حوزوی در سطح استان تهران است و شامل موضوعات حوزوی و غیر حوزوی است که کتاب های ارزشمندی محسوب میشوند. هم طلبه ها و اساتید این حوزه و هم طلبه ها و اساتید سایر حوزه ها میتوانند از کتابخانه استفاده کنند. فعالیت کتابخانه زیر نظر معاونت پژوهشی حوزه است.

– مجموعه کتابخانه و کتاب هایش چگونه جمع آوری شده اند؟

+ به غیر از خرید، یک عده ای با توجه به ارتباطاتی که با حاج آقا کرباسی داشتند یکسری کتاب رو وقف کردند. بخشی از کتاب ها هم اهدای خود طلابی است که در این مدرسه درس خوانده اند و دیگر فارغ التحصیل شده اند. گاهی هم با مبادله کتاب با کتابخانه های دیگر، مجموعه مان را گردی آوری کرده ایم.

– آیا در مجموعه کتاب های خطی و ارزشمند هم دارید؟
+ با توجه به این که معمولاً کتاب های حوزوی منابع دست اول زیادی دارند، قدمت زیادی هم دارند. بنابراین کتاب های قدیمی بسیاری داریم. اما کتاب های خطی مان چند مورد است.

– مجموعه های خاص و جداگانه ای که در کتابخانه با اسم «شروح» نگهداری میشوند چه هستند؟

+ چون متن دروس حوزوی عربی است و یکی از مقدمات طلاب تسلط بر زبان عرب هست، متون درسی حوزوی بعد از ۳ سال کلا عربی میشوند. لذا برای فهم این کتاب ها علاوه بر خود کتاب ها لازم است شرح آن ها هم خوانده شود. بنابراین برای فهم بیشتر و مطالعه دقیق تر بعد از کلاس درسی، ضرورت دارد یکسری کتاب با عنوان شروح که ارزشمند هم هستند و مراجعه کننده های زیادی دارند، در جای مشخص و جداگانه ای نگهداری شوند تا طلاب به سهولت به آن ها دسترسی داشته باشند و مطالعه کنند. این کتاب ها مانند کتاب های درسی می مانند و برای حوزه ها از اهمیت خاصی برخوردارند.

– در مدت این سال ها اداره کتابخانه، سازماندهی منابع آن و موارد مشابه چگونه پیش رفته است؟

+ سازماندهی کتابخانه در چند مرحله انجام شده است. گاهی بعضی طلبه ها که کمی با بحث کتابداری آشنا بودن، سازماندهی کردن در مسائلی مانند چینش کتاب ها و موضوع بندی کتاب ها و... را انجام داده اند. کتابخانه مدتی قفسه بسته بود چون دوست داشتیم فقط کتابشناسی طلبه ها قوی بشود ولی اکنون با سیستم

با چند نفر از دوستان دانشجوی کتابداری افتخار این رو پیدا کردیم که به یک حوزه علمیه بریم و مدتی رو به سازماندهی و فهرست نویسی کتاب هایشان در کتابخانه این حوزه بگذرانیم. تجربه خوبی بود و علاوه بر پیدا کردن دوستان خوب و حتی مدتی زندگی به شیوه طلبه ها! کلی هم چیز یاد گرفتیم. مصاحبه ای هم با معاونت پژوهشی حوزه حاج آقا امیرحسن رفیعی درباره کتابخانه داشتیم که در ادامه آن را میخوانیم:

– درباره جامعه علمیه امیرالمؤمنین علیه السلام کمی توضیح دهید لطفاً

+ جامعه علمیه امیرالمؤمنین علیه السلام از سال ۱۳۶۱ هجری شمسی با همت جناب آقای شیخ حسن علی کرباسی و دوستانشان تاسیس شد. تعداد طلاب هر سال از ۲۰۰ تا حدود ۳۰۰ نفر نوسان داشته است. این حوزه دارای سطح اول (پایه ۱ تا ۱۰) و سطح دوم میباشد. اکنون حدود ۲۵ استاد دارد. مدیریت این حوزه برعهده حاج آقا محمدرضا کرباسی (فرزند مؤسس حوزه) است. معاونت های آن نیز آموزش، پژوهش، تهذیب، تبلیغ و قرآن اند. این حوزه در سطح مدارس تهران جز بهترین هاست.

– کتابخانه حوزه از چه زمانی و چگونه شکل گرفته است؟

+ تاریخچه کتابخانه برمیگردد به همان تاسیس حوزه؛ با توجه به فضای خوب و بزرگی (۷۰۰ متر مربع مساحت) که مدرسه داشت تاسیس کتابخانه هم در دستور کار قرار گرفت. اما کتابخانه از ابتدا تا کنون فراز و نشیب های بسیاری داشته است. اداره کتابخانه هم در طول این مدت بر عهده طلبه های حوزه بوده که یکجورایی کتابدار تربیت شده خود حوزه بوده اند. این روند ادامه داشت تا سال ۹۴ که تصمیم گرفتیم یک کار ساسی و سازماندهی دقیق برای کتابخانه داشته باشیم.

اکنون کتابخانه جامعه علمیه امیرالمؤمنین در حال حاضر حدود

و ادبیات اینجا داریم که باید کتب تخصصی شان اینجا باشد و هم دوستانی داریم که مبلغ هستند و حتما باید مطالب عمومی هم بلد باشند لذا هم کتابخانه تخصصی هست هم عمومی.

یکی هم در فضای کاربردی است. کتابخانه ما چون یک نوع کتابخانه خوابگاهی هست، ساعت کتابخانه تا ۱۲ شب هم فعال است. [منظور از خوابگاهی این است که طلبه ها در حوزه زندگی میکنند. بخش عظیمی از هفته را در حوزه اند و به صورت شبانه روزی در حجره های مخصوص خود میگذرانند]. بعضی از مواقع امتحانات و پژوهش ها و زمان ارائه مقاله (هر طلبه باید مقاله ای بنویسید و به حوزه ارائه دهد) گاهی مراجعه در نیمه شب هم داشتیم. خوبی دیگر کتابخانه این است که مراجعینی که در ابتدا می آیند اگر علاقه مند به کتاب هم نباشند، چون کتابخانه دم دستشان و در محل زندگی و تحصیلشان هست، حداقل کتابشناسی یاد میگیرند و کم کم به مطالعه و کتاب هم علاقه مند میشوند.

ضمنا مساحت کتابخانه حدودا ۵۰۰ متر است و ظرفیت ۱۲۰ طلبه را دارد. گاهی تعداد طلبه ها بیشتر از حد ظرفیت است و بنابراین برای نشستن از موکت استفاده شده. همچنین از پنجره دو جداره استفاده شده است تا صداهای اطراف مزاحمتی برای کتابخانه ایجاد نکند.

– از نظر شما رابطه بین علوم کتابداری و حوزه چیست؟

+ اگر منظورتان این است که حوزه ها و طلبه ها با کتابداران و کتابخانه ها ارتباط داشته باشند، خوب زندگی طلبگی خلاصه اش میشود در زندگی با کتاب. در واقع در کنار تحصیل و تهذیب، سرمایه یک طلبه مطالعاتش است که جز وظایف اصلی طلبه ها نیز هست. اگر منظور این است که طلبه باید کتابداری بلد باشد یا نباشد، یک طلبه اگر کتابشناس نباشد و کتاب ها را نشناسد، در پژوهش و مطالعه موفق نخواهد شد. بنابراین برای طلبه ضروری است که کتابشناس خوبی باشد. بنظرم رشته کتابداری رشته ارزشمندی است. در عین حال باید اقرار کنیم در حوزه ها به این مسئله زیاد اهمیت داده نمیشود؛ ولی در مراکز تخصصی و پژوهشی حوزه علمیه درس ها و واحد هایی تخصصی برای کتابشناسی تدریس میشود. جدای از علم رجال، عنوانی هم به نام تراجم و شخصیت شناسی هست که به علما و زندگی شان میپردازد که خود نوعی منبع شناسی و مآخذ شناسی است. این ها جز مسائلی از کتابداری هستند که طلاب هم باید آن ها را بلد باشند.

– در پایان اگر نکته و سخن پایانی دارید بفرمایید.

+ از دوستان متخصص و دانشجویان کتابداری که کار فهرست نویسی را بر عهده گرفتند واقعا تشکر میکنم. افتخار می کنیم که با وجود اینکه فرهنگ کتاب و کتابخوانی مظلوم واقع شده، این دوستان در تلاش اند و برای این فرهنگ کار می کنند.

توصیه ای کلی به طلاب همه علوم چه دینی چه غیر دینی نیز دارم:

«تا آنجا که میشه کتاب را حفظ کنید و در حفظ و گسترش فرهنگ کتاب، کتابخوانی و کتابخانه ها تلاش کنید».

مصاحبه کننده: میلاد روشنی

قفسه باز بیشتر موافق هستیم چون ایجاد انگیزه بیشتری می کند. سیستم قبلی انگیزه زیادی را برای مراجعه به کتابخانه ایجاد نمیکرد! در مورد نحوه استفاده از کتاب ها هم باید بگویم تا الان هر طلبه ای بدون عضویت میتوانست بیاید کتاب بگیرد و از فضا استفاده کند و امانت کتاب هم به صورت دستی ثبت میشده اما خوب نبود. اما بعد از فهرست نویسی برنامه ای برای ثبت نام و صدور کارت خواهیم داشت و اگر بشود می خواهیم از طلاب سراسر تهران عضویت بگیریم.

– چرا در حوزه ساعت های خاصی برای مطالعه تنظیم شده که طلاب باید در کتابخانه حضور داشته باشند و مطالعه کنند؟ آیا این ها جز کارهای آموزشی و پژوهشی حوزه است؟ + بله، سنت های زیادی در حوزه بوده که از میان آن ها نکته ای به شدت پیگیری میشده است «مطالعه دقیق» بوده است. در واقع مطالعه از کارهای اصلیشان است. اما زنگ مطالعه در مدرسه ما به این معنی است که طلبه ها در کنار مطالعاتی که برای خودشان دارند، یک زمانی همه کارها تعطیل شود و همه باهم در فضای کتابخانه باهم مطالعه کنند. ما محدود کردیم که همان دروسی باشد که صبح آموزش دیده اند. این کار چند فایده دارد: یکی اینکه طلبه ها را تشویق به مطالعه میکند و با نگاه به یکدیگر در مطالعه گروهی این انگیزه افزون تر نیز میشود. و دیگری فضای خوبی برای کسانی ایجاد میشود که نیاز به تمرکز دارند. ما در کنار زنگ مطالعه، «زنگ مباحثه» هم داریم که برای ما حیاتی است. مباحثه باعث میشود مطالبی که از مطالعه دریافت شده، با دیگران به اشتراک گذاشته و برای رفع شبهات و یادگیری بیشتر آن ها تلاش شود. شنیده شده که در بعضی مراکز غیر حوزوی هم این مطلب در حال پیاده سازی است.

– چه شد که به فکر استفاده از کتابدار ها برای انجام کارهای کتابخانه و سازماندهی آن ها افتادید؟

+ تجربه های تلخ! اول اینکه در سال های اخیر طلبه ها و علاقه مندان به مطالعه و پژوهش، به جای مطالعه، بیشتر وقتشان رو صرف پیدا کردن خود کتاب ها میکردند و به تدریج علاقه آن ها به مطالعه و آمدن به کتابخانه کم میشد. دوم اینکه بهم ریختگی کتابخانه دلزدگی ایجاد میکرد و کم کم اهمیت کتابخانه در ذهن طلاب از بین میرفت. از طرفی هم با توجه به گسترش نرم افزارها و کتابخانه های دیجیتالی در جاهای دیگر، حس کردیم کتابخانه مان دچار عقب ماندگی شده است. همه این مسائل باعث شد که دعوت کنیم متخصصین کتابداری بیایند و کار تخصصی انجام بدهند و از نرم افزار استفاده کنند. این کارها باعث شود یافتن و مراجعه به کتاب چه از داخل حوزه چه بیرون از حوزه به صورت رایانه ای آسان شود. اینکه کتابخانه مان که یکی از غنی ترین کتابخانه های استان تهران است، احساس نیاز شد که کتابخانه باید نجات پیدا کنه و تنها راه نجات کتابخانه را هم در به کارگیری نیرو های متخصص کتابدار دیدیم! از خدا می خواهیم این کتابخانه و داشته هایمان را حفظ کند.

– به نظر شما تفاوت کتابخانه حوزه با سایر کتابخانه ها در چیست؟

+ اول تفاوتی ماهوی و محتوایی دارد. هم متخصصین فقه و اصول

#آرشیو و موزه

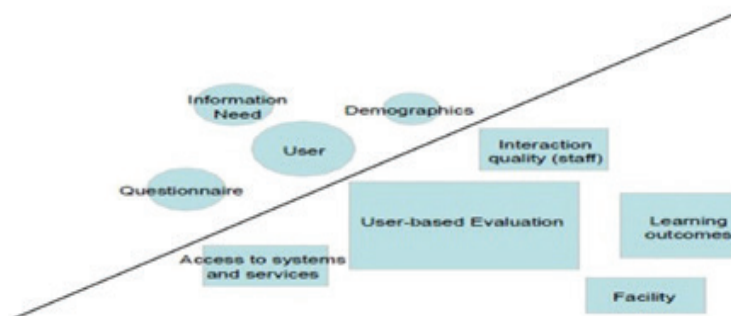

معرفی آرشیو سنجی؛ سنجش و ارزیابی آرشیو

● نویسنده: فرزانه بهارلو

دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهرا - کتابدار کتابخانه دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه الزهرا

val Metrics Conceptual Framework

(Meyerson, Galloway, & Bais, 2012).

ابزارهای مورد استفاده در آرشیوسنجی که به وسیله مشاهده، مصاحبه و پرسشنامه خدمات، منابع و کاربران آرشیو را مورد ارزیابی قرار می دهد به شرح زیر می باشد:

- ۱- پژوهشگران (Researchers): نحوه جستجو، مدیریت داده های یافته شده، گزارش نویسی، انتشار که تجربیات کاربران نیز نامیده می شود.
- ۲- وبسایت (Archival website): پاسخگویی آنلاین، پاسخگویی تا ۳ ماه، طرح سایت، امکانات و منابع در دسترس.

۳- بازیابگرهای آنلاین (online finding Aids): نحوه

جستجو، جستجو در پایگاه ها و ارتباط پایگاه ها با بازیابگرها.

۴- دانشجویان پژوهشگر (student researcher): میزان استفاده دانشجویان از آرشیو، آموزش در آرشیو، نمرات پایانی براساس کاربری دانشجویان.

۵- پشتیبانی و مشارکت آموزشی (teaching support): مدت ارزیابی در آرشیوسنجی حداقل سه ماه بوده و تا ۵ سال ادامه دارد. معمولاً آرشیوسنجی به دو صورت پیشنهاد می شود:

- در روش اول گروهی از کاربران انتخاب شده و به عنوان نمونه آماری تحت مطالعات دلفی قرار می گیرند. مدت این مطالعات برای سه ماه متوالی مشخص می شود و هر سال در همان زمان مشخص شده مجدداً مطالعات انجام می گیرد که بدین ترتیب میزان تغییرات در آرشیو سنجیده می شود.

- در روش دوم مقوله هایی به صورت چک لیست مشخص می شود و گروهی از کاربران در تعداد مشخص انتخاب شده و به عنوان نمونه آماری مورد مطالعه قرار می گیرند. مدت کلی مطالعه برای تعیین وضع موجود سه ماه است که برای این تعداد مشخص اجرا می گردد. از جمع بندی و تحلیل نتایج مصاحبه، مشاهده و پرسشنامه موجود، میزان رضایتمندی، نیازسنجی کاربران، آرشیو داران و مدیریت، مشکلات آرشیو، چالش ها و فرصت های پیش روی آرشیو و میزان دسترس پذیری سازمان و منابع آرشیو مشخص می شود که مشارکت جامعه، بازنگری در مدیریت، خط مشی و بودجه آرشیو، ارائه خدمات متناسب نیاز کاربران و جذب منابع مالی را برای آرشیو در پی دارد (M.Duff, 2010).

تاکنون پژوهش های بسیاری درباره میزان رضایتمندی کاربران از خدمات و منابع آرشیو ملی ایران انجام شده است که می توان به "خدمات مرجع مجازی سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران: ارزیابی کیفی" اشاره کرد (اشرفی و بزرگی، ۹۰). اما هیچ یک از این پژوهش ها به صورت همه جانبه به آرشیو ملی

آرشیوها مانند کتابخانه ها، موزه ها و سایر مراکز اطلاعاتی دارای خط مشی مشخصی برای ارائه خدمات مناسب به کاربران هستند. سنجش و ارزیابی از عوامل مهم پیشرفت در هر سازمانی است. آرشیو نیز باید برای پیشرفت و بهره وری بهتر مورد سنجش و ارزیابی قرار گیرد. آرشیو و کتابخانه دارای نقاط مشترکی هستند، ولی به جهت نوع منابع و برخی خدمات، دارای روش سنجش و ارزیابی متفاوتند. برای ارزیابی کتابخانه ها معمولاً از روش هایی چون لیب کوال^[۱] و سروکوال^[۲] استفاده می شود و برای ارزیابی وبسایت های آنان از وب سنجی^[۳] بهره می گیرند؛ آرشیوسنجی مفهومی است که طرحی را برای ارزشیابی آرشیویست ها، خدمات، منابع و مدیریت آرشیو ارائه می کند.

آرشیوسنجی به وسیله ابزارهای خود آرشیو را مورد ارزیابی مدت دار قرار می دهد که از روش های لیب کوال، سروکوال، ای متریکس، وب سنجی، PSQG و ... استفاده می کند و نگاهی همه جانبه به آرشیو را ایجاد می کند. (School of information, uni- versity of michigan, 2010).

پیشینه آرشیوسنجی به سال ۲۰۰۸ باز می گردد. این مفهوم توسط وندی دف^[۴] عضو هیئت علمی دانشگاه میشیگان مطرح شد و در سال ۲۰۱۰ به عنوان مفهومی نوین در آرشیو مورد بحث و بررسی قرار گرفت. آرشیوسنجی براساس گزارش ها، تجربیات و رضایتمندی کاربران، ارزیابی موضوعی، و گزارش های آرشیو داران، در پرسشنامه و آزمون های گروهی شکل گرفت. در سال ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ چهارچوب هایی برای نحوه سنجش آرشیو مطرح شد که بر اساس تجربیات کاربران و آرشیو داران بود؛ از جمله نیاز کاربران، رفتار اطلاع یابی، موارد مورد جستجو و سطح تجربیات کاربران که از عوامل این چهارچوب است. هدف اساسی در آرشیوسنجی تشخیص شکاف های وجود، اصلاح فرایند مدیریت، استفاده از متخصصان در آرشیو و رشد اقتصادی مجموعه آرشیو است.

ایران نگاه نکرده‌اند. آرشیوسنجی به عنوان مفهومی همه جانبه در علم آرشیو این امر را محقق می‌کند. اهمیت آرشیو در ایران بر هیچکس پوشیده نیست. این سازمان ها به سبب وظایفی که عهده‌دار هستند، مورد مراجعه مستقیم و غیرمستقیم کاربران هستند. کاربران این سازمان ها اعم از کارمندان سایر سازمان‌ها، پژوهشگران، دانشجویان، اندیشمندان، مدیران و... هستند که خدمات مختلفی را از این سازمان ها دریافت می‌کنند. ولی امروزه این مفهوم به عنوان نیاز روز آرشیو ها مورد استقبال قرار نمی‌گیرد چراکه پژوهشگران برای آرشیو سنجی با موانعی پیش رو هستند که نشأت گرفته از خط مشی ها و نگرش مدیران آرشیوها است. از این رو پژوهش بیشتر در عرصه تعیین عوامل بررسی آرشیو می‌تواند در تغییر نگرش مدیران موثر باشد.

پانویس:

- [۱] Libqual
[۲] servqual
[۳] Webometrics
[۴] Wendy Duff

منابع:

- اشرفی، ف. و بزرگی، ا.ا. (۹۰). خدمات مرجع مجازی سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران: ارزیابی کیفی. فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۱۳۱-۱۴۷.
- G.Krouse, M. (2010). Remote users in our midst: Archival metrics project
Michigan: university of michigan
- M.Duff, w. (2010). The development, testing, and Evaluation of the Archival Metrics Toolkits. the American Archivist, 569-599
- Meyerson, j., Galloway, P., & Bais, R. (October 2012). Improving the user Experience of Professional Researchers: Applying a user-centered Design framework in Archival Repositories. Asist, 28-31 School of information, university of michigan.) 31.1.2010). Archivalmetrics.ppt. Archivalmetrics: www.Archivalmetrics.org

#کتابخانه و کودک

معرفی بخش کودک کتابخانه عمومی حکیم هیدجی

● نویسنده : مهناز کریم زاده

کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه تربیت مدرس - کتابدار کتابخانه عمومی حکیم هیدجی

- بازدید دانش آموزان مدارس از بخش کودک و آشنایی با فعالیت‌های این بخش
- اجرای بازی‌های محلی به صورت گروهی در محوطه کتابخانه
- برگزاری کلاس‌های آموزشی الفبا، زبان انگلیسی، آموزش مفاهیم قرآنی و ...
- برگزاری مراسمات ملی به صورت نمادین و سنتی
- آموزش آداب و رسوم اعیاد و مناسبت‌های مختلف به کودکان
- برگزاری نشست‌های کتابخوانی
- حضور کتابداران در مدارس و تقدیر از دانش آموزان فعال عضو کتابخانه و اهدای جوایز به ایشان
- معرفی منابع مرجع کودکان و آموزش نحوه استفاده از این منابع

- تهیه بازی‌های فکری مناسب کودکان
- تزئین این بخش در مناسبت‌های مختلف
- فراهم آوردن وسایل نقاشی و کاردستی برای کودکان
- جمع آوری جملات کودکان زیبا و نصب در بخش کودک
- همکاری با مهدکودک و والدین کودکان در راه اندازی سالانه کارناوال شادی در داخل شهر در روز کودک

کتابخانه عمومی حکیم هیدجی واقع در شهر هیدج از توابع استان زنجان به سال ۱۳۷۵ در زمینی به مساحت ۵۰۰ متر مربع بازبینی ۷۵۰ متر تأسیس گردید. بخش کودک کتابخانه با فضایی حدود ۵۰ متر مربع واقع در کنار بخش مخزن کتابخانه و با تجهیزات مناسب کودکان اعم از ۶ قفسه کتاب کودک، ۵ میز و ۲۰ صندلی کودک، تلویزیون، یک دستگاه رایانه، اسباب بازی، وسایل نقاشی و بازی‌های فکری و ... به ارائه خدمات به کودکان می‌پردازد. این بخش از کتابخانه با تعداد ۱۳۰۰ عنوان و ۱۴۱۹ نسخه کتاب، نشریات ادواری و منابع مرجع مختص کودکان همه روزه از ساعت ۷:۳۰ دقیقه صبح لغایت ۱۹:۳۰ بعداز ظهر آماده ارائه خدمات و پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی به ۵۷۱ نفر عضو کودک فعال کتابخانه است.

اهم فعالیت‌های اجرایی این بخش عبارتند از:

- برگزاری ایستگاه شادمانه به صورت هفتگی همراه با اجرای برنامه‌های شاد کودکان
- برگزاری جلسات مشاوره در زمینه‌های مشکلات تربیتی کودکان برای والدین و معرفی کتب مفید به ایشان
- مسابقات نقاشی با موضوعات پیشنهادی نهاد در مناسبت‌های مختلف
- نمایش فیلم‌های کودکانه
- اجرای نمایش عروسکی توسط بچه‌ها
- قصه‌گویی تصویری
- مسابقات قرآنی در سطح نونهالان
- مسابقات کتابخوانی مکتوب
- آموزش عضویت کودکان در شبکه کتابخوانان حرفه‌ای و بهره‌گیری از خدمات این سایت
- برگزاری نشست‌های کتابخوانی با موضوعات پیشنهادی کودکان
- برگزاری اردوهای درون شهری برای کودکان
- برگزاری جشن‌های ملی مانند شب یلدا، عید نوروز، دهه فجر، روز کودک، هفته کتاب و ... همراه با برنامه‌های متنوع

علاقه‌مندان می‌توانند جهت آشنایی بیشتر با کتابخانه حکیم هیدجی و فعالیت‌های آن به وبلاگ کتابخانه به آدرس <http://kha-kim.loxblog.com> مراجعه نمایند.

#سرگرمی

کتابخانه تابستانی

● نویسنده: مریم عبدالله زاده

کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش شناسی گرایش مدیریت اطلاعات، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

نارنجی، انرژی بخش و شادی آور است و در فضاهای خنثی از این رنگ می‌توانید در یکی از دیوارها استفاده کنید. با رنگ کردن یک دیوار یا ستون و حتی اضافه کردن چند قاب یا تصویر و یا عناصر دیگر نظیر مبلمان و... از این رنگ کتابخانه ای هیجان انگیز داشته باشید.

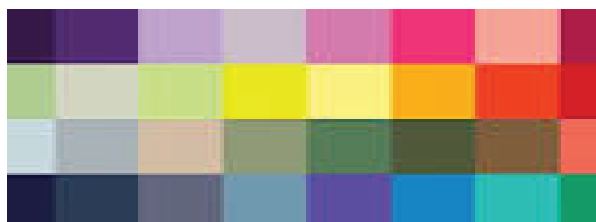
رنگ های نارنجی پیشنهادی:

۲. قرمز خشخاشی

رنگ چشم گیر باعث می‌شود تا یک سازه معماری به خوبی بدرخشد و به چشم بیاید. این رنگ قرمز خشخاشی توجه را به خود جلب می‌کند و کنتراست زیبایی با فضای سبز پشت ساختمان ایجاد می‌کند. قرمز خوش آمدگوست و محیط گرم و صمیمانه‌ای ایجاد می‌کند.

کتاب‌های کتابخانه را بیرون بریزید و یک گردگیری حسابی کنید. سپس به سراغ قفسه‌ها بروید. ترکیب یک رنگ شاد مثل سبز مغزپسته ای یا زرد با مشکی یا قهوه‌ای تیره باعث می‌شود کتابخانه‌تان تبدیل به المانی بی‌نهایت دکوراتیو شده و روی دیوار بدرخشد! البته این موضوع را هم مدنظر داشته باشید که این رنگ‌ها باید با رنگ‌های اتاق‌تان هماهنگی داشته باشد. و اما قبل از هر کاری باید یک تیم مشخص و البته مورد علاقه‌تان را انتخاب کنید.

فصل، فصل گل و گیاه‌های تازه و سرسبز است، پس از آنها غافل نشوید و هر زمان که می‌توانید گل‌های تازه تهیه کرده روی میزتان را با آنها تزیین کنید. چنانچه بالکنی دارید که جایی برای گذاشتن گلدان دارد، دست به کار شوید و چند گلدان کوچک برای آنجا در نظر بگیرید.

شاید باور این موضوع برای شما سخت باشد اما در دکوراسیون داخلی بزرگ‌ترین تغییرها به سادگی با تغییر و استفاده از رنگ‌ها قابل اجرا هستند. دیوارها، مبلمان، میزها و لوازم جانبی و تزیینی و غیره با یک تغییر رنگ ساده می‌توانند تبدیل به وسایلی جدید و مطابق فصل و مد شوند. تنها کافی است از پیش برنامه ریزی کرده و کمی هیجان داشته باشید!

چهار رنگ تابستانی جذاب را در دکوراسیون داخلی به ترتیب ذیل می‌باشد:

۱. نارنجی

۴. آبی

نگاه کردن به رنگ آبی در تابستان گرم شما را خنک می کند و حس آرامش و سکون می بخشد اما در کنارش حتما یک رنگ تضاد استفاده کنید تا کتابخانه تان به خوابگاه تبدیل نشود.

رنگ های پیشنهادی برای آبی :

رنگ های قرمز پیشنهادی:

۳. زرد لیمویی

رنگ زرد رنگی پرنرژی و شلوغ است. بهتر است از این رنگ به مقدار کم و یا از نوع خنثی آن استفاده کنید.
رنگ های زرد پیشنهادی :

#اینفوگرافی

اینفوگرافی: باید‌ها و نباید‌های خلاقیت و طوفان فکری

● مترجم: نسا رضایی

ویرایش: حسین حیدری

آماد که، ایچا، نه آوری

نباید‌ها ، باید‌ها

افکار خلاقانه را برای دقایق آخر جلسات طوفان فکری نگه ندارید. از آن یک راه برای تماشای دنیای خودتان بسازید. این اینفوگرافی به شما کمک می‌کند که افکارتان را تغییر بدهید و مقاومت ذهنی‌تان را پایین بیاورید. بنابراین شما می‌توانید راه حل جدید و ایده بزرگ را بپذیرید.

تفکر کنید!

زمان‌هایی برای تمرکز و تخلیه‌ی ذهن انتخاب کنید. در آرامش بیاندیشید قدرت تفکر بهتری برخوردار خواهید بود

پیدار خواب فکشیید!

اگر خوب نخوابید ظرفیت شما برای یادگیری کم می‌شود شما به خواب کافی برای بدست آوردن بینش عمیق نیاز دارید.

یک اسفنج باشید

دائما دنبال چیزهای جدید باشید. آدم‌ها، افکار، تجربیات ایده‌ها و فرصت‌های جدید... کتابها...

معجزه رخ نمیدهد!

زمان و انرژی لازم دارید برای پیدا کردن سرنخ‌هایی برای سوالات چالش برانگیز خود، پس صبور باشید!

به خود اعتماد کنید

اعتماد بنفس باعث افزایش توانمندی فکری می‌شود، شما کنجکاوتر می‌شوید و باز ذهن بازتر بیشتر تلاش خواهید کرد

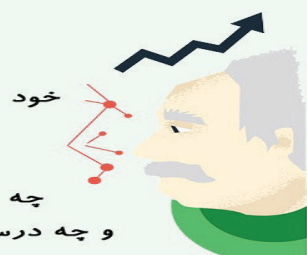
تنها نباشید!

برای ایجاد ایده به تنهایی فکر کنید و سپس آن را برای گروهی با بینش زیاد ببرید. برای حل مشکلات پیچیده اغلب چندین دیدگاه ضروری است.

مدل فایده‌ها

خود را جای نواخ بگذارید مثل آنها فکر کنید و ببینید چه کاری انجام می‌دهند و چه درسی به شما می‌دهند؟

تقلید کار نباشید!

فقط به خاطر اینکه یک نفر دیگر کاری را انجام می‌دهد به این معنی نیست که برای شما هم مناسب است. الهام گرفتن تقلید کردن نیست

حواسی جمع باشید

هوشمندانه گوش کنید
به محیط اطراف
توجه داشته باشید
صبور و هوشیار،
”در لحظه“ باشید

زود قضاوت نکنید!

یک فرآیند خلاق تنها
یک فرآیند حل کننده
مسئله نیست بلکه
صورت مسئله را عمیقاً
درک می کند!

موافق باشید

بازیگران بزرگ به یکدیگر
گوش می دهند
صحنه های
جدید با دیدگاه
جدید خلق می کنند.
...ذهن های باز...

مخالفت نکنید!

نگویید کار نمی کند و نمی شود!
الگوهای قدیمی فقط نتایج
قدیمی را به همراه دارند
تحقیقات نشان می دهد
که افکار تکراری
چاله های سیاهی در ذهن
ایجاد می کنند و تقویت افکار قدیمی موجب
هزینه های جدید است.

پُسی بزنید

برای نوآوری واقعی، شما باید
قاعده های مرسوم
را پس بزنید.
حل مسایل و چالش ها از
طریق پرسش های
هدفمند و بی پایان است

مشاجره نکنید!

ایده های
جدید نیازمند ریسک است
افراد می خواهند
بدانند که ایده هایتان
چه میزان مطمئن و فکر شده
هستند

راه بروید

بلند شوید و راه بروید
در حین و یا بعد از
یک پیاده روی کوتاه
خروجی افکار و خلاقیت
شما تا ۶۰ درصد رشد می کند.

قنبل فباشید!

با ایده های مختلف
چالش کنید و حتی
با عادت های روزمره،
این شما را برای افکار
قدرتمندتر آماده می کند.

ترجمه: نسا رضایی
ویرایش: حسین حیدری

Sources:

Entrepreneur, Psychological Research, Group Genius: The Creative Power of Collaboration (Basic Books, 2008), The Sleep Foundation, Massachusetts General Hospital, Harvard Medical School, Journal of Consumer Research, University of Hamburg, Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory and Cognition, Frontiers in Human Neuroscience, Judith Glaser

Entrepreneur

COLUMN
FIVE

2016

برای ساختن یک کتابخانه ی قدرتمند
با خدمات منحصراً بفر>

روی "یابش" حساب باز کنید

 yabesh.ir

کتاب های الکترونیکی

استانداردها

بانک های اطلاعاتی

مجلات علمی تجاری

مجلات علمی پژوهشی

آموزش های کتابدار ۲۰۰

گزارشات فنی و تحلیلی

پایان نامه ها

همایشنامه ها

سامانه ی تأمین مقاله

آف لاین سازی

آموزش بوم جستجو

خدمات متادیتا لاتین

اشتراک بروز مجلات

دیجیتال سازی منابع

یابش

گروه فناوری تلاش و توسعه
دانش، فناوری، خلاقیت

مشهد- گروه فناوری تلاش و توسعه
۰۵۱۳۲۴۰۴۰۵۰ | ۰۹۱۵۱۱۰۵۲۸۵